

CONTRAST

Deze versie bevat de eerste tien hoofdstukken van het boek.

Contrast

Erwin Peek

Deze versie bevat de eerste tien hoofdstukken van het boek.

Eerste druk, 2012

Copyright © 2012 Erwin Peek

www.erwinpeek.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Alle personages in dit boek zijn fictief. Het verhaal is niet gebaseerd op waargebeurde feiten.

Hoofdstuk 1

Zondag 17 oktober 2010

Fotograferen is schrijven met licht. Ja, dat wist hij wel. Maar dat er zoveel over licht te vertellen viel, was voor hem een verrassing. De verschillen tussen frontaal en strijklicht, de diverse soorten tegenlicht, verschillen tussen natuurlijk en kunstlicht. Het was een boeiende avond geweest afgelopen woensdagavond tijdens de fotoworkshop die geheel was gewijd aan licht. Hij maakte vroeger veel te vaak gebruik van frontaal licht. Frontaal licht is licht dat recht van voren komt. Bij natuurlijk licht krijg je frontaal licht als de zon recht achter de camera staat, maar hij kreeg vaak frontaal licht, omdat hij zijn flitser op zijn camera had staan en recht naar voren flitste. Hij had nu geleerd dat een foto met frontaal licht al snel saai wordt. De foto lijkt al snel plat, doordat je weinig schaduwen ziet. Met strijklicht, dat is licht van de zijkant, zie je mooie schaduwen, waar de foto meer perspectief door krijgt. Maar ook de eigenschappen van je onderwerp, de textuur, wordt bij het gebruik van strijklicht beter zichtbaar. Afgelopen woensdag liet de cursusleider een foto zien van een glooiing van een zandlandschap. Bij strijklicht zag je de structuur van het zand heel goed, doordat er schaduw zichtbaar was naast de stroken zand. Bij de foto met frontaal licht leek het een grote saai gele vlakke. Hij had gelijk besloten om een strobistset aan te schaffen. Daarmee kon hij zijn flitser op een statief zetten en op afstand bedienen. Hij had hier op zaterdag al mee geoefend. Hij had diverse producten gefotografeerd, waarbij hij de flitser aan de zijkant van het product had gezet. Hij had ook een paraplu voor de flitser geplaatst. Hij vergeleek dit met foto's die hij fotografeerde met de flitser op de camera. Het resultaat vond hij verbluffend.

Woensdag hadden ze de eigenschappen van allerlei soorten licht besproken. Hij wist al dat ochtend- en avondlicht het mooiste natuurlijke licht was. Op een zonnige dag is de zon te fel tijdens de middaguren en zijn de contrasten dan te hoog. De lichte delen worden dan uitgebleekt en de schaduwpartijen lopen dicht, zoals dat heet. Hij wist dat je met photoshop veel kon verbeteren, maar als er uitgebleekte delen in de foto zitten, kon je dit niet meer herstellen. Maar dat was niet de reden dat hij al om vier uur 's nachts was opgestaan om hier te zijn. Volledig alleen, met alleen het geluid van dieren en de wind om zich heen. Hij moest om half zes op de heide zijn, om voor zes uur op de

plaats van bestemming te zijn. Het was een half uur lopen met alle fotospullen, maar hij had het er voor over. De weervoorspelling was dat er een heldere nacht zou zijn met een groot verschil in dag- en nachttemperatuur. En hij had gelezen dat de kans op grondmist dan het grootst is. Op deze mooie ochtend in oktober hoopte hij deze ochtendmist te kunnen fotograferen. Hij wist ook dat de mist binnen een kwartier na zonsopkomst weer verdwenen zou zijn. Dus hij moest wel vroeg opstaan.

Hij liep over de heide en zag overal mooie beelden voor zich. Maar hij wist dat hij discipline moest hebben: Pas als hij de plaats van bestemming had bereikt zou hij de camera pakken. En dat was al een moeilijke afweging. Eén keer eerder had hij ook besloten om de fotocamera in de tas te laten. Toen hoorde hij een enorme knal. Na de knal werd de hele lucht zwart van overvliegende eenden. Het was een schitterend gezicht, maar hij was te laat om de camera nog te pakken. Hij heeft toen maar besloten om gewoon te genieten. Hij wist namelijk dat hij te laat op zijn bestemming zou komen als hij telkens tussendoor plaatjes ging schieten. En je gaat toch niet voor niets zo vroeg je bed uit. Jeetje, dat was wel een opgave! Dat deed hij niet zo vaak. Maar als hij met een geweldige foto thuis zou komen, ook was het er maar één, zou hij zijn korte nachtrust zo vergeten zijn. Maar hij was realistisch: een natuurfotograaf gaat ongeveer negen keer voor niets op pad en de tiende keer is het raak. Niets is zo veranderlijk als het weer en de belichting. Die kan per minuut wijzigen.

Hij wist precies waar hij naar toe ging. Hij was er al een paar keer gaan kijken, maar toen was het licht niet interessant. Hij wist dat hij zich bij natuurfotografie goed moest voorbereiden. Wat wordt het weer? Wat zijn de kenmerken van het dier of het landschap dat je wilt gaan fotograferen? Hij had al diverse boeken gelezen over dierengedrag en ging vaak met IVN wandelingen mee. Hij was van mening dat je pas echte goede foto's kan maken als je iets zelf beleeft of eerder hebt beleefd. Je moet het voelen.

Zo had hij ook een spreker meegemaakt die vertelde hoe hij een bepaalde stam in Zuid-Amerika had gefotografeerd. Die mensen waren geen blanke mensen gewend, laat staan

fotografen. Deze spreker had verteld dat hij eerst enkele weken had rondgelopen, zonder camera, om de mensen te leren kennen, hun gewoontes te bestuderen, maar vooral zorgen dat hij hun vertrouwen kreeg. Hij had vele mensen van de stam gesproken, meegeholpen met hun dagelijkse werkzaamheden en aan hun rituelen. Na deze weken was hij enkele dagen rond gaan lopen met de camera om zijn nek, maar zonder te fotograferen. Pas op de laatste twee dagen van zijn bezoek had hij daadwerkelijk foto's gemaakt. Hij had het vertrouwen van de mensen gewonnen. Maar hij wist ook precies de kenmerken van de stam en van de specifieke mensen die hij op de foto wilde zetten. Dat bracht de kracht in de portretten. Dat was het verschil tussen een kiekje en een echte foto, had hij nog gezegd. De spreker had hem geïnspireerd met zijn verhaal en hem overtuigd dat je een gebeurtenis moet beleven om een mooie foto te maken.

En tijdens een IVN wandeling had de gids verteld over kenmerken van het landschap. Hij had daarbij ook diverse oefeningen. Een daarvan was om een tijdje te kijken en daarna je ogen te sluiten. Hij vroeg allerlei vragen over wat er te zien was, wat je hoorde, wat je kon ruiken, wat de meest dominante kleur was etc. Iedereen moest ook een schets maken van het landschap. "Zo, dit landschap vergeten jullie nooit meer." En gelijk had de gids. Hij wist nog precies hoe het landschap er toen uitzag, zonder dat hij een foto had gemaakt.

En ook op deze vroege zondagochtend wilde hij het voelen. Hij had zich voorbereid op weersomstandigheden, op de geschiedenis van dit natuurgebied en de dieren die er voorkwamen. Hij wist dat er paarden losliepen in het gebied waar hij naar toe wilde. Hij had ze in eerdere jaren ook gezien, maar toen was hij niet zo vroeg. Met een beetje geluk zou hij straks een foto maken van de ochtendmist, de eerste ochtendstralen van de zon en een paard. Daar ging hij voor.

De tas en het statief begonnen ondertussen al wel zwaar aan te voelen, zeker zo op de vroege ochtend. Misschien was het een goed idee om een keer een karretje te kopen, mopperde hij tegen zichzelf. Hij moest nog even

doorzetten. Hij schatte dat hij nog tien minuten moest lopen. Plotseling zag hij in de verte iets achter de struiken liggen, wat niet paste in het landschap. Hij dacht eerst aan een vuilniszak. Maar hij vroeg zich af wie hier nu een vuilniszak zou neerleggen. Buiten het feit dat hij het niet netjes vond als mensen rommel in de natuur achterlieten, vond hij het merkwaardig dat iemand minimaal 20 minuten met een vuilniszak had gelopen of gefietst? Hij bedacht zich dat in sommige dorpen in de omgeving betaald moest worden per kilo afval en dat sommige inwoners hun afval ergens anders probeerde te dumpen om deze heffing te voorkomen. Maar toch niet zo ver op de heide? Hij liep dichterbij. Wat moest hij? Eigenlijk wilde hij op zijn doel afgaan. Het was immers al bijna zes uur. Maar dit vond hij toch wel vreemd en zijn nieuwsgierigheid leek het te gaan winnen van de foto.

Rechercheur Frank Verhaaghen was niet bepaald goed gehumeurd toen zijn jonge collega Johan Verkerk hem om zeven uur uit bed had gebeld. “Wie gaat er verdomme op zondagochtend om zes uur ’s ochtends wandelen op de heide?” Zijn vrouw Anki wist gelukkig beter. Hij was altijd zo als hij in de nacht of vroeg op de ochtend uit bed werd gebeld voor een nieuwe zaak. “Rustig Frank, sommige mensen hebben hobby’s. Als deze man daar niet gelopen had, waren er misschien wel sporen verloren gegaan.” Frank moest flink zuchten. Hij wist dat ze gelijk had. Het hoorde bij zijn functie. Maar wilde het niet graag toegeven. En dat lag niet aan haar. Ze bedoelde het goed en hij wilde haar best gelijk geven. Maar hij wilde het gewoon aan zichzelf niet toegeven. Hij was 55 jaar en werkte al ruim 35 jaar als rechercheur. In die jaren waren veel lijken in de nacht ontdekt en daar baalde hij van.

“Volgens de verordeningen mag je pas na zonsopgang de heide op, al is het maar om de dieren hun nachtrust te gunnen. Bij iedere ingang tot de heide staat het op borden. Alleen toegankelijk tussen zonsopgang en zonsondergang, honden aan de lijn en geen muziekinstrumenten toegestaan. En wat er al niet meer op staat. Muziekinstrumenten... wie neemt nu zijn muziekinstrument mee naar de heide?”

Anki wist dat het klopte. Overal staan die borden, maar dat deed er nu eigenlijk niet toe. “Zal ik vlug een ontbijtje maken, schat? Johan komt je over een half uur ophalen.” Ze wist al zijn antwoord: een dikke kus op haar wang en “als ik jou toch niet had.” En dat maakte veel goed. Uiteraard vond ze het niet altijd leuk dat hij lange dagen maakte als hij een ingewikkelde zaak had, maar hij waardeerde haar altijd voor wat ze deed. Dat maakte veel goed.

Johan Verkerk, die dertig jaar jonger was dan Frank, was stipt op tijd. Hij had zijn ontbijt zelf moeten klaarmaken. Hij had het beperkt tot twee krentenbollen in de auto. “Wat hebben we, Johan?” Hij keek zijn jongere collega vragend aan. Johan kon niet meer vertellen dan wat hij had doorgekregen. “Een wandelaar die wilde fotograferen in de vroege morgen heeft een totaal verbrand lijk gevonden.”

Contrast

Contrast is het verschil tussen tegenstellingen.

<i>Licht – donker</i>	<i>Groot – klein</i>	<i>Hoog – laag</i>
<i>Zwart – wit</i>	<i>Groen – Rood</i>	<i>Blauw – Oranje</i>
<i>Geel – Violet</i>	<i>Veel weinig</i>	<i>Punt – lijn</i>
<i>Plat – volume</i>	<i>Lang – kort</i>	<i>Breed – smal</i>
<i>Recht – krom</i>	<i>Scherp – bot</i>	<i>Horizontaal – vertikaal</i>
<i>Glad - ruw</i>	<i>Hard – zacht</i>	<i>Stilstaan – beweging</i>
<i>Zwaar – licht</i>	<i>Vloeibaar – vast</i>	<i>Sterk – zwak</i>
<i>Luid – zacht</i>	<i>Vlak – massa</i>	<i>Continue - Fluctuerend</i>

Hoofdstuk 2

Tien jaar eerder

Het idee was eigenlijk heel spontaan opgekomen. Ze had hem gevraagd. Sven was een aardige rustige jongen die enthousiast bezig was met portretfotografie. Hij had al veel klasgenoten op de foto gezet. Hij maakte krachtige foto's die veel indruk maakten op de klasgenoten. En dat was ook het weinige wat indruk maakte. Hij was een behoorlijk teruggetrokken jongen die niet graag in de belangstelling stond. Hij voelde zich het beste thuis als hij in gesprek was met één persoon. In groepen voelde hij zich minder thuis, in ieder geval op deze school. Al het stoere gedoe van de andere jongens in de klas paste niet bij hem. Hij was een middelmatige leerling met een voorkeur voor de creatieve vakken en geschiedenis. Fotografie was alles voor hem.

Toen Nancy Verbruggen hem had gevraagd om foto's te maken had hij geen moment getwijfeld. Ze was een mooie meid en hij kon het goed met haar vinden. Ze was 19 jaar en had lang blond haar, blauwe ogen en vooral een mooie glimlach. Hij vond dat de meeste mooie meiden op school een verwaande blik hadden. Hij hield daar niet van. Bij Nancy was dat anders. Hij vond haar mooi, maar gelukkig had ze ook een vriendelijke uitstraling. Hij vond haar een ideaal model voor hem. Ze wilde het als verrassing voor haar vriend doen, Dennis van Bruinisse. Hij was twee jaar ouder dan zij. Hij was stoer, behoorlijk gespierd en een vrouwenversierder.

Dennis had twee karaktereigenschappen die Nancy iets minder prettig vond: hij was zeer jaloers en had een kort lontje. Hij kon het niet hebben als andere jongens te veel naar Nancy keken. Ze had hem al meerdere keren moeten sussen. Onlangs waren ze samen uitgegaan. Ze was een jongen tegengekomen van de lagere school. Hij was acht jaar geleden verhuisd. Ze vond het erg leuk om hem weer eens te spreken na een lange tijd. Maar Dennis vond het na een kwartier genoeg. "Nu hebben jullie genoeg gesproken. Kom Nancy," had hij op zeer strenge wijze gezegd. "Hé Dennis, doe eens normaal. Ik wil graag met hem praten. Ik heb hem al in geen jaren gezien." Dennis had haar boos aangekeken en had haar meegetrokken. Ze had zich losgetrokken. "Laat mijn arm los. Ik heb ook nog wat te

zeggen, of niet soms.” Ze was toen ook boos geworden. Ze vond dat zijn jaloezie nog niet betekende dat zij niets meer mocht inbrengen. Zij had ook een mening. Ze had zich geschaamd tegenover haar oude klasgenoot. “Nee, ik wil het niet hebben. Je wéét dat ik daar niet tegen kan. Waarom tart je me dan toch steeds?” was de reactie van Dennis. Nu was Nancy helemaal boos geworden. Nu kreeg zij een verwijt van hem. Dat vond ze de omgekeerde wereld. Ze was bij hem weggelopen, terug naar haar oude klasgenoot. Toen was Dennis woedend naar huis gegaan en had flink gedronken. Ze hadden elkaar sinds die tijd niet meer gesproken.

Ze wilde het weer goed maken met Dennis. Ze had heel spontaan het idee gekregen om Sven te vragen om een mooie fotorapportage van haar te maken. Die zou ze naar Dennis opsturen met een lief briefje erbij. Ze hoopte dat het daarmee weer goed zou komen. Sven kwam met al zijn apparatuur naar het huis van Nancy’s ouders. Hij had veel geleerd van zijn vader die ook veel portretten heeft gefotografeerd. Daardoor wist Sven precies waar hij op moest letten. Hij begon zijn fotosessies altijd met het laten zien van diverse foto’s aan het fotomodel. Daarmee kreeg het model een beeld van wat voor soort foto’s hij als fotograaf kan maken. Maar het model krijgt ook ideeën van diverse poses, make-up en achtergronden. Dit deed hij ook bij Nancy. Ze keek door het boek en zag ook mooie naaktfoto’s. Niet ordinair, maar stijlvolle, esthetische naaktfoto’s. Ze begon na te denken. Hoe zou Dennis hierop reageren? Ze wilde de gok wel wagen. Ze hoopte erop dat hij de foto’s zo mooi zou vinden dat hij niet boos zou worden. Integendeel: ze verwachtte dat een foto met haar mooie lijf alles goed zou maken. Hij hield immers van mooie vrouwen. Dit zou hem gaan overtuigen om terug bij haar te komen.

Sven begon met de fotosessie. Hij had van zijn vader geleerd hoe hij goede instructies kon geven aan de modellen. Bij professionele modellen kon dat beperkt blijven, maar bij onervaren modellen, zoals Nancy, waren instructies echt nodig. Sven zette Nancy bij een raam dat op het noorden staat. Vele fotografen zweren daarbij, omdat het licht dan het mooist is. “Nancy, wil je met je linkerschouder naar het raam staan?” Dat deed ze. “Nog een beetje naar links.” Hij wilde haar anderhalve meter van

het raam hebben staan om een zacht licht te krijgen dat op haar valt. Hij vroeg haar ook om een stapje naar achter te zetten, richting de muur, zodat ze net niet naast het raam stond, maar net een beetje achter het raam stond. "Dan valt de rand van het licht op jouw lichaam in plaats van het volle zonlicht. Deze rand van het licht is mooi zacht en dan komt je lichaam mooi tot zijn recht," had hij toegelicht. Ze luisterde goed naar zijn instructies. Sven ging zelf aan de rechterkant naast het raam tegen de muur staan. "Nancy, ook al ben je slank, wil ik je vragen om je armen los te maken van je lichaam. Dan lijk je nog slanker." Nancy stond goed en Sven begon een aantal foto's te maken. "Goed zo, je doet het goed." Complimenten geven is belangrijk, vond hij. De sfeer wordt er beter van en je laat het model weten dat je tevreden bent. In het begin was Nancy nog wat gespannen, wat ook op de foto's te zien was, maar na een tijdje werd ze ontspannen. Sven wist dat de eerste foto's meestal minder goed werden, zeker bij onervaren modellen, dus zei hij in het begin niets.

Sven liet een aantal van de onbewerkte foto's aan Nancy zien. "Ik ga je later op de computer nog mooier maken, als je het niet erg vind. Meestal maak ik de ogen wat witter en scherper. En wat oneffenheden wegwerken, hoewel je die gelukkig niet veel hebt." Hij wachtte even om haar reactie af te wachten. Ze keek hem wat uitdagend aan. "Je vindt me mooi hè?" Nu werd Sven wat verlegen. Ze had het bij het rechte eind. Maar moest hij dat vertellen? Ze had al een vriend en hij leek totaal niet op hem. Kennelijk viel ze op andere types. Hij was hier als fotograaf en hij vond dat hij zijn modellen niet mocht verleiden. "Ik ben blij dat ik mooie foto's van je mag maken. Ik vind het een eer dat je het aan mij toevertrouwd." Nancy dacht na. Nu is het moment om door te pakken.

Dennis van Bruinisse was bij enkele vrienden op bezoek geweest. "Wat ben je toch een sukkel om zo'n lekker ding te laten lopen," hadden ze gezegd. Het had hem aangegrepen. Ze hadden gelijk. Hij had om iets onbenulligs de relatie met Nancy op het spel gezet. Waarom was hij toch een opvliegend persoon? Zijn vrienden hadden het vreemd gevonden dat hij zo boos was geworden om die oude klasgenoot. "Ze deden toch niets vreemds? Gewoon een gesprek met een oude klasgenoot. Dat is toch normaal?" hadden ze gezegd. "Ja, inderdaad normaal, maar

ik ben nu eenmaal zo,” dacht hij. En hij zag ook niet hoe hij dit moest veranderen. Maar hij wilde het wel. Hij zou hulp gaan zoeken. Hij wilde de relatie met Nancy niet verbreken. Hij moest hulp zoeken. En hij wilde dat besluit aan haar vertellen. Hij kreeg het plan om met een fles wijn en een bosje bloemen naar haar huis te gaan en te vragen om de relatie weer op te pakken. Desnoods zou hij haar op zijn knieën smeken.

“Sven, ik wil graag dat je van mij een foto maakt, zoals je me net hebt laten zien. En ook in zwart-wit.” Nancy had het boek opengeslagen bij een mooie foto van een topless vrouw. Sven schrok even. Dat had hij niet verwacht. Hij deed wel vaker naaktfotografie, maar niet met klasgenoten. En hij kende haar vriend. Die was sterk en deed aan meerdere vechtsporten. Daar wilde hij geen ruzie mee hebben. “Ik weet niet of dat een goed idee is, Nancy. Wat zal Dennis er van vinden als hij er achter komt dat ik jou bloot heb gefotografeerd?”

Nancy keek hem even aan. Ze vond het wel schattig om te zien hoe hij aan het twijfelen was. “Sven, rustig maar, ik neem alle verantwoordelijkheid op me. Als hij ruzie maakt, dan doet hij dat maar met mij. Maar ik verwacht dat niet. Hij houdt van mooie vrouwen. En als hij zo’n mooie foto van me ziet... Nee, ik denk wel dat het resultaat het zal overwinnen van zijn korte lontje.” Maar Sven bleef twijfelen. Hij wist niet wat hij als antwoord moest geven. Dennis en hij konden niet goed met elkaar opschieten. Althans Dennis keek op hem neer. Hij riep geregeld lullige dingen naar zijn hoofd, zoals: “wordt nu eens een echte vent” of “slappeling.”

Nancy liet er echter geen twijfel over bestaan. Nadat Sven even niets had gezegd begon zij zich uit te kleden. Sven liep even rood aan, maar liet het gebeuren. Hij liep naar zijn camera toe. Normaal gesproken trokken modellen hun kleding uit in een aparte ruimte. Hij wilde het niet zien hoe zij zich uitkleedden. Hij had geen keuze meer, vond hij. Hij zou haar naakt gaan fotograferen. Maar hij zou het professioneel doen. Geen opwinding. Dat paste niet bij een fotosessie, vond hij. Zonder iets te zeggen ging ze staan, zoals ze op een van de foto’s had gezien. Sven ging de

eerste foto's maken. Na een drietal foto's wilde Nancy het eerste resultaat zien op het scherm van de camera. Ze was tevreden en wilde doorgaan. Ze gaf hem een compliment en gaf hem een aai over zijn hoofd. "Ze zijn geweldig, Sven. Ga verder."

Op het moment dat Sven weer terugliep om de volgende foto's te gaan maken, ging de deurbel. "Bukken!" riep Sven. Maar het was te laat. Nancy keek verschrikt op. Dennis keek door het raam en zag hen bezig met de fotorapportage. Hij ramde op de deur. "Doe open!" schreeuwde hij. Nancy bukte en pakte haar kleding op. Ze liep naar het toilet waar ze zich vlug aankleedde. "Doe open, trut." Hij begon hard op de ramen te bonken. Nancy deed niet open. Ze vroeg zich af wat hij in godsnaam van plan was. Waarom kwam hij zo onverwachts langs? Zou hij iets gehoord hebben van iemand? Of had iemand gezien dat Sven naar haar was toegekomen met zijn apparatuur? Hij kon niets weten van de naaktrapportage. Dat had ze zojuist pas besloten. Of was het allemaal toeval en kwam hij gewoon langs om het goed te maken?

"Wat wil je?" vroeg ze met harde stem. Ze zag dat zijn gezicht rood was aangelopen. Ze beseftte dat er grote problemen zouden komen als ze de deur zou opendoen. Als hij zich zo gedroeg, was hij niet rustig te krijgen. "Wat moet je hier met deze slapjanus. De sukkel van de school..." En zo ging hij nog even verder. Nancy ging met haar rug naar de deur staan. Ze vond dat hij boos mocht zijn, maar dan wel op haar, niet op Sven. "Het is over! Hoor je dat! Over. Over en uit!" Ze reageerde er niet op. Daarop besloot hij om weg te lopen naar de auto.

Dennis baalde als een stekker. Hij wilde het goedmaken met zijn vriendin en wat deed zij: ze zat met de grootste sukkel van de klas in huis om naaktfoto's te maken. Hij voelde zich totaal vernederd. Hij reed met zijn auto naar de kroeg en begon flink te drinken. Na een uur en heel veel glazen bier keek hij niet erg vrolijk meer. Er kwam een dame van ongeveer dertig jaar bij hem zitten. "Hé jongen, het ziet eruit dat jij wel wat gezelschap kan gebruiken."

Het feest was goed voorbereid. Een mooie serveerster met blond gekruld haar vroeg of hij wat wilde drinken. “Een biertje graag.” Binnen twee minuten had hij een biertje. Bart Weenink hield wel van een biertje. Hij was een bekwaam onderzoeker, maar vanavond zou alle eer uitgaan naar zijn baas, Frank Verhaaghen. Het hoorde bij het spel: hij was verantwoordelijk, dus als een zaak niet goed ging, kreeg hij alle verwijten, maar als een zaak succesvol was afgerond kreeg hij alle eer. En de 45 jarige Frank hield er ook van om alle eer te krijgen. Bart zag het al voor hem: straks gaat Frank vertellen hoe geweldig hij de zaak heeft opgelost. Het woord “team” of “collega” zal wel niet vallen. Het draait bij Frank om: Frank. En Bart had de oplossingsrichting aangedragen, zoals zo vaak. En niemand geloofde hem in het begin. Het zou te vergezocht zijn. Maar Bart had het bij het juiste eind en daardoor had Frank de zaak, met zijn team, kunnen oplossen. Dank je wel, Bart, goed gedaan. Nee dus. Iedereen moest zien hoe goed hij, Frank Verhaaghen, de zaak had opgelost. Zou het ooit wennen? Bart wist het nog niet. Hij genoot in ieder geval nu van zijn koude biertje.

Het bier en zijn Bourgondische etensstijl hadden hem wel aan de zware kant gemaakt: 110 kg was toch wel veel voor een man van 1 meter 85. Bart had halflang donker haar en was 30 jaar oud. Hij droeg vaak spijkerbroeken en een trui of T-shirt, afhankelijk van het seizoen. Nu ook, terwijl veel van de hoge heren in uniform kwamen om hun strepen te laten zien, kwam hij gewoon in casual kleding. Dat paste bij hem. Hij deed niet aan sport, wat zijn gewicht en conditie niet te goede kwam. Hij luisterde graag naar muziek, maar dat was dan ook zijn enige hobby. Ook thuis was hij niet erg actief. Het huishouden werd door zijn vrouw Anja en zijn dochter Denis gedaan. Zijn werk was zijn leven. Hij was intelligent, had een sterk strategisch inzicht, waardoor hij goed in staat was om verbanden te leggen in complexe zaken. Hij had al zo vaak een zaak in de goede richting gebracht door zijn slimme ideeën. Frank wist dat te respecteren, hoewel hij zelf met de eer ging strijken als er een zaak was opgelost. Bart had er mee leren leven, hoewel hij het niet altijd leuk vond. Op een avond als deze zou Frank toch even zijn team kunnen bedanken. Kleine moeite, groot plezier. Maar Bart rekende er niet op.

Anja had hem gebeld dat ze later zou komen. Ze moest eerst Denis ophalen en stond in een file. Het zou niet lang meer duren voor ze er zou zijn. Zijn vrouw en dochter waren alles voor hem. Vanaf de eerste dag dat hij Anja kende, had hij haar intens bewonderd. Ze was altijd positief, vrolijk, behulpzaam, zorgzaam en erg lief. Ze wist hem altijd op te beuren als hij vastzat in een zaak. Ze accepteerde dat hij vaak lange dagen maakte. Ze zorgde dan altijd voor zijn eten. Een betere vrouw kon hij niet wensen.

Zijn dochter Denis was zijn oogappel. Ze had, net als hij, donker haar: lang donker haar, zonder krullen. Ze had daarbij mooie bruine ogen. Ze gebruikte vaak veel make-up om haar ogen en mond te accentueren. Ze was erg populair bij de jongens op haar school, maar desondanks was ze nog vrij. Dat wilde ze graag nog even zo houden. Ze had veel vrienden. Maar een vaste vriend wilde ze nog niet. Met haar 16 jaar vond ze dat te jong. Ze was, in tegenstelling tot haar vader, erg sportief. Ze deed aan fitness, hardlopen en ging geregeld naar het zwembad. Ze had een goede conditie en had een strak lijntje. Bart bewonderde dat, maar had niet de discipline om te gaan lijnen of te gaan sporten. Hij had veel te onregelmatige tijden. Althans, dat smoesje gebruikte hij. Denis had vaak gevraagd of hij meeding naar de sportschool of het zwembad. Hij was twee keer meegegaan naar het zwembad, maar hij kon haar tempo niet bijhouden. Op zich is dat bij baantjes zwemmen niet erg, maar hij schaamde zich een beetje, zowel voor zijn buik als voor zijn trage tempo. Hij heeft toen besloten om er niet verder mee te gaan.

“Beste aanwezigen: collega’s, familie en vrienden van Frank. We zijn hier vanavond om deze fantastische onderzoeker te onderscheiden. Hij heeft onze stad een enorme dienst bewezen... Een mooie start van het nieuwe millennium...” En zo ging het nog even door. Frank kreeg het ene compliment na de ander. Bart was er niet zo bij met zijn gedachten. Hij keek op zijn horloge. Waarom waren zijn vrouw en Denis er nog niet?

“Dennis, rijd je niet erg hard?” Het was een retorische vraag. Na ongeveer twintig biertjes was hij in de auto

gestapt met de dame die hem had aangesproken. Hij was haar naam al vergeten. Maar hij had wel behoefte aan wat vrouwelijke aandacht. Ze stak een sigaret op. In de kroeg had ze hem verleid. Nadat ze hem een aantal keren over zijn benen had gewreven en enkele zoenen had gegeven, had ze gevraagd: "Bij jou thuis of bij mij?" Het was dat laatste geworden. Hij reed met ruim 100 km per uur door de bebouwde kom. Hij was al door enkele rode lichten gereden, waar geen kruisend verkeer aankwam. Hij moest hard afremmen voor een auto met oude mensen die zich gewoon aan de snelheid hielden. Hij sloeg kwaad op zijn stuur, maar drukte niet op de claxon. Hij was nog steeds geïrriteerd over wat er die dag gebeurd was. Hij hoopte dat hij zich straks kon "afreageren" als ze bij haar thuis zouden zijn. En het liefst zo snel mogelijk. Die "treuzelaars" werkte op zijn zenuwen. Bij het volgende kruispunt sloegen ze af en hij gaf weer vol gas. De dame wreef over zijn arm en zei: "Mag het wat rustiger, schatje? Ik wil graag straks de liefde met je bedrijven, maar zonder rolstoel." Ze lachte erbij. "Ik kan niet wachten en daarom rij ik door," zei hij wat nors terug. Maar daarna kwam ook de glimlach. Maar de snelheid werd er niet minder door.

Frank was ondertussen aan zijn toespraak begonnen. En Bart had gelijk gekregen. Geen woord over zijn collega's, geen bedankje voor het team. Alle eer was voor Frank. Heel trots vertelde hij hoe deze zaak door hem was opgelost. "Leuk Frank, maar dat waren mijn ideeën. Graag gedaan," zei Bart tegen zichzelf in gedachte. "Laat hem maar. Verder is het een goede vent." Bart dronk nog een biertje. Er volgde regelmatig tussendoor applaus, waardoor Frank nog meer ging glunderen. Bart wist dat Frank zijn bijdrage aan het team en hun vriendschap, want zo kon hij het wel noemen, erg waardeerde. Zijn egotripperij nam hij maar voor lief. Hij had ooit wel tegen hem gezegd dat het hem irriteerde, maar veel effect heeft het niet gehad. "Natuurlijk waardeer ik jou en het team" was standaard zijn antwoord, maar tijdens dergelijke bijeenkomsten ging zijn trots toch voor. Bart had besloten om daar geen energie meer in te steken. Hij zou het, tegen zijn zin, accepteren.

"Weet je wat ik als eerste ga doen als we thuis zijn?" Ze keek Dennis heel uitdagend aan. Hij keek naar haar. Hij zag haar: ze had er zin in. Ze gaf hem een knipoog. Zijn gedachten gingen naar wat er zou gaan gebeuren. Hij had

wel zin in een avond met deze onbekende vrouw. Beiden waren dronken; beiden hadden zin om de liefde te bedrijven. Hoe zou haar huis zijn, haar bed, haar lichaam? Het leek net een grote droom. “Pas op!” schreeuwde ze. Hij keek gelijk naar voren, maar kon niet meer remmen. Met meer dan 100 km per uur reed hij door het rode licht tegen een andere auto met twee personen. Daarna was hij buiten westen.

De speeches waren voorbij. Het was tijd voor de borrel. In de ruimte waar de borrel werd gehouden stonden veel staantafels met bakjes met nootjes erop. Een aantal serveersters bracht snacks en drankjes rond. Frank liep naar Bart. “Ik weet wat je denkt. En ja, ik ben het vergeten. Maar je weet dat ik jou waardeer en het team. Zonder jullie hadden we deze avond niet gehad.” Bart zuchtte even. Zo ging het altijd. “Het is goed, Frank. Dank voor je waardering.” Frank gaf hem een schouderklop. Hij wist dat hij weer fout was. Zijn collega was essentieel voor zijn carrière. Zonder zijn bijdrage was hij niet zo ver gekomen. Dat wist hij al te goed. “Ze hebben luxe nootjes vandaag. Die smaken goed. Niet van die simpele pinda’s. Ik zal ze complimenten geven,” zei Frank enthousiast. “Het moet niet gekker worden, hè Frank. Als jij complimenten gaat geven...” Bart lachte erbij. Frank voelde dat hij op zijn woorden moest passen.

Bart was een intelligente collega, maar hij hield er ook van om anderen in de maling te nemen. De ene keer plakte hij een plakbandje op de telefoonhoorn, zodat je niets hoort; de andere keer verwisselt hij de muis van rechtshandig naar linkshandig. En laat zeker niet de computer onbeheerd achter, want je loopt het risico dat Bart namens jou een ontslagbrief indient. Frank had er al twee ontvangen van nietsvermoedende slachtoffers. En er was ook nog de beruchte “meneer de Beer” grap. Frank was er zelf ook ingetrapt. “Frank, een of andere meneer de Beer heeft gebeld. Hier staat zijn nummer” en dan was het telefoonnummer van een andere dierentuin. Frank had het gevoel dat Bart nu ook in zo’n bui was om hem voor de gek te zetten, zeker nadat hij het team niet vermeld had.

“Meneer Weenink?” Een agent was naar hem toegelopen en tikte hem op zijn schouders. “Ja,” zei Bart automatisch terug. “Wilt u even met mij meekomen?” Bart zat hem verbaasd aan te kijken. Hij vertrouwde het niet. Hij had al zoveel collega’s voor de gek gehouden. Zouden ze hem nu willen foppen? “Bart, ik ga wel even mee,” zei Frank. Voor Bart was dit nog verdachter. “Meneer Weenink, alstublieft, wilt u even meekomen naar de ruimte hiernaast? Dat praat wat rustiger.” De agent keek ernstig. Frank voelde aan dat er serieus wat aan de hand is, maar Bart bleef op zijn hoede. Ze zouden hem niet voor de gek houden. Ze liepen met zijn drieën naar een aparte ruimte. “Ga even zitten.” Bart deed dat. Frank bleef staan, naast de stoel van Bart. “Meneer Weenink, ik heb een zeer vervelende mededeling.” Nu drong het tot Bart door, dat het niet meer waarschijnlijk was, dat het hier om een grap ging. Dit zou te ver gaan. “Op de kruising tussen de Kerkstraat en de Prinses Maximalaan is een ongeluk gebeurd. Uw vrouw en dochter waren daarbij betrokken en hebben het niet overleefd.” De laatste woorden bleven echoën door het hoofd van Bart. “en hebben het niet overleefd. Niet overleefd.”

Bart zat voorovergebukt op zijn stoel met zijn handen in zijn haar. Hij was even helemaal stil. “Dat is niet waar!” schreeuwde hij na enige tijd uit. Frank bukte door zijn knieën en ving zijn collega op. Hij wist hoeveel Anja en Denis voor hem betekende. Dit was een persoonlijk drama van ongekende omvang voor hem. “Niet waar! Niet waar!” schreeuwde hij opnieuw. De eerste fase van een rouwproces is altijd de ontkenning. Frank wist dat ook. Eerst kwam de ontkenning gevolgd door een periode van boosheid, verdriet en nostalgie. Pas daarna kon iemand weer gaan opbouwen om uiteindelijk de nieuwe situatie te accepteren.

De agent overhandigde hem enkele foto’s van het ongeluk. De auto van Anja was geheel ingedeukt. De foto’s van de slachtoffers lieten geen twijfel bestaan over de ernst van het ongeval en over de identiteit van de slachtoffers. “Het spijt me,” zei de agent tegen Bart, toen hij de foto’s overhandigde. Bart hoorde de woorden van de agent nauwelijks. Hij gaf een vlugge blik op de foto’s en begon enorm te huilen. Hij wilde het niet geloven. Zijn wereld stortte in. Wat had zijn leven voor zin zonder Anja en Denis. Frank gaf hem steun door een arm op zijn schouder te

leggen. Niet lang daarna kwamen zijn collega's Mohammed Badhaari en Muriëlle Doornackers binnen. Muriëlle sloeg onmiddellijk haar armen om Bart heen en ze liet zijn hoofd leunen op haar schouders. Zo bleven ze enige tijd staan. De agent herhaalde aan hen wat er was gebeurd. "Zijn vrouw en dochter zijn omgekomen bij een ongeluk. Een dronken jongeman van 21 reed met meer dan 100 km per uur door het rode licht. Ook een vrouwelijke passagier was op slag dood." Frank keek naar hem. "Weer zo'n jong broekie die net zijn rijbewijs heeft!"

Bij Bart sloeg de emotie om in boosheid, fase 2 uit het rouwproces. Hij maakte zich los van Muriëlle. "Waar hij is? Waar is dat stuk verdriet?" Frank en Mohammed pakten hem vast bij de armen. "Rustig, Bart. Hij zal zijn straf niet ontlopen. Mohammed, Muriëlle en ik zullen het onderzoek doen," zei Frank. Maar hij wist dat het tegen beter in was. Bart wilde zelf bij het onderzoek betrokken worden, maar dat zou niet gebeuren. Hij was te veel betrokken bij deze zaak en dan werd je niet op het team gezet. En hoewel hij begreep hoe graag Bart dat zou willen, Frank zou het nooit kunnen toestaan. Frank hoopte dat Bart ook tot dat inzicht zou komen als zijn emotie weer gezakt was.

"Dennis van Bruinisse, 21 jaar, is zwaar gewond in het ziekenhuis opgenomen. Hij is momenteel niet in staat om te praten. Volgens de artsen kan hij op zijn vroegst overmorgen iemand te woord staan." De agent vertelde de details aan Frank, terwijl de twee andere collega's bij Bart bleven. Het promillage alcohol was veel te hoog. Aan de hand van de remsporen wordt de snelheid geschat. "Volgens twee getuigen reed hij zeker 100 km per uur. Een van de getuigen had gezien dat hij vlak voor het ongeluk naar zijn vrouwelijke passagier keek in plaats van naar voren." Frank noteerde alle gegevens die de agent hem gaf. Deze zaak zou niet moeilijk worden. Maar het zou een onmogelijke opgave zijn om Bart weer in zijn oude doen te krijgen. Frank sliep er vele nachten heel slecht van. De schreeuw van Bart bleef door zijn hoofd gaan. "Het is niet waar! Niet waar....."

Hoofdstuk 3

Zaterdag 4 september 2010

Uit de luidsprekers klonken de subtiele gitaargeluiden van Steve Rothery, gitarist van Marillion. Uit de luidsprekers klonken de subtiele gitaargeluiden van Steve Rothery, gitarist van Marillion. Robert Smits luisterde naar "Marbles," zijn favoriete album van de band. Hij had nu het nummer "fantastic place" op luid volume opstaan. Normaal had hij stevigere muziek aanstaan, hard rock en heavy metal. Maar deze CD paste nu beter bij zijn gemoedstoestand. Al was het maar omdat dit een van de weinige Cd's was uit zijn uitgebreide collectie die zijn vriendin Chantal, met wie hij binnenkort ging trouwen, ook mooi vond. Ze had een totaal andere smaak dan hij. Ze had liever klassieke muziek opstaan, maar dat haatte hij.

Terwijl hij onderuitgezakt naar de muziek luisterde, besepte hij wel dat hij zijn aankomende huwelijk maar op het nippertje had gered. Ze was boos geworden. Heel boos, en terecht. Het was niet de eerste keer dat hij haar heel erg gekwetst had. Hij had verwacht dat hij deze keer te ver was gegaan, maar ze had het weer geaccepteerd. Zeer boos, verdrietig en teleurgesteld had ze het geaccepteerd.

Hij had de afgelopen weken weer veel te veel geld uitgegeven in de kroeg. En dat terwijl hij zuinig aan moest doen. Hij was in juli opnieuw werkloos geworden. Hij was 26 jaar en had al diverse werkgevers versleten. Hij was niet hoog opgeleid: met pijn en moeite had hij de havo gehaald. En waar kwam je met een alleen een havo diploma in 2010? Maar dat was niet het ergste. Hij was lui, vreselijk lui. Thuis mocht Chantal het gehele huishouden doen, maar ook op het werk was zijn inzet ver onder de maat. Hij had ook moeite met gezag. Hij had al vijf keer ruzie gemaakt met zijn leidinggevende, waardoor hij op straat werd gezet.

Hij ging liever met zijn vrienden naar de kroeg in het weekend. Dat zal na zijn huwelijk ook wel minder worden. Chantal vond het niet leuk dat ze op zaterdagavonden bijna nooit bij elkaar waren. En eigenlijk begreep hij dat ook wel. Maar als hij bij zijn vrienden was, wilden ze de vrouwen er niet bij hebben. Biertje drinken, kaarten en praten over

dure auto's, lekkere meiden en de playboy. Daar hoorden geen vrouwen bij, vond hij. Ook de playboy was al meerdere malen aanleiding geweest tot ruzie met Chantal. Ze vond het maar niets dat hij steeds in dat blad zat te kijken. Maar hij hield ervan om naar mooie vrouwen te kijken. Hoe vaker hoe beter. En daarbij was het tweemaal mis gegaan. Hij was al twee keer vreemdgegaan. Het had de relatie behoorlijk onder druk gezet. Maar uiteindelijk had Chantal hem vergeven. Dat waardeerde hij zo aan haar. Ze kon veel gebreken van hem accepteren. Ze was zorgzaam en vreselijk lief. Ze was niet de mooiste vrouw die hij kende, maar haar goede karakter compenseerde dat ruimschoots. Hij wilde haar niet kwijt, dat wist hij zeker. En waarom was hij dan zo dom geweest om zoveel geld uit te geven in de kroeg. En onlangs had hij ook nog dure merkkleding gekocht. Ondanks dat hij weinig aan zijn uiterlijk besteedde, hield hij wel van het dragen van merkkleding.

Hij had haar beloofd om te sparen voor de trouwerij. Hij wist dat Chantal al van kleins af aan droomde van een romantische trouwdag met een koets, een jurk met een lange sleep, een fotorapportage, een enorme bruidstaart en een feest met veel gasten. Ze had al jaren gespaard voor deze dag. Ze leefde zuinig om deze dag te kunnen betalen. Zij had de bruidsjurk en de ringen al betaald. Dat kwam niet in gevaar door zijn geldproblemen. Maar de koets, de taart, de bloemen en de band moesten ze waarschijnlijk laten schieten. Ze zouden drankjes en hapjes kopen bij de supermarkt en het feest in klein gezelschap bij hen thuis houden. Ze was zo boos en teleurgesteld toen hij het had verteld.

Hij kon zich voor zijn kop slaan, maar hij kon de tijd niet meer terugdraaien. Het schrappen van de fotorapportage kwam het hardste aan bij Chantal. Dat was haar grote droom. Een album vol met trouwfoto's en een grote canvasfoto voor in de kamer met Robert en zij in trouwkleding. De droom was waarschijnlijk voorbij. Daarvoor waren de geldschulden van Robert te groot geworden. Ze was boos uit huis gelopen en naar haar beste vriendin Mandy Sanders gegaan. Mandy was de ceremoniemeester. Ze zouden samen gaan kijken wat ze nog konden doen. Chantal had tegen Robert gezegd dat hij zich niet meer mocht bemoeien met de voorbereiding. Daar had hij mee ingestemd.

Terwijl hij tot rust probeerde te komen met de relaxte muziek van Marillion op de achtergrond ging de deurbel. Hij stond rustig op en keek eerst door het raam. Zijn beste vriend, Rik Grootveld, stond voor de deur. Hij was een jaar jonger dan Robert. Ze kenden elkaar al sinds de lagere school. De vriendschap was al die tijd heel hecht geweest, op een korte dip na. Rik was op de middelbare school verliefd op Chantal. Hij was te verlegen om haar te vragen. Hij was geen rokkenjager en dat was hij ook nooit geworden. Hij praatte met haar en ze gingen heel vriendschappelijk met haar om. Op feestjes hadden ze veel plezier samen. Hij waardeerde haar glimlach en ze was niet zo verwaand als alle andere meiden. Hij was bang om zijn echte gevoelens voor haar kenbaar te maken uit angst dat hij de vriendschap op het spel zou zetten. Hij hoopte stiekem dat ze zou aanvoelen wat hij voor haar voelde.

Maar hij herkende geen signalen van haar. Hij had hier ook met Robert over gesproken. Bij hem ging het meestal makkelijker als het om de vrouwen ging. Robert gaf hem wel tips, maar die paste niet bij zijn karakter. Uiteindelijk had Robert meer durf gehad en hij kreeg verkering met Chantal. In eerste instantie was Rik daar boos en verdrietig om. Maar na een tijdje zag hij in dat hij het zelf had laten lopen. Hij had geen durf getoond. Wat hij wel erg bleef vinden was dat Robert hem nauwelijks meer belde of op bezoek kwam. Al zijn tijd ging naar Chantal. Hij snapte heel goed dat hij veel tijd met Chantal wilde doorbrengen. Maar nadat hij vijf pogingen had gedaan om weer eens af te spreken, vond hij het genoeg. Robert belde niet terug of wees het verzoek weer af. Chantal voelde wel aan dat Rik baalde van het feit dat Robert hem nauwelijks nog zag staan. Ze heeft met Rik gepraat en daarna met Robert. Ze heeft Robert overgehaald om weer met Rik af te spreken. Ze hebben toen alles uitgepraat en de vriendschap werd weer hersteld. En nu waren ze weer beste vrienden. Hij was zijn getuige bij het huwelijk. Rik had twee relaties gehad, die ieder ongeveer anderhalf jaar hadden geduurd, maar nu was hij weer vrijgezel.

Rik had nooit begrepen waarom Robert twee maal vreemd was gegaan. Hij was er van overtuigd dat hij dat nooit zou hebben gedaan. Maar omdat Robert en Chantal er zelf uit

waren gekomen, vond hij dat hij zich daar verder niet mee moest bemoeien. Rik kwam meestal niet onverwacht op bezoek. De reden van dit onverwachte bezoek was dat hij Chantal had zien wegrijden. Ze was niet in een goed humeur. Sterker nog, ze leek wel in paniek. Ze had niets teruggezegd toen Rik haar groette. Hij vermoedde dat ze hem niet eens had gehoord.

“Hoi Rik, leuk je weer te zien.” Robert gaf zijn vriend een flinke schouderklop. “Robert, sorry dat ik zo onverwachts binnenkom...” Hij kon zijn zin niet afmaken. “Rik, geen enkel probleem. Ik ben blij dat je er bent. Dan kan ik ten minste mijn gedachten even verzetten. Biertje?” Rik knikte ontkennend. “Geef maar wat fris. Ik... euh... ik kwam net Chantal tegen op de fiets. Ik riep ‘Hoi Chantal’ tegen haar, terwijl ik naar haar zwaaide. Maar het leek of ze niets zag of hoorde. Ze reageerde totaal niet. Ik snap er niets van.”

Robert liep naar de keuken en schonk wat te drinken in voor Rik. Hij pakte een groot zak chips en stopte die in een grote kom. Hij zette de chips en drank op tafel. Hij pakte een grote hand met chips en liet zich vallen op de bank. Rik keek hem aan. “Rik, waarom ben ik zo’n enorme eikel?” Dat laatste woord zei hij extra hard. “Robert, kom op, wat heb je op je lever?” Hij vreesde het ergste voor de bruiloft, zeker nadat Robert al twee keer vreemd was gegaan. Zou het definitief uit zijn met Chantal?

“Een eikel ben ik, Rik, een grote domme eikel, en dan in het kwadraat. Nee, ik ben niet weer vreemd gegaan, voor het geval je dat denkt. Nee, ik trouw de meest fantastische vrouw die ik ken. Ze is lief, zorgzaam, heeft al zoveel zonden van mij moeten verwerken en geaccepteerd. Ze spaart al jaren voor die ene dag waarbij ze met mij gaat trouwen. Dat is haar grote droom. En wat doe ik? Oen dat ik ben...” Hij wachtte even voordat hij verder praatte. Rik keek hem recht in de ogen aan. “Ik heb haar droom verpest. Ik heb al mijn geld verbrast aan drank en veel te dure merkkleding. Ik heb mijn belofte aan Chantal geschonden om te sparen voor de trouwdag. Dus geen feest, geen band, geen fotorapportage, geen bloemen. Rik, ik heb haar droom verprutst!” Die laatste zin zei hij bijna in paniek. Hij had tranen in zijn ogen. Rik wist niet wat hij moest zeggen. Op

achtergrond draaide nog steeds de Cd van Marillion. “Deze Cd... we hebben samen lopen slowdancen op deze muziek. Rik, Dit is een van de weinige Cd's die we allebei mooi vinden. En wat doet egoïst Robert. Ik draai altijd de muziek die ik mooi vind.” Hij begon te huilen. Dat had Rik nog nooit bij zijn beste vriend gezien. De altijd stoere Robert was aan het huilen. Wat moest hij doen? “Ze is boos, Rik. Heel erg boos. En terecht. Ik wil alles, maar dan ook alles doen om het goed te maken met haar. Rik, help me alsjeblieft.” Het was een oprechte smeebede. Robert wist echt niet wat hij moest doen om deze fout goed te maken.

Het bleef even stil. Rik had nog geen slok genomen. Zijn gedachten gingen alle kanten op. “Waar is Chantal naar toe? Wat zijn haar gevoelens? Hoe kan Robert het goedmaken? Hoe kan hij hen beiden helpen? Net voor het huwelijk was dit niet goed. Had dit huwelijk wel een kans? Hoe vaak zou Chantal het gedrag van Robert nog accepteren? Waar ligt haar grens?” Hij wilde hen niet in de steek laten. Uiteindelijk zei hij: “Waar is ze naar toe?” Robert wist het niet. Ze was boos het huis uitgelopen. Ze had haar fiets gepakt en ze was weggereden zonder om te kijken. Robert vermoedde dat ze naar haar beste vriendin Mandy Sanders was gegaan. “Als ze naar haar ouders zou gaan, was ze wel met de auto vertrokken. Ik ben blij dat ze dat niet heeft gedaan.” En dat had in dit geval niets te maken met zijn slechte verhouding tot haar ouders. Nadat hij twee keer vreemd was gegaan, was de relatie tot zijn aanstaande schoonouders zeer slecht geworden. Maar hij was nu oprecht bezorgd. Als ze in de auto was gestapt, was de kans niet ondenkbeeldig dat ze in al haar emotie een ongeluk zou veroorzaken. “Mandy is niet verkeerd, Robert. Ik denk wel eens dat je ook aan haar te danken hebt, dat Chantal al jouw misstappen heeft geaccepteerd. Ze is goed in staat om haar te sussen. En ze is heeft een gave om in alles iets positiefs te zien. Je mag blij zijn dat zij haar beste vriendin is. Let op mijn woorden.” Robert stond op. “Net zoals ik blij ben dat jij mijn beste vriend bent, Rik. Ik meen het.”

Chantal was inderdaad naar haar vriendin Mandy Sanders gegaan. Ze was twee jaar jonger dan Chantal. Zij was als geen ander in staat om haar op te vrolijken. Nadat Robert had gezegd dat hij geen geld meer had op zijn bankrekeningen was Chantal heel boos geworden. Maar

ook heel verdrietig: dit was haar grote droom geweest. Als klein meisje deed ze vaak een huwelijk na als ze met haar poppen speelde. Ze was toen uren bezig om haar Barbie aan te kleden en op te maken voor het huwelijk met Ken. Toen ze op haar zesde verjaardag een bruidsjurkje kreeg voor Barbie was ze helemaal in de zevende hemel. Het was het mooiste cadeau dat ze ooit had gekregen als kind. Ze fantaseerde vaak hoe haar "prins" haar ten huwelijk zou gaan vragen. Een huiskamer vol met kaarsjes? Een vloer vol met rozen in de vorm van een hart? Zou hij kiezen voor het witte paard of haar met een koets naar een romantisch diner brengen? Ze kon er uren over dromen. Ze was een dromer.

Ze was 24 jaar en was verpleegster van beroep. Ze was naïef, romantisch en erg zorgzaam voor haar Robert. Ze leek totaal niet op haar aanstaande man, maar ze accepteerde veel van zijn slechte eigenschappen. En feitelijk kwam dat uit angst dat ze over zou blijven. Robert kon zo aan een andere vrouw komen. Ze was daar ook heel bang voor. Ze wist zelf ook dat ze niet een fotomodel was. Ze had half lang bruin haar, groene ogen, was 1 meter 70 groot en met 78 kilogram vond ze zichzelf toch net iets aan de zware kant. Ze gebruikte meestal wel wat make-up, maar niet te veel. Dat vond ze overdreven. Robert hield wel van vrouwen die flink opgemaakt waren, maar Chantal vond dat altijd "nep".

Chantal voelde zich geregeld onzeker of ze wel sexy genoeg was voor Robert. De twee keer dat hij was vreemdgegaan had geen goed gedaan voor haar zelfvertrouwen op dit gebied. Doordat ze veel spaarde voor de bruiloft, had ze niet al te veel geld voor mooie kleding. Toch probeerde ze er altijd zo goed mogelijk uit te zien. Ze wist dat haar glimlach, haar positieve instelling en haar zorgzaamheid veel goed maakte. De glimlach die ze bijna altijd had, maar nu niet.

Ze zou zo graag willen dat Robert wat romantischer zou zijn. Maar dat zat niet in zijn karakter. Er waren veel meer verschillen tussen Robert en Chantal. Zoals hun smaak voor muziek. Chantal hield van klassieke muziek en dan vooral van Rachmaninov, Grieg en Tchaikovsky. Die laatste was

haar favoriete componist. Maar thuis werd meestal hardrock, hiphop en house gedraaid. Ze wilde ook graag kinderen, maar Robert had vaker verteld dat hij daar voorlopig nog mee wil wachten. Hij vond dat hij er nog niet aan toe was. Ze twijfelde eraan of hij ook echt kinderen wilde of dat hij het alleen maar zei om haar aan het lijntje te houden.

Chantal las graag romantische boeken, maar ze kon ook helemaal wegdromen bij het lezen van reisboeken. Ze keek dan naar de foto's van adembenemende uitzichten, waar je vanuit de rotsen kon kijken naar de zonsondergang. Of ze las over oude culturen en droomde over hoe het leven toen geweest moest zijn. Ze had vooral interesse in de Griekse oudheid en de Maya cultuur. Robert kwam niet verder dan het lezen van de Playboy.

Verder hield Chantal van wandelen in de natuur, maar helaas deed ze dat veel te weinig omdat Robert er niet van hield. Ook de televisie was vaak onderwerp van discussie. Chantal wilde kijken naar diverse soaps op tv, terwijl Robert sport en spannende films wilde zien. Maar dat hadden ze nog wel opgelost. Meestal kwamen de programma's die Robert wil zien op andere tijden dan de programma's voor Chantal. En als dat niet zo was, werd een van beiden opgenomen.

Chantal had Robert leren kennen op een examenfeest van een klasgenoot. Dat was is de zomer van 2005. Ze kenden elkaar twee jaar voordat ze echt verkering kregen. Het was een mooie tijd, vooral aan het begin. Ze vond Robert een mooie jongen en ze was heel trots dat juist zij met hem verkering kreeg. Ze had al langer een oogje op hem gehad. Tijdens het feest was de vonk overgeslagen. Robert was verliefd geworden op haar en had haar die avond voor het eerst gezoend. Ze zou dat moment nooit meer vergeten. Sinds die tijd droomde ze van een huwelijk met hem. Ze waren heel vaak bij elkaar. Ze gingen naar veel feesten en dansten er op los. Ze gingen in het begin op vakantie samen met de vriendenkring van Robert. Chantal ging vaak lezen op het strand, terwijl Robert ging voetballen met wat vrienden. Maar ze gingen ook veel samen zwemmen in de zee. En 's avonds gingen ze met zijn allen naar de

discotheek, waar Chantal en Robert veel en lang zoenden met elkaar. Robert hield van lang uitslapen. Chantal ging meestal als eerste het bed uit. Nadat ze was aangekleed ging ze naar een supermarkt om verse broodjes te halen. Ze hield ervan om samen op bed te ontbijten. Robert vond dit helemaal te gek. Meestal bedreven ze nog de liefde voordat ze naar het zwembad of het strand gingen. Chantal dacht vaak terug aan deze vakanties.

De twee keer dat hij vreemd was gegaan gaven een enorme dip in de relatie. Chantal had het beide keren niet zien aankomen. Ze dacht dat de relatie op die momenten goed was. Ze begreep niet waarom Robert was gevallen voor de twee andere vrouwen. Ze had geprobeerd om met hem hierover te praten. Maar zijn antwoorden waren vaag en ontwijkend. Het maakte haar onzeker, vooral over haar uiterlijk. Toen Robert zijn spijt betuigde en beloofde dat het nooit meer voor zou komen, was ze toch weer gezwicht voor zijn charmes. Daarbij had Mandy ook een rol gespeeld. Ze wist dat ze nog gek was op hem en ze had lange gesprekken met haar gevoerd. Rik had gelijk toen hij tegen Robert zei dat het wellicht aan haar te danken was dat ze nog bij elkaar waren. De vraag was of ze ook nu weer haar zou kunnen opvrolijken.

De eerste minuten bleef ze huilen. Mandy sloeg haar armen om haar heen. Ze voelde aan dat het echt mis was. Ze hield bewust haar mond en wachtte totdat Chantal begon te praten. Na tien minuten werd Chantal wat kalmer. Ze trok haar jas uit en Mandy hing de jas op de kapstok. "Lieverd, wat is er aan de hand? Wat heeft Robert in hemelsnaam gedaan om jou zo van streek te brengen?" Ze zei het op een hele lieve begripvolle manier. Chantal wreef in haar ogen. "Mijn droom is voorbij, Mandy. De droom van een sprookjeshuwelijk." Mandy keek haar geschokt aan. "Je wilt toch niet zeggen dat het uit is?" Chantal knikte ontkennend. "Chantal, wat er ook aan de hand is, we zorgen dat jij je droomhuwelijk krijgt. Dat beloof ik je. Je bent mijn beste vriendin en ik laat het niet gebeuren dat jouw droom niet doorgaat!" Ze zei het heel overtuigend. Chantal gaf een kleine glimlach tussen haar verdrietige gezicht. Dat was typisch Mandy. Als het moest, zou ze het er voor over hebben om tot haar pensioen een schuld te moeten aflossen om haar te helpen. Maar dat kon ze niet accepteren. Dat kon ze niet van haar vragen.

“Ik heb met Robert gesproken. Ik had je verteld dat hij beloofd had om hard te sparen voor onze bruiloft. Maar nu... Nu blijkt dat hij helemaal blut is. Hij heeft al zijn geld besteed in de kroeg en aan die stomme kleding van hem.” Ze werd even stil. Mandy keek haar heel bezorgd aan. Ze was net zo verbaasd als Chantal dat Robert zijn belofte niet had gehouden. Ze wist van zijn gat in zijn hand. Ze had alleen niet verwacht dat hij dit opnieuw zou doen, na zijn plechtige belofte om te gaan sparen. Hij klonk zo stellig toen hij beloofde om voor het huwelijk te gaan sparen. Ze voelde met Chantal mee.

Chantal ging verder. “Hij is werkloos geworden en ik verwacht niet dat hij de komende anderhalve maand nog geld zal binnenhalen.” Mandy wist dat ze daar gelijk in zou krijgen. Hij was niet erg succesvol met baantjes en hij deed daar ook niet veel moeite voor. Hij vond het prima dat Chantal het geld verdiende. Mandy kon die houding van Robert niet begrijpen. Maar ze wist ook dat Chantal of zij hem niet kon veranderen. “Mijn spaargeld heb ik al uitgegeven aan mijn jurk en de ringen. Maar de dingen die Robert zou aanschaffen kan ik wel vergeten. Dus geen bloemen op mijn bruiloft, geen bruidstaart, geen fotograaf, geen bandje, geen feest, niets. Gewoon gemeentehuis en einde trouwdag.” Chantal begon opnieuw te snikken.

Mandy hoorde het aan, maar liet zich niet uit het veld slaan. Ze begreep haar teleurstelling en verdriet heel goed. “Niets daarvan, meisje. Ik ga je helpen.” Ze wilde haar emotioneel helpen, maar ze ging ook zorgen dat haar huwelijk door zou gaan op de manier die zij zo graag wilde. Daar had ze alles voor over. Haar hersens liepen al op volle toeren. Dat was typerend voor Mandy. Ze was iemand die de hele dag dingen aan het regelen was. Ze was een bezig bijtje. Ze hield van tempo maken. Geen treuzelen, maar snel keuzes maken. “Liever een snelle keuze dan geen keuze of een te late keuze,” was haar motto.

Ze dacht na over de mogelijkheden om Chantal te helpen. Haar buurvrouw deed een fotocursus. Het zou toch moeten lukken om een fotograaf te regelen, ook al was het geen professionele. “Veel amateurfotografen kunnen ook goede

foto's maken," dacht ze. Chantal had zelf al de ringen en de jurk betaald. Mandy zou de bloemen en de bruidstaart zelf kunnen betalen. Muziek regelen moest toch ook lukken. Denk... denk...

Chantal reageerde niet op de opmerking van Mandy. Mandy vermoedde dat ze het niet eens gehoord had. Ze deed een nieuwe poging. "Chantal, lieverd, ik begrijp je verdriet heel goed. Ik ben blij dat je naar mij bent toegekomen." Ze wachtte even om te zien of het tot Chantal doordrong. Toen ze aan haar ogen zag dat ze contact had, ging ze verder. "Je hebt nu hulp nodig en die ga ik je geven. Ik heb al allerlei ideeën." Chantal knikte voorzichtig. Mandy bracht haar naar de bank en gebaarde om te gaan zitten. "Ik ga je helpen. Dat beloof ik je. Mag ik even wat telefoontjes plegen? Nee, wacht even. Zal ik eerst wat te drinken inschenken?" Chantal knikte. Ze was al wat opgelucht, hoewel haar boosheid naar Robert toe nog zeker niet was afgenomen. Mandy liep naar de keuken toe en schonk cola in. Ze zette een schaal met chocolaatjes op tafel. De lievelingschocolaatjes van Chantal: met hazelnootvulling.

Mandy ging naar boven om te bellen. Ze wilde even rustig kunnen telefoneren. Ondertussen keek Chantal naar de schilderijen op de muur. Het waren abstracte schilderijen van personen. Ze hield zelf meer van wat concretere afbeeldingen, bij voorkeur van landschappen. Landschappen met mist of bij zonsondergang. Ze kon er zo van genieten als ze reisboeken aan het lezen was. De portretten op de muur hadden weinig betekenis voor haar. Maar ze vond dat iedereen zijn eigen smaak mocht hebben. Ze at nog een chocolaatje en dronk van haar cola. Na een minuut of drie wachten ging haar mobiele telefoon af. "Het zal Robert wel zijn," dacht ze. Maar ze zag op haar display dat het Robert niet was, maar zijn beste vriend Rik Grootveld. Ze nam verbaasd op. "Met Chantal," zei ze. "Hoi Chantal, met Rik. Ik zag je net snel voorbij fietsen. Ik zwaaide en riep, maar volgens mij zag je me niet." Chantal excuseerde zich. Rik was een goede vent. Ze voelde zich schuldig dat ze hem niet had gezien. "Geen probleem, Chantal. Ik weet wat er speelt. Ik heb met Robert gesproken. Ik zou het zeer waarderen als je zou willen luisteren naar wat ik zeg." Chantal antwoordde kort met "o.k."

“Chantal, als je heel boos bent op Robert, heb je helemaal gelijk. Dat ben ik ook. Wat hij heeft gedaan, is niet goed te praten, ook door mij niet. Maar ik ben zijn beste vriend en ik ken jou ook heel goed. Ik heb hem zojuist zien huilen, intens zien huilen. Dat heb ik nog nooit bij hem gezien. Hij voelt zich zo vreselijk rot. Hij snapt het als je hem dit keer niet vergeeft. Zo realistisch is hij gelukkig wel. Maar hij heeft me gesmeekt om hem te helpen om het weer goed te maken. Hij heeft er alles voor over. Echt alles. Daar ben ik helemaal van overtuigd. Alsjeblieft Chantal, geef mij de kans om een keer met jou hierover te praten. Als je het niet voor Robert wil doen, doe het dan voor mij. Ik wil voor mezelf het gevoel hebben dat ik er alles aan gedaan heb om jullie weer bij elkaar te brengen. Maar het liefst... Ik wil gewoon dat het weer goed komt tussen jullie.”

Het bleef stil. Chantal keek even om zich heen. Ze hoorde Mandy boven nog druk in de weer. Ze dacht even na. Toen zei ze tegen Rik: “Ik kom zo naar je toe.” Ze drukte haar mobieltje uit en liep naar boven. Ze zwaaide naar Mandy. “Wacht even” hoorde ze Mandy zeggen door de telefoon. “Ik ga even weg. Je ziet me vanavond weer, o.k.?” Mandy betwijfelde of ze Chantal zou vragen waar ze heen zou gaan. Maar in deze situatie koos ze ervoor om haar te laten doen waar ze zich het beste bij voelde. Zij zou ondertussen verder gaan. Ze zwaaide terug. “Prima. Ik ga nog even verder. Tot vanavond.” En Chantal ging weg.

Na een uur had Mandy al iemand gevonden die muziek zou draaien. Het was een goede vriend van haar, die na het horen van het verhaal bereid was om belangeloos mee te helpen. “Een keer per jaar voor niets draaien moet toch kunnen voor het goede doel,” was zijn antwoord. “Geweldig, je bent mijn held.” Mandy was helemaal blij. Op internet ging ze zoeken naar corsages. Bij diverse websites van bloemisten in de buurt had ze leuke exemplaren gezien en ze besloot om die middag op pad te gaan. Ze had ook wat websites over bruidstaarten bekeken. Dat zou ze waarschijnlijk morgen gaan doen. De corsages wilde ze dezelfde dag nog regelen. Ze wilde haar vriendin zo snel mogelijk van het idee afhelfen dat haar huwelijk in duigen zou vallen. Ze dacht wel na waar ze zo plotseling heen was gaan. Ze vermoedde haar ouders. Dat zou op zich logisch

zijn, maar waarom kon dat niet wachten? Ze zou het haar niet gaan vragen. Ze was haar beste vriendin en geen spion.

Ze trok haar jas aan en reed naar het winkelcentrum in de buurt om bij de eerste bloemist te gaan kijken. Ze wilde gele corsages hebben. Ze wist dat zowel Robert als Chantal dat mooi zouden vinden. Ze had besloten om een selectie maken van drie tot vier corsages en deze voor te leggen aan Chantal. Ze vond dat Robert niets meer te zeggen had, na alles wat hij haar had aangedaan. Maar ze wist dat Chantal toch geen keuzes zou maken, zonder overleg met hem. Dat zat dus wel goed.

Na een half uurtje liep ze de bloemenwinkel uit om naar het centrum te gaan. Ze liep door het winkelcentrum richting de parkeerplaats. Toen liep ze haar buurvrouw tegen het lijf: Anki Verhaaghen. "Hoi Anki, hoe is het?" Anki had Mandy nog niet gezien en keek daarom wat verschrikt op. "Oh, hoi Mandy. Goed en eenzaam. Dat hoort een beetje bij het leven van een vrouw van een rechercheur. Maar ik heb zo mijn hobby's waar ik me bezig kan houden." Het was bijna het standaard antwoord van Anki. Ze had het werk van haar man Frank al lang geaccepteerd, maar kon het niet laten om het toch even te noemen dat ze vaak alleen was. Het was een indirecte oproep om eens wat vaker op de koffie te komen.

"Heb je vanavond tijd, Mandy?" Mandy schudde haar hoofd. "Het spijt me. Ik heb nu wat anders aan mijn hoofd." Mandy was nog zo bezig met de bloemen dat ze bijna vergat dat haar buurvrouw haar wel eens zou kunnen helpen. Omdat Anki haar zo vragend bleef aankijken ging ze verder met haar verhaal. "Mijn beste vriendin zit in de problemen. Ik ben bezig om die op te lossen. Het komt dus wat ongelegen." Anki keek geschrokken. "Wie dan?"

"Chantal Verbruggen. Ze trouwt binnenkort. Al toen ze nog kind was, droomde ze al van een groots trouwfeest. Maar door omstandigheden kunnen ze niet meer het grote trouwfeest doen die Chantal zo vreselijk graag wilde. Ze was behoorlijk overstuurd. En dat begrijp ik ook. Ik ga wat dingen zelf betalen en probeer de rest de regelen." Anki luisterde

aandachtig naar het hele verhaal dat Mandy vertelde. Ze vroeg of ze ergens mee kon helpen. “De muziek, de bruidstaart en de corsages heb ik geregeld. Een fotograaf, die zoek ik nog.” Anki keek vrolijk. Ze zat bij een fotocursus. Daar moest toch iemand zijn die kon helpen. “Ik ga morgenavond naar mijn fotocursus. Daar zal vast iemand zijn die haar kan helpen, toch?” Mandy keek opgelucht. “Als je dat zou willen doen? Bel me overmorgen als je wat weet?” Anki maakte een gebaar alsof ze op een deurbel drukte. “Ik kom wel even bij je langs.” Ze groetten elkaar gedag en Mandy liep verder naar haar auto om naar de volgende bloemist te rijden.

Hoofdstuk 4

“Beste cursisten. Het is belangrijk dat je de fotocamera goed kunt bedienen. Vorige keer heb ik uitgelegd wat diafragma, sluitertijd en ISO waarden inhouden. Vandaag ga ik dit nog een keer herhalen, omdat ik het zo belangrijk vind dat jullie dit goed begrijpen. De volgende keer zal ik jullie meer vertellen wat de samenhang daartussen is. Om te beginnen gaan we het hebben over het diafragma. Het diafragma bepaalt hoeveel scherptediepte in de foto komt. Dat is heel belangrijk voor je foto. Bij een grote diafragmaopening is een beperkt deel van je foto scherp. Je zet een onderwerp scherp op de foto, waarbij de achtergrond vaag is, om het onderwerp meer te benadrukken. Je kunt natuurlijk ook een deel van het onderwerp scherp op de foto zetten. Bij een kleine diafragmaopening is een groot gebied scherp. Dit zie je vaak bij landschappen.”

Edgar de Vries, de 40 jarige docent van de fotocursus, kon heel duidelijk en met veel enthousiasme zijn verhaal vertellen. Als fotograaf had hij een voorkeur voor straatfotografie, kinderfotografie en de natuur. Hij gaf veel workshops en werkte vaak belangeloos mee aan acties voor goede doelen. Onlangs had hij in het dorp een fotostudio opgebouwd op de jaarlijkse braderie en maakte gezinsfoto's. De commissie die de braderie organiseerde was enthousiast over zijn idee geweest. “Bij veel gezinnen staat de vader of moeder nauwelijks op de foto, omdat die de foto's maakt. Veel gezinnen hebben nauwelijks foto's waar ze allemaal opstaan.” Het idee was goed aangeslagen. De opbrengsten van de braderie ging naar de cliniclowns. Hoewel Edgar zelf geen kinderen had, was hij er wel dol op. Edgar was zeer populair in de omgeving, waar hij nu sinds twee jaar woonde. Men vond hem sympathiek. Zijn buurvrouw noemde hem een allemansvriend, maar dat zei ze ook van haar hond. Voor hij hier kwam wonen, had hij langere tijd in het buitenland gewerkt en gewoond. Hij was 1,85 meter lang en weegt 75 kilogram. Naast zijn fotografie, wat zowel werk als hobby was, deed hij aan hardlopen, zwemmen en fitness. Hij had bruin kortgeknipt haar, blauwgrijze ogen en droeg kleding volgens de laatste mode. Hij hielp vaak bij evenementen en ook in het wijkhuis bij de bar in het weekend.

“Edgar, wat bedoel je nu met een groot diafragma: een groot of een klein getal? Ik vind het altijd zo verwarrend?” Else was meestal degene die veel vragen stelde. Edgar vond dat niet erg. Hij vond dat een teken van interesse tonen in de hobby die hij zelf ook zo fantastisch vond. En hij wist dat Else de vorige keer moeite had om het verhaal te volgen. “Ik zal het nog een keer uitleggen en geef maar gerust aan als ik te snel ga. Fotografen rekenen in stops. Elke stop is telkens 1,4 keer groter dan de vorige. De bekende diafragmawaarden gaan van 1,4 – 2,0 – 2,8 – 4,0 – 5,6 – 7,1 – 8,0 – 11,0 – 16,0 – 22,0 – 32,0. Met de hoofdletter F ervoor.” Hij schreef de getallen op het bord. “En dan nu het verwarrende: bij een groot getal als F22 is er sprake van een klein diafragma. En bij een klein getal als F2.8 is er sprake van een groot diafragma. Nu zullen jullie je afvragen waarom dat zo ingewikkeld is gemaakt.” Else reageerde als eerste. “Ja zeker, want ik snap het niet en ik raak er iedere keer van in de war.” Ook een aantal andere cursisten knikten dat ze benieuwd waren.

Edgar ging verder. “Wat bijna niemand weet is dat F4,0 eigenlijk $F \frac{1}{4}$ zou moeten zijn. En $\frac{1}{22}$ is kleiner dan bijvoorbeeld $\frac{1}{8}$. Maar fotografen laten de “1 gedeeld door” weg. Daardoor is het inderdaad verwarrend dat een klein getal als F2,8 een grote diafragmaopening betekent en een groot getal als F22 een kleine opening. Maar om iedere keer één tweeëntwintigste of zelfs één twee punt achtste te zeggen is ook wat.” Er ontstond wat gefluister in de zaal. Edgar keek eens rond. Hij voelde dat de cursisten nog geen genoegen namen met deze uitleg.

“Behalve het weglaten van de “1 gedeeld door” kan ik het ook op een andere manier uitleggen.” Het werd gelijk doodstil in de zaal. De aanwezigen zaten op hun puntje van de stoel. “Het diafragma is de verhouding tussen de opening waar het licht doorheen komt en het brandpuntafstand. Kan iemand vertellen wat de brandpuntafstand is?” vroeg Edgar. Anki gaf antwoord. “Volgens mij bepaal je daarmee de hoek waarmee je fotografeert. Bij een groothoeklens maak je een brede foto. Bij een telelens zoom je veel in en fotografeer je een smaller gebied.” Edgar knikte en liet haar verder praten. “Hoe groter de brandpuntafstand, hoe smaller het gebied, toch?”

“Goede toelichting, Anki. Een brandpuntafstand van 50mm wordt vaak als standaard gezien. Dit komt overeen met het gezichtsveld van het oog. Bij korte brandpuntafstanden als 20mm is er sprake van groothoekstand en bij lange brandpuntafstanden van bijvoorbeeld 300mm is er sprake van telestand.”

“Nu terug naar de diafragma. Ik zei net dat het diafragma de verhouding is tussen de opening waar het licht doorheen komt en het brandpuntafstand. Stel je hebt je camera ingesteld op een brandpuntafstand van 50mm en je hebt een grote opening van 18mm, dan is het diafragma 50 gedeeld door 18 is F2,8. Als je de opening verkleint naar 9 mm, dan is het diafragma 50 gedeeld door 9 = F5,6. Dus een kleinere opening betekent een groter getal. Uiteraard stel je op de camera niet de grote van de opening in, maar het diafragma. Dus door een bepaald diafragma in te stellen in combinatie met de brandpuntafstand die je instelt op je lensobjectief wordt de opening bepaald. Ik geef toe: het blijft verwarrend, maar ik hoop dat deze uitleg het wat duidelijker maakt?”

Else knikte. “Eindelijk iemand die het duidelijk kan vertellen. Bedankt, Edgar. Maar dan nog een vraagje? Hoe zit het dan met compactcamera's? Die zijn zelfs bij F2,8 nog scherp. Hoe zit dat?” Edgar moest lachen om de vraag.

“Compactcamera's werken anders. Heb je jouw handleiding bij je?” Dat had Else altijd bij haar, zowel de handleiding van haar spiegelreflexcamera als van haar compact. “Welke brandpuntafstanden kun je kiezen, Else?” Ze keek in haar boekje: 36-114mm. “En kijk nu eens bij de technische gegevens. Wat staat daar?” Ze zocht het op en las voor: “3 keer zoomlens. 7,9 – 23,7mm. Tussen haakjes 38-114mm omgerekend naar een 35mm fotocamera. Hè, wat bedoelen ze daar nou mee?” Edgar liep naar het bord toe. “Digitale camera's hebben meestal een andere sensor dan de analoge camera's van vroeger. Om de afstanden van lenzen te vergelijken worden deze vaak omgerekend naar 35mm equivalenten, zoals dat met een duur woord heet, ofwel de analoge variant. Canon heeft een cropfactor van 1,6. Dat betekent dat een lens met een brandpuntafstand van 100mm gelijk is aan een lens met een brandpuntafstand van 160mm op een analoge camera. Nikon hanteert een

cropfactor van 1,5, Olympus van 2,0.” Een van de deelnemers riep: “dan koop ik een Olympus, dan kan ik een grotere brandpuntafstand krijgen voor de dierenfotografie.” Edgar keek hem aan. “Ja, dat klopt, maar er zit wel een nadeel aan. Hoe hoger de cropfactor, des te kleiner is de sensor. Daarom krijg je meer ruis bij hogere ISO waarden. Dit moet je wel in je keuze meewegen. Als je voorkeur uitgaat naar groothoekfoto’s kun je ook kiezen voor een camera zonder cropfactor. Dit heten full-frame camera’s. Het is afhankelijk van je voorkeuren. Als je veel fotografeert met relatief goede belichtingsomstandigheden is een camera met een grote cropfactor een goede keuze, zeker als je veel de telelens gebruikt. Maar als je vaak onder moeilijke omstandigheden moet fotograferen met hoge ISO waarden kun je beter een camera met een lagere cropfactor of een full frame overwegen.”

“Maar even terug naar de compactcamera. De groothoekstand van je compactcamera lijkt 38mm, maar is in feite 7,9mm. Bij een diafragma van F2,8 is de opening dus 7,9 delen door F2,8 is dus iets kleiner dan 3mm. Dat is een kleine opening en dus een scherp resultaat.” Else knikte bevredigend. Het werd wel een heel wiskundig verhaal en dat was niet haar sterkste punt. Dus deed ze maar alsof ze genoeg nam met het antwoord. Het inzicht dat de camera in feite een kleinere brandpuntafstand had dan ze dacht was voor haar voldoende.

“Met het diafragma bepaal je dus hoeveel scherpte in de foto komt. Met een grote opening, dus klein getal, heb je minder scherptediepte dan met een kleine opening, dus groot getal. Laten we het nog even hebben over scherptediepte. Hier heb ik een foto van een insect. Wat valt jullie op?” Eén van de cursisten antwoordde dat alleen de kop scherp was en dat de rest van het insect en de achtergrond vaag en onscherp was. “Goed gezien. In deze foto is dus sprake van weinig scherptediepte.” Hij pakte een andere foto van een stadslandschap. Hij vroeg de groep of er sprake was van veel of weinig scherptediepte. “Veel,” zei Else. “Dat klopt, Else. En welke diafragma zal hier gebruikt zijn: F2,8 of F18?” vroeg Edgar. Ze moest even nadenken. “Veel scherptediepte, kleine opening, groot getal. Volgens mij F18,” antwoordde Else. “Helemaal juist. Je hebt het begrepen.”

“Naast de diafragma zijn er meerdere zaken die van invloed zijn op de scherptediepte. Met een telelens krijg je minder scherptediepte dan met een groothoeklens. Met een groothoeklens is vaak alles scherp, terwijl met een telelens je onderwerp scherp wordt neergezet tegen een onscherpe achtergrond. Dat is ideaal bij dierenfotografie. Ook de afstand tot je onderwerp bepaalt hoe groot het gebied is dat scherp wordt. Bij macrofotografie is bijna niets scherp. Dan heb je het vaak over millimeters. Dat zag je ook bij het insect. Bij een macrolens heb je daarom vaak een kleine opening nodig om nog voldoende scherpte te krijgen.” Edgar moest weer oppassen dat de herhaling van de vorige keer niet te lang zou gaan duren. Maar hij wist hoe belangrijk het was dat de cursisten dit onderdeel goed begrepen.

Anki dacht ondertussen na wie ze in de pauze zou vragen voor de fotoreportage. Het moest iemand zijn die al wel wat ervaring had in het maken van portretfotografie en het liefst ook bruidsreportages. Ze vond zichzelf in ieder geval veel te onervaren. Ze wilde het niet op haar geweten hebben dat de reportage zou mislukken. Misschien Ahmed. Hij heeft al eerder portretfotografie gedaan. Ze twijfelde alleen of hij het aan zou durven. Jacques misschien. Hij was al wat verder gevorderd en vroeg meestal wel geld voor zijn fotosessies. Ze zou hem wel gaan vragen, maar ze twijfelde eraan of hij het belangeloos zou doen. Anki vroeg zich af waarom hij nog op deze cursus zat. Jacques fotografeerde al jaren, maar had nooit eerder een cursus gevolgd. Hij was iemand die meer van de praktijk hield dan de theoretische verhalen. Else niet. Die was nog te onervaren. Ze keek nog even naar de rest van de groep. Ze kenden de anderen nog niet zo heel erg goed. Dat vond ze ook wel een drempel om het te vragen. Dit was pas de derde les. Nee, ze zou beginnen met Ahmed en Jacques.

Edgar ging verder met de andere belangrijke factor: de sluitertijd. “De sluitertijd bepaalt de tijd hoe lang de lens open is.” Hij vertelde dat dit ook met stops ging. Van 1/4000 seconden (of nog korter) en dan steeds verdubbelen tot tijden van 60 seconden. “De sluitertijd bepaalt hoeveel beweging je ziet op een foto. Als je stromend water fotografeert met een hele korte sluitertijd zie je de

druppels. Als je een lange sluitertijd kiest zie je de beweging van het water.” Hij liet twee voorbeelden zien op de beamer. “Voor langere sluitertijden heb je meestal een statief nodig.”

Het was opnieuw Else die met de vragen kwam. “Edgar, waarom krijg ik op mijn compactcamera vaak zo’n irritant handje te zien en op mijn reflexcamera niet? Heeft dat ook met de sluitertijd van doen?” Edgar moest nadenken over het woord irritant. Waarom vond ze dit irritant? Eigenlijk moest ze er blij om zijn. Hij vroeg het aan haar. Else antwoordde: “Dan ben ik op vakantie en wil iemand fotograferen en dan zie ik dat handje telkens knipperen. Dat maakt me zenuwachtig. Mensen hebben vaak toch al zo weinig geduld om op de foto te komen.” Er waren twee andere deelnemers die dat gelijk beaamde.

Edgar had daar een hele andere visie op. “Dat handje is een waarschuwing. Het betekent dat de sluitertijd zo lang is, dat je de foto niet meer uit de hand kunt nemen. Je moet dus de sluitertijd verkorten of een statief gebruiken. Ik denk dat je blij mag zijn dat je dit ziet. Volgens mij kun je beter 10 seconden langer de tijd nemen om je camera goed in te stellen, dan met veel bewogen foto’s je vakantie af te sluiten. In photoshop kun je veel, maar bewogen foto’s weer scherp maken kan echt niet. Er is een vuistregel die je kunt hanteren. Als de brandpuntafstand bijvoorbeeld 100mm is op een Canon camera met cropfactor 1,6 dan is de brandpuntafstand omgerekend naar 35mm equivalent, jawel van de analoge camera’s, dus 160mm. De sluitertijd mag dan maximaal 1/160 seconde zijn. Als je een langere sluitertijd wilt, bijvoorbeeld 1/30 seconde, zul je een statief moeten gebruiken of de image stabilisator in je camera of op je lens moeten inschakelen. Maar dat laatste werkt maar voor een aantal stops. Wat je hier aan kunt doen vertel ik de volgende keer. Het is nu tijd voor pauze.”

Anki bestelde een ijsthee bij de bar. Ze ging bij Ahmed en Jacques staan. Ze vertelde het verhaal van Chantal Verbruggen. Ahmed had dezelfde gedachten als Anki. Hij wilde het risico niet nemen dat hij de bruidsrapportage zou verpesten. En Jacques begon niet over het geld, maar over de tijd die zo’n rapportage kost. “Anki, heb je enig besef

wat er bij zo'n rapportage komt kijken?" Ze schudde haar hoofd. "Allereerst zul je het bruidspaar moeten spreken. Kennismaken, wensen vaststellen, locaties uitzoeken voor de rapportage. Dan ga je die locaties bekijken. Hoe is de lichtinval, wat zijn mooie plekken om de foto te maken? Dan de dag zelf. En achteraf de honderden foto's selecteren en bewerken. En aangezien het de belangrijkste, in ieder geval een van de belangrijkste, dagen van hun leven is, zul je foto's van goede kwaliteit moeten afleveren. Per foto zul je veel meer tijd besteden dan bij een gewone kiek. En dan nog het fotoboek maken. Jeetje, Anki, weet je wel wat je vraagt? En dat voor nop?"

Anki was erg teleurgesteld met dit antwoord. Natuurlijk was het veel werk. Als ze zelf goed genoeg was geweest, had ze het zeker gedaan. Maar ze moest eerst nog enkele jaren ervaring opdoen, voordat ze zo iets aan zou durven. Wat nu? Ahmed liep naar een ander groepje toe, waar ook hun docent bijstond. Hij vertelde het verhaal van Anki. Vervolgens liep Edgar naar haar toe. "Wanneer is de bruiloft?" Anki gaf de datum door en Edgar keek in zijn agenda. "Ik zal het doen, Anki. Ik zou het alleen wel fijn vinden als ze zelf hun fotoboek zouden inplakken. Daar heb ik altijd een hekel aan." Anki zat helemaal te stralen en belde gelijk naar Mandy.

Na de pauze werd er flink geoefend met het diafragma en sluitertijd in de praktijk. Edgar had in de pauze allerlei opstellingen gemaakt, waarbij de cursisten om beurten moesten spelen met hun instellingen. Van een uitgebreide uitleg over ISO en brandpuntafstand kwam weinig meer terecht. Dat werd opgeschoven naar de volgende les.

Hoofdstuk 5

De zeilboot was ruim acht meter. Geen groot jacht, maar genoeg om lekker in de weekenden tochtjes te maken op het IJsselmeer. De romp had in het voorjaar weer een nieuwe laag verf gekregen. Achter op de boot stond groot "Bartanja" en natuurlijk de plaatsnaam. Dat stond altijd op boten. De Nederlandse vlag wapperde in de wind. Het groot zeil en de fok zorgden voor een flinke snelheid met deze windkracht. De boot zou ieder moment moeten keren, want anders had de zeiler wel de zeilen laten zakken. Maar het gebeurde niet. De boot kwam met grote snelheid naar de haven toe gezeild. Hulpdiensten werden gealarmeerd door een bezorgde man die in de haven naar de naderende boot zat te kijken. Hij was bang dat de zeiler onwel was geworden.

Een politieboot en de reddingsbrigade waren toevallig in de buurt en gingen snel naar de boot toe. Politieagenten riepen met megafoons, maar er kwam geen reactie. Een medewerker van de reddingsbrigade stuurde zijn boot parallel aan die van de zeilboot, waarna een collega met gevaar voor eigen leven sprong naar de zeilboot. Hij kon de reling pakken. Dat voelde wel wat scherp aan zijn handen. Hij klom aan boord en zag niemand. Hij riep hard, maar kreeg geen antwoord. Hij liet de zeilen zo snel mogelijk zakken om een botsing met de haven te voorkomen. Het schip verminderde hierdoor de snelheid. Het roer zat vastgebonden. Hij maakte deze snel los en gooide een touw naar de reddingsboot. Die trok de boot rustig naar de haven. De politie kwam aan boord, maar er werd niemand aan boord gevonden. Een grootscheepse reddingsactie werd op touw gezet. De zeiler was waarschijnlijk overboord gevallen. Meneer Verhaaghen, uw collega Bart Weenink wordt vermist... uw collega Bart Weenink wordt vermist...

Frank schrok wakker. Hierdoor was Anki ook gelijk wakker geworden. "Heb je de nachtmerrie weer?" Sinds de verdwijning van zijn voormalige collega, acht jaar geleden, had hij vaker deze nachtmerrie gehad. Ook al had hij de gebeurtenis met de zeilboot niet zelf gezien, wist hij precies hoe het gegaan was. De agent had het verhaal verteld, maar hij had er ook op gestaan dat hij zelf de diverse getuigen mocht aanhoren. Niet voor het officiële onderzoek uiteraard, maar uit belangstelling voor zijn oud-partner. Hij

was nooit gevonden en jaren later was hij officieel dood verklaard. Frank baalde er altijd van als hij een zaak niet kon oplossen. Hij kon daarom moeilijk accepteren dat juist deze zaak niet opgelost kon worden. Zijn nieuwe collega Johan Verkerk was geen verkeerde kerel, maar hij kon niet tippen aan de kwaliteiten van Bart.

Hij miste zijn voormalige collega. Na de dood van zijn vrouw en dochter had hij Bart gestimuleerd om een hobby te zoeken, zodat hij afleiding zou hebben. Ondanks al het verdriet moest hij weer een nieuw leven opstarten. Pas na een tijd had hij hem zover gekregen dat hij een hobby had gevonden: het was zeilen geworden. Bart had zijn boot de "Bartanja" genoemd, om zijn vrouw niet te vergeten. In de kleine kajuit van de boot had hij veel foto's van Anja en Denis opgehangen. Hij bracht veel tijd door op zijn boot en was al snel een ervaren zeiler. Frank had gezien dat het Bart goed deed en had besloten om daarna niet veel aandacht te schenken aan het overlijden van Anja en Denis. Hij wilde dat Bart zijn helemaal ging focussen op zijn nieuwe leven.

Dat zijn hobby nu uitgerekend zijn dood was geworden, kon Frank moeilijk verwerken. Frank werd soms nog boos op zichzelf. Hij had Bart aangespoord tot deze hobby. Hij gaf zichzelf mede de schuld van zijn dood. Hij wist dat het heel dom was om zo te denken, maar die emotie kon hij niet onderdrukken. Drie tot vier keer per jaar kreeg hij de nachtmerrie weer terug.

De oude grappenmaker was nooit meer de oude geworden na het ongeluk. Integendeel, zijn collega's zagen de kans om Bart terug te pakken. Hij werd een geliefd slachtoffer van diverse grappen. Zijn gevoel voor humor was als sneeuw voor de zon verdwenen. Frank had het laten gebeuren. Hij had niet ingegrepen. Iemand die anderen voor de gek houdt, moet niet zeuren als hij zelf een keer gepakt wordt, vond Frank. Bart was niet gelukkig meer in zijn werk. Frank had het te druk met zijn werkzaamheden, dat hij nauwelijks tijd nam om met Bart hierover te praten. En Frank was daar ook niet het type voor. Nadat Bart zijn nieuwe hobby had gevonden, had Frank geen behoefte meer om zijn partner verdere hulp te geven. Frank voelde zich achteraf schuldig dat hij niet vaker met zijn collega had gepraat over zijn

gevoelens. Ze spraken alleen over de zaken waarmee ze bezig waren. Frank beseftte dat hij veel meer had kunnen doen voor hem. Dat verwijt maakte hij al acht jaren lang. Maar deze verwijten zou hij zijn collega niet terugkrijgen.

Hij stond op en wilde zich gaan wassen aankleden. Zijn wekker was nog niet gegaan. Hij had het zachtjes uitgezet en uit de slaapkamer weggekropen. Hij gaf Anki een zoen. Het deed Frank wel goed dat zijn vrouw hem aandacht gaf als hij de nachtmerrie weer had gehad. Het verzachtte zijn gevoelens. Anki liep naar de keuken om alvast zijn ontbijt klaar te maken, terwijl hij zich verder ging wassen en aankleden. Vandaag zou hij weer extra vroeg op het bureau zijn.

Diafragma

Het instellen van het diafragma is belangrijk om de scherptediepte te bepalen. Dat is het gedeelte van de foto dat scherp wordt afgebeeld. Bij een grote opening (klein diafragmagetal) is er weinig scherptediepte; bij een kleine opening (groot diafragmagetal) is er veel scherptediepte.

Weinig scherptediepte   veel scherptediepte
F2.8 – F 4.0 – F5.6 – F8 – F11 – F16 – F22 – F32

Sluiterijd

De sluitertijd geeft aan hoelang de sluiters van de camera geopend is. Om het beeld te "bevrozen" is een korte sluitertijd nodig. Met langere sluitertijden kun je creatieve effecten krijgen, bijvoorbeeld bij stromend water.

1/250 sec – 1/125 – 1/60 – 1/30 – 1/15 – 1/8 – 1/4 – 1/2 – 1 sec – 2 sec

Hoofdstuk 6

Vrijdag 1 oktober 2010

Robert zat op de bank en keek naar het acht uur journaal. Na de weerberichten zette hij de televisie uit. Het zou nog ruim een week duren voor hij ging trouwen. Hij had de moeilijke periode overleefd. Hij dacht tevreden terug aan de afgelopen weken. Chantal was na hun aanvaring pas laat teruggekomen. Hij had bewust niet gevraagd waarom ze zo laat thuis was. Dat vond hij niet gepast. Ze had koel verteld dat Mandy heel veel aan het regelen was om de bruiloft toch naar wens door te laten gaan. Ze bleef maar zeggen hoe fantastisch ze Mandy vond. Robert kon dat alleen maar beamen.

Ook Rik had het een en ander geregeld. Een vriendin van hem was psycholoog of coach (hij wist het eigenlijk niet meer) en had twee uur met hem gesproken. Rik had tegen hem gezegd dat het goed was een keer met haar te praten over zijn relatie met Chantal en over zijn gedrag. Om Rik een dienst te bewijzen had ze dat kosteloos gedaan. Ze had in het gesprek Robert wakker geschud. Ze had hem overtuigd dat hij Chantal vroeger of later zou verliezen als hij zo door bleef gaan. Als hij met Chantal oud wilde worden, zou hij moeten veranderen. Ze had hem in korte tijd flink geconfronteerd met zijn gedrag. Ook na die sessie had hij lang nagedacht over wat ze had gezegd.

Hij vond dat hij al flink veranderd was in de afgelopen weken. Een week na het gesprek was Chantal een dag gaan winkelen met Mandy. Daarna hadden ze samen een film bekeken in de bioscoop. Robert had die dag het gehele huis gepoetst en opgeruimd. Hij had vanaf de voordeur tot in de woonkamer een gang gemaakt met waxinelichtjes. Binnen stonden drie grote boeketten met rode rozen. Toen ze binnenkwam had hij haar lievelingsnummer Romeo & Juliet van Tchaikovsky opgezet. Chantal was helemaal in de wolken en had hem innig omhelsd. Na een uitgebreide zoenpartij in de woonkamer hadden ze de kaarsjes uitgeblazen en waren naar de slaapkamer gegaan voor een schitterende nacht.

De week daarna had hij een lang gedicht voor haar geschreven met daarin al zijn gevoelens. Zowel de gevoelens voor haar als zijn eigen schuldgevoelens om wat hij gedaan had en om hoe hij was. Chantal zat met tranen in haar ogen het gedicht te lezen. Nadat ze het gedicht had gelezen had hij gezegd: "Lieve Chantal, je mag van me vinden wat je wilt. Ik heb dingen gedaan waar ik veel spijt van heb en die ik niet meer kan terugdraaien. Maar wat in het gedicht staat, meen ik vanuit het diepste van mijn hart."

Chantal had hem gelijk omhelsd. Ze vond het heel dapper dat hij zich zo kwetsbaar had opgesteld. "Ik geloof je," had ze geantwoord, maar volgde wel met "beloof dat het nooit meer zal voorkomen, nooit meer." Ze zei dit zeer vastberaden. Dat was Robert niet van haar gewend. Maar hij beloofde het. En dat meende hij oprecht. Hij wilde haar nooit meer kwetsen. Hij had zelfs ingestemd dat hij zich niet meer met de voorbereidingen van de bruiloft zou bemoeien. Chantal deed dit zelf met Mandy en Rik. Hij had uiteraard wel zijn hulp aangeboden.

Hij liep naar de keuken en schonk een biertje in. Hij liep weer terug naar de woonkamer om een CD aan te zetten. Chantal was toch niet thuis, dus hij kon gerust iets van zijn smaak opzetten. Hij dacht terug aan afgelopen woensdagavond toen ze naar een concert van het plaatselijke amateurorkest waren geweest. Hij had kaartjes gekocht en pas woensdagmiddag verteld aan Chantal dat ze naar een concert gingen. Het orkest speelde onder andere de zesde symfonie van Tchaikovsky, de Pathetique. Chantal had hem vooraf wel gewaarschuwd om niet na het derde deel te gaan applaudisseren. Die fout werd vaak gemaakt bij deze symfonie. En inderdaad ook woensdagavond gebeurde dat, maar niet bij Robert. Hij had goed naar zijn aanstaande vrouw geluisterd. De dirigent had heel geïrriteerd duidelijk gemaakt dat de mensen nog niet moesten applaudisseren. Er volgde nog het vierde en dramatische deel.

Robert keek onophoudelijk naar zijn Chantal en zag hoe ze aan het genieten was. Achteraf, toen ze nog wat gingen drinken, bedankte ze Robert. "Robert, dit was de mooiste verrassing die je me ooit gegeven hebt. Ik vond het

fantastisch! Dank je wel, schat.” Robert vond de muziek helemaal niets, maar het was voor hem veel waard om Chantal zo te zien genieten. En de dankbaarheid achteraf ook. Dankzij het gesprek met de psycholoog had hij zich voorgenomen om niet langer meer egoïstisch te zijn en om te investeren in de meest fantastische vrouw die hij kende. Dat was zijn nieuwe uitdaging en hij vond dat hij daar ruimschoots in was geslaagd. Hij nam nog een slok van zijn biertje.

De afgelopen maand had hij ook veel tijd genomen om zijn c.v. er beter uit te laten zien. Hij had veel nagedacht over wat voor baan hij echt wilde en waarom. Wat vond hij belangrijk? Waarom vond hij dat belangrijk? Hij had dit met enkele vrienden besproken en zelfs met de vader van Chantal. Hij had daar niet zo’n goede relatie mee, maar toen Robert vertelde dat hij zijn mening zeer op prijs stelde, ging hij het gesprek aan. De vader van Chantal vond het zeer positief om te horen dat Robert serieus werk ging maken van het vinden van een baan.

Ondanks dat de vader van Chantal zelf geen hoge functie had, kleepte hij zich wel zo. Hij droeg geregeld in een kostuum met stropdas. Hij deed veel aan vrijwilligerswerk en stelde voor dat Robert dat ook ging doen om ervaring op te doen. “Loop een tijdje met me mee, dan zal ik je op weg helpen.” Robert had dat nu enkele keren gedaan en deed het met veel enthousiasme. Het zorgde voor een verbetering in de relatie met Chantals ouders. Dit betekende nog niet dat ze het verleden vergeten waren. Robert zou nog een lange weg moeten afleggen, voordat de relatie met zijn schoonouders echt goed zou zijn. Maar Robert toonde zijn goede wil.

Chantal belde dat ze er aan kwam. Robert liep naar de keuken om wat lekkere dingen op tafel te zetten. Hij stak de drie kaarsen aan die op de salontafel stonden. Hij zette andere muziek op en wachtte totdat Chantal binnenkwam. Dat duurde ongeveer tien minuten. Toen ze de woonkamer binnen liep gaf ze Robert een dikke kus. “Nog een week,” fluisterde ze in zijn oor. Hij pakte beide glazen van de salontafel op en zei: “Daar gaan we op proosten.” Ze gingen allebei op de bank zitten en pakte wat lekkers van de tafel.

“Weet jij al of er een vrijgezellenavond komt?” vroeg Chantal. “Nee, maar ik verwacht het wel.” Daar was Chantal het mee eens. Ze wist dat Mandy iets voor de dames aan het organiseren was. Ze twijfelde er niet aan dat Rik dat ook deed voor de mannen. En dat zat haar niet lekker. “Robert, wil je één ding beloven: na alles wat er gebeurd is, vind ik het niet gepast als er een stripper komt. Wil je dat beloven?” Robert gaf haar een glimlach. Hij had al verwacht dat ze dit zou gaan vragen. Hij had al tegen Rik gezegd dat hij absoluut geen stripper wilde als hij een vrijgezellenfeest zou organiseren voor hem. Maar hij wist ook dat Rik zich daar waarschijnlijk niets van aan zou trekken.

“Ik wil alleen een stripper als jij de stripper bent en alleen voor mij een show opvoert.” Chantal zette haar glas terug op tafel en keek hem recht in de ogen. “Ik meen het, Robert. Geen geintjes hierover.” Robert pakte haar glas weer op en gaf het terug. “Ik ook. Ik meen het ook.” Toen liep zij naar de CD speler en zette “You can leave your hat on” van Joe Cocker op. Er volgde een privé show voor Robert.

De volgende dag ging Chantal met Edgar de Vries de locaties uitzoeken waar ze de fotoreportage zouden maken. Robert had een aantal tips gegeven. Hij had zich de afgelopen dagen verdiept in mooie locaties. Maar Chantal wilde uiteindelijk toch zelf met de fotograaf de beslissingen nemen. Om half 10 stond Edgar met zijn auto voor de deur om haar op te halen. Ze bezochten diverse locaties en Chantal werd heel enthousiast. Eigenlijk kon ze niet kiezen.

Onderweg tussen de diverse locaties vertelde ze veel over Robert, hun relatie, hun problemen en hoe hij de afgelopen tijd veranderd is. “Hoe is Robert nou precies qua karakter?” vroeg Edgar. “Robert is op zich best lief. Hij lijkt een stoere vent, maar hij heeft een klein hartje. En dat hartje is voor mij. Veel mensen nemen het hem kwalijk dat hij twee keer vreemd is gegaan, zoals mijn ouders. In het begin nam ik het hem ook kwalijk, maar ik heb het hem vergeven. Je kunt toch niet je hele leven bestraft worden voor iets uit het verleden. Eens een dief... voor mij niet. En hij heeft beloofd om het nooit meer te doen. Ik geloof hem.”

“Chantal, ik vind het heel moedig van je dat je er zo over denkt. Ik zou dat zelf niet kunnen. Het is ook niet een eenmalig foutje, maar hij heeft het tweemaal gedaan. Ik vraag me af wat jou heeft overtuigd dat hij het nooit meer zal doen?” Edgar kon moeilijk geloven dat Chantal het helemaal heeft kunnen vergeten en vergeven. “Als je ziet wat hij de laatste tijd voor me gedaan heeft. Afgelopen maand heeft hij het hele huis versierd met kaarsjes en rozen.” Edgar was nog niet overtuigd. “Als ik jou goed hoor, kan een man bij jou twee keer vreemdgaan goedmaken door een keer het huis met kaarsjes en bloemen te versieren?” Chantal was echter niet uit haar tent te lokken. “Hij heeft nog veel meer gedaan. Hij heeft een schitterend gedicht gemaakt voor mij van drie kantjes waarin hij aangeeft hoe schuldig hij zich voelt over wat hij gedaan heeft. En over wat hij voor me voelt. Dat doe je toch niet als je niets in een relatie ziet, toch? En tegenwoordig mag ik ook mijn muziek in huis draaien.”

Edgar schrok van deze laatste opmerking. Hij draaide heel plotseling zijn hoofd naar haar toe, maar bedacht toen dat hij wel op de weg moest blijven letten. “Hoor ik het goed? Mocht je nooit je eigen muziek draaien in je eigen huis? Hoor je zelf wat je zegt?” Chantal knikte. “Jazeker. Ik houd van muziek waarvan ik begrijp dat niet iedereen dat mooi vindt. Componisten zoals Tchaikovsky, Mahler en Rachmaninov zijn voor veel mensen te zwaar, toch? Ik snap wel dat Robert daar niet van houdt. Zijn muziekvoorkeur is zoveel anders. Daar houd ik weer niet van. Maar je hebt wel gelijk: hij draaide wel zijn muziek waar ik bij was. Ik denk dat ik meer rekening houd met hem dan andersom, als het om de muziek gaat.”

Ze waren bijna bij de eerste bestemming. Edgar parkeerde de auto en stapte uit. “En als het om andere zaken gaat? Sorry. Misschien ben ik wat te negatief over je aanstaande man, en dat is niet wat ik wil, zo vlak voor je bruiloft. Maar ik begrijp het gewoon niet zo goed. Ik wil jullie karakters zo goed mogelijk op de foto krijgen. Daarvoor heb ik een goed beeld nodig van hoe jullie zijn. Maar als ik te ver ga, moet je het gewoon zeggen.” Chantal gaf hem een glimlach. “Nee hoor, ik begrijp dat je denkt dat Robert en ik niet bij elkaar passen na het aanhoren van alleen deze informatie. Dat neem ik je echt niet kwalijk. Ik zou ook niet durven, na wat

je voor ons gaat doen! Daar ben ik je nog steeds heel dankbaar voor. Ik vind het heel lief van je.”

“Kijk, ik zie het zo. Robert heeft zijn mindere kanten, maar ja... welke jongen heeft dat niet. En ik heb ze ook. Maar hij heeft ook zijn goede punten. Zoals hij me laatst meenam naar een klassiek concert. Hij houdt absoluut niet van die muziek. Maar hij heeft stiekem kaartjes voor ons gekocht, hij heeft me meegenomen en me laten genieten. Hij heeft niets negatiefs gezegd, terwijl ik weet dat dit niet zijn smaak is. Hij heeft de hele avond naar me gekeken en gezien hoe ik ervan genoot. En hij zei dat achteraf ook: dit zal mijn favoriete muziek nooit worden. Maar hoe ik jou heb zien genieten, maakt deze avond helemaal goed. Je moet weten: ik smolt helemaal weg toen hij dat zei. Dit zeg je toch alleen maar als je echt om iemand geeft?”

Edgar luisterde aandachtig naar het verhaal van Chantal. Hij vond het nog steeds naïef klinken. Chantal ging verder. “Iedereen onthoudt wat hij fout heeft gedaan, maar ik wil onthouden wat hij goed heeft gedaan. Het verleden is het verleden. Ik wil me focussen op de toekomst, Edgar. Een toekomst als getrouwd stel. Met veel kinderen, het liefst drie dochters en twee zonen. Kijk daar, dat beekje.” Edgar was nog niet overtuigd. Het gevoel dat hij over hield aan dit gesprek was dat Robert tijdelijk zich van de beste kant liet zien en Chantal zeer naïef was om hierin te trappen. Hij was bang dat Robert na het huwelijk terug zou vallen in zijn oude gedrag, waardoor Chantal opnieuw gekwetst zou worden.

Ze liepen naar een beekje met een bruggetje erover. Op de achtergrond was een groot grasveld met enkele koeien. Dit was één van de locaties die Edgar had uitgezocht. En zeker op dit tijdstip was het licht nog heel mooi. Op de trouwdag zou de fotosessie om half 11 beginnen, net als vandaag. Hij had liever eerder op de dag foto's gemaakt in verband met het mooiere licht, maar het gemeentehuis stond om 9 uur gepland. Daarna zouden er eerst foto's bij het gemeentehuis gemaakt worden. Edgar keek rond waar hij het bruidspaar het beste neer kon zetten. Hij vertelde zijn voorstel aan Chantal die gelijk enthousiast werd.

Na een kwartier liepen ze terug naar de auto om naar de volgende locatie te gaan. “De zon komt steeds hoger te staan, waardoor het licht minder mooi is. Daar moet je straks even doorheen prikken. Op jullie trouwdag zijn we rond half 11 op de eerste locatie en zal het licht nog mooi zijn. Als de zon schijnt, uiteraard.” Edgar besloot om niet verder in te gaan op het karakter van Robert. Hij vond het moeilijk te begrijpen wat Chantal in die jongen zag. Maar zolang zij met zoveel enthousiasme over hem sprak, wilde hij haar in die waan laten.

“Je vertelde straks over een klassiek concert,” sprak hij vragend. “Ja, het deel voor de pauze was niet zo bijzonder, maar na de pauze speelden ze de zesde symfonie van Tchaikovsky. Die vind ik zo mooi.” Chantal straalde helemaal toen ze dit zei. “Het eerste gedeelte van de symfonie gaat na ongeveer vijf minuten over in een rustig gedeelte. Ik vind dat zo ontroerend om naar te luisteren. Ik krijg er vochtige ogen van. En daarna barst het los met pauken en de blaasinstrumenten.” Ze maakte grote armgebaren alsof ze zelf op een pauk sloeg. “Dat gaat door heel mijn lijf, weet je. En zeker in zo’n concertzaal. Robert schrok ervan toen de eerste klap van de pauken kwam.” Ze moest erbij lachen. “Dat vind ik typisch Tchaikovsky: dat gaat van heel zacht naar plotseling heel hard en massaal.”

“Ik heb het wel eens in de trein geluisterd met mijn mp3-speler. Dat was niet zo’n goed idee. Ik moest het wat harder zetten bij de zachte gedeeltes en toen kwam die enorme knal van de pauken. Hard, wauw, mijn oren deden er pijn van. Nee, sindsdien luister ik deze muziek op een rustige plek. In de zomer lig ik graag in de zon met deze muziek op mijn oren. Maar Robert kende de muziek helemaal niet en schrok dus. Ik moest er wel een beetje om lachen van binnen. En het eindigt dan weer met dat mooie, rustige gedeelte. Toch geweldig dat een amateurorkest zo iets kan spelen.”

Edgar luisterde aandachtig. Hij kreeg niet de kans om er tussen te komen. Ze sprak met zoveel enthousiasme dat hij er ook niet tussendoor wilde komen. Hij kende de muziek heel goed. Hij moest lachen toen ze vertelde dat veel mensen begonnen te klappen aan het einde van het derde

deel. Dat herkende hij maar al te goed. Het derde deel eindigt zoals veel symfonieën eindigen. En veel mensen denken dan dat het is afgelopen. De kenners weten dat er nog een vierde, heel treurig deel achteraan komt. “Weet je dat Tchaikovsky enkele dagen na de eerste uitvoering van deze symfonie is gestorven?” vroeg Edgar. Chantal knikte. “Treurig verhaal. Men vermoedde dat het zelfmoord was. Er wordt beweerd dat hij homoseksueel was, maar daar niet voor uit durfde te komen. Hij voelde zich er zo ongelukkig bij dat hij besloot om er zelf een einde aan te maken.”

Chantal pakte zijn rechterarm vast. “Inderdaad triest dat een man die zo talentvol was, ook zo ongelukkig was. Misschien was daarom zijn muziek wel zo goed, zo vol met passie en drama. Edgar, ik vind het geweldig dat ik zo met jou hierover kan praten. Eindelijk een diepgaand gesprek over mijn passies. Dat voelt zo goed.” Ze straalde er helemaal bij. Edgar bleef er nuchter onder. Hij besepte maar al te goed dat ze bij Robert zo’n gesprek kon vergeten. “Daar heeft iedereen op zijn tijd toch behoefte aan. Ik ben blij dat ik je hiermee een plezier kan doen. Kijk, we zijn bijna bij de tweede locatie.”

Ze waren bij een park. Ze praatten verder over muziek, boeken en films die ze boeiend vonden. Op een afstand stond Rik te kijken die toevallig ook in het park was. Hij zwaaide enkele keren, maar Chantal was te druk bezig met het uitzoeken van de locaties en met de gesprekken, waardoor ze hem niet zag. Edgar maakte enkele proefopnamen met een stralende Chantal erop. “Die zijn wel heel erg close met elkaar,” dacht Rik. Hij pakte zijn mobiele telefoon.

Diezelfde dag was Robert naar Mandy toegegaan. Hij wilde weten of hij nog ergens mee kon helpen. “Hoi Mandy, mag ik even binnenkomen?” Mandy was verbaasd om Robert te zien, maar vond het geen probleem om hem binnen te laten. “Natuurlijk, kan ik wat voor je inschenken?” Robert zei dat hij wel een kop koffie lustte. Hij liep naar binnen en ging zitten op de bank. Nadat Mandy was binnengekomen vroeg hij of hij ergens mee kon helpen. “Volgens mij niet meer. Ik moet je wel complimenten geven hoe je de laatste weken veranderd bent. Dat bedoel ik echt positief. Chantal

is weer helemaal opgeleefd. Bedankt daarvoor.” Robert gaf een glimlach. “Ik ben ook wel een ongelofelijke sukkel geweest. Ik had heel veel goed te maken. Ik denk inderdaad dat het wel gelukt is. Ik ben goed wakker geschud en heb me stellig voorgenomen om veel meer rekening te houden met haar. Ik wil haar nooit meer kwetsen, Mandy.”

Mandy keek hem aandachtig aan. Ze begreep dat Chantal hem geloofde. Zij deed dat ook. Het was de manier hoe hij uit zijn ogen keek. Toch was Mandy niet helemaal gerust dat Robert dit betere gedrag blijvend zou gaan volhouden. De kans op terugval naar zijn oude gedrag was groot. Maar het moest gezegd worden: tot nu toe hield hij het vol.

Mandy dacht aan de woorden die Chantal veel gebruikte: “Eens een dief... nee daar geloof ik niet in. Een mens moet een tweede kans krijgen.” Hoewel bij Robert het al om een derde of vierde kans gaat... Maar wie was zij om daar anders over te oordelen. Als haar beste vriendin gelukkig was met deze kerel, dan was zij de laatste die haar geluk in de weg zou staan. “Ik ben blij dat je er zo over denk, Robert. Chantal is een lief, maar kwetsbaar meisje. Ik heb haar niet anders gekend. Maar ze is ook heel vergevingsgezind, begripvol en altijd bereid om zich in te zetten voor andere mensen. Dat maakt haar sterk. Dat waardeer ik ook aan haar. En wil je me een plezier doen. Ze is nog steeds onzeker over haar uiterlijk. Geef haar alsjeblieft wat meer complimenten. Vaak, maar wel gemeend. Dat zal haar zelfvertrouwen goed doen.”

Robert nam een slok van zijn koffie. De koffie was redelijk sterk gemaakt, maar daar hield hij wel van. “Dat beloof ik. Ik zal er aan denken. Hoe is het trouwens woensdag geweest?” Mandy keek hem even verbaasd aan. “Wat bedoel je?” Robert zag haar verbaasde gezicht. “Je bent woensdag toch met Chantal naar Amsterdam geweest om te winkelen?” Mandy dacht na. Chantal had dit wellicht als smoesje gebruikt om iets te gaan doen. Maar waarom? Wat kon er zo spannend zijn om het voor Robert geheim te houden. Ze zou haar straks bellen. Ze wilde niet liegen tegen Robert. “Ik denk dat ze met een verrassing bezig was. Ik heb haar woensdag helemaal niet gezien.” Mandy had

verwacht dat Robert boos zou worden, maar hij bleef rustig. “Er zal wel een goede reden voor zijn.”

Anki Verhaaghen zat diezelfde dag te worstelen met de theorie die ze die week had geleerd van Edgar over de samenhang tussen diafragma en sluitertijd. Het was een erg technisch verhaal vond ze, maar wel interessant. Ze pakte haar aantekeningen erbij en las het nog een keer door.

“De camera meet de hoeveelheid licht. Dat wordt gemeten in lux. Dat zie je nergens op de camera. Je ziet alleen de uitkomsten van de meting. De meeste camera’s hebben drie manieren om licht te meten: bij integraalmeting wordt de belichting gemeten aan de hand van het totale beeld. Bij centrale meting wordt de focus gelegd op het midden van de afbeelding en bij spotmeting wordt maar een heel klein gebied gemeten. Bij zonnig weer wordt er 12 lux gemeten, bij bewolkt weer een lagere waarde. De camera kiest een combinatie tussen diafragma en sluitertijd en ISO waarde die past bij die lichtmeting.”

Anki dacht na over het voorbeeld dat Edgar had gegeven. Als een glas water de hoeveelheid licht is dat nodig is, dan kun je een kraan een klein beetje open zetten en dan duurt het lang voordat het glaasje vol is. Of je zet de kraan harder open en dan is het glaasje sneller vol. Ofwel een klein diafragma gaat samen met een langere sluitertijd en een groot diafragma gaat samen met een kortere sluitertijd. Het klonk logisch.

Edgar had als voorbeeld een combinatie gegeven van F8 en 1/125 seconden. Als je de opening 1 stop groter maakt van F8 naar F5,6, dan gaat de sluitertijd met 1 stop naar beneden, van 1/125 seconde naar 1/250 seconde. Dit werkt uiteraard ook de andere kant op.

Anki las verder in haar aantekeningen. “De camera meet dus een hoeveelheid licht dat nodig is (lux) en kiest een combinatie tussen diafragma en sluitertijd die daarbij past. Meerdere combinaties zijn mogelijk. Om te bepalen welke combinatie de camera kiest, kan een fotograaf kiezen uit de

automatische stand, de handmatige stand, of een tussenoplossing waarbij de fotograaf de diafragma waarde of de sluitertijd instelt.”

“ In de automatische stand (P-stand) kiest de camera zelf een combinatie. Als je kiest voor de sluitertijd voorkeur, bijvoorbeeld bij sportfotografie, kiest de fotograaf de sluitertijd en zoekt de camera het bijbehorende diafragma erbij (S of Ts stand). Bij landschapfotografie en macrofotografie kies je als fotograaf meestal liever het diafragma zelf uit en zoekt de camera de juiste sluitertijd daarbij. Dit is de diafragma voorkeuzestand (A of Ta stand). Sommige fotografen kiezen ervoor om alles handmatig in te stellen, de M stand. De fotograaf kiest dan zelf de sluitertijd en diafragma waarde. De camera geeft dan aan wat de afwijking is ten opzichte van wat de camera meet.”

Anki moest ervan zuchten. Ze had het al meerdere malen doorgelezen. Ze was niet zo wiskundig aangelegd. Edgar had gezegd dat het belangrijk was om dit te begrijpen. “In feite leiden vele combinaties tussen diafragma en sluitertijd tot dezelfde belichting. Het is aan de fotograaf om de juiste uit te zoeken voor zijn foto.” Anki kon deze woorden nog goed herinneren. Ze hield de tabel bij de hand die ze van Edgar had gekregen.

Ze ging ermee oefenen om het beter te begrijpen. Ze zette haar fototoestel op een statief en richtte het op een plant in de tuin. “Eens kijken. P stand, wat meet de camera? F5,6 met 1/60 seconde op ISO 100.” Als eerste wilde ze de camera wijzigen van de automatische stand naar de diafragma voorkeur. “Ik zet de ISO vast op 100. Ik wijzig de P stand in de A stand. Ik kies voor F2,8 in plaats van F 5,6. Eens kijken wat er gebeurt. De sluitertijd wordt 1/250 seconde. Snap ik dit? Ik heb gekozen voor een grotere opening, dus glas is sneller vol. Van F5,6 naar F2,8 zijn twee stops, dus sluitertijd gaat van 1/60 naar 1/125 naar 1/250 seconde. Ja, dat snap ik.”

Vervolgens wilde ze gaan oefenen met de sluitertijd. “Ik ga weer terug naar F5,6. De sluitertijd wordt weer 1/60 seconde. Dat klopt nog steeds. Nu ga ik van de A stand naar

de S stand. Ik ga nu de sluitertijd wijzigen naar van 1/60 seconde naar 1/15 seconde. Het diafragma gaat naar F11. Snap ik dit ook? De sluitertijd is twee stops langer geworden, van 1/60 naar 1/30 naar 1/15 seconden. Dus het diafragmaopening wordt kleiner. Van F5,6 naar F8 naar F11. Ja, die snap ik ook.”

“ En dan nu de moeilijkste uitdaging: de M-stand. Ik verander de S stand in de M stand. Ik kies voor F5,6 met 1/125 seconde. Dat is een stop korter dan de P stand aangaf. De camera geeft EV -1,0 aan. Mooi zeg. Ik heb een kortere sluitertijd dan dat de camera zelf meet, dus het beeld zal 1 stop donkerder worden. Ja, snap ik ook.” Ze was een tijd aan het spelen met de instellingen van haar camera. Ze had veel geleerd van deze oefensessie.

Frank was ondertussen binnengekomen. “Wat ben jij nu aan het doen?” Anki draaide zich om. “Mijn camera aan het leren kennen. Edgar heeft vorige keer iets ingewikkelds uitgelegd over diafragma en sluitertijd. Ik ben het in de praktijk aan het brengen.” Frank keek haar een beetje onnozel aan. “En wat kun je dan concreet mee? Die apparaten zijn tegenwoordig zo intelligent dat je ze gewoon op automaat kan zetten, toch?”

Typisch Frank, dacht Anki. Hij wil gelijk weer de praktische kant weten. “Natuurlijk heeft het zin. Door te spelen met het diafragma kan ik als fotograaf bepalen welk deel van de foto ik scherp wil hebben en welk deel onscherp. Daarbij moet ik natuurlijk de sluitertijd in de gaten houden. Want een bewogen foto kan je achteraf niet meer herstellen. Hoeveel foto's waren er vroeger op vakantie niet bewogen? Ik weet nu wat ik moet doen. Weet je nog toen we in Spanje foto's wilde maken van die dansshow?” Frank knikte. Hij wist het nog goed. Het was een mooie vakantie geweest met een mooie show. “We mochten niet flitsen. Ik weet nu dat ik de ISO waarde zover omhoog moet schroeven, dat ik nog net geen ruis krijg, het diafragma zover mogelijk open moet zetten, en wellicht enkele stops moet onderbelichten. Dit is allemaal nodig om een korte sluitertijd te krijgen om de show goed op te nemen. Als ik in het RAW formaat fotografeer is het niet erg om enkele

stops onder te belichten. Dat kan ik later in photoshop weer ophalen. En dat is het verschil Frank. Ja, ja, ik leer wel wat.”

Frank zuchtte en ging op een stoel zitten. “Niets voor mij. Geef mij maar een compactcamera op de automatische stand. Maar iedereen zijn hobby. Het wordt weer eens tijd voor een interessante zaak voor mij. Dan kan ik ook weer hobbyen.” Anki schrok ervan. “Dus je wilt dat iemand weer een moord pleegt, zodat jij je uit kunt leven???” Frank zag in, dat zijn opmerking een beetje verkeerd uit zijn mond was gekomen. “Dat was een beetje lomp geformuleerd van me. Maar het bureauwerk kan me niet zo boeien. Ik ga liever het veld in.” Anki keek hem aan.

“Bel je zoon maar op. De lievelingsknuffels van Bas en Jasper zijn weg.” Bas en Jasper waren zijn kleinzoons. “Hij belde vanochtend op. Ze hebben het hele huis doorzocht, maar niets gevonden.” Frank trok zijn schouders op. “Dat is toch geen zaak. Zijn de teddyberen ontvoerd? Vermoord? Kom op. Die komen heus wel weer tevoorschijn. Je weet hoe slordig kinderen kunnen zijn.”

Maar Anki kon hier niet mee lachen. “Je moet eens weten hoe verdrietig ze zijn. Weet je nog toen Bas en Jasper laatst een week logeerden bij ons en we plotseling weg moesten?” Frank kon het zich nog goed herinneren. Gelukkig kon Edgar de Vries oppassen. “Oma, past Edgar ook op Teddy en Bruine Beer?” had Jasper gevraagd aan mij. Ik weet het nog zo goed. Die beren zijn alles voor ze.” Frank wist het nog goed. Edgar had van twee schoendozen twee bedjes gemaakt voor de twee knuffelberen. Frank vond Edgar wel een toffe vent. Toen hij hoorde wat hij voor Chantal Verbruggen ging doen werd zijn beeld van hem weer bevestigd. Als iedereen zo behulpzaam was, dan zou de wereld er een stuk op vooruit gaan, vond hij.

De telefoon ging. Zijn zoon was aan de lijn. Jasper wilde graag met opa praten. “Hoi opa.” Frank hield ervan om met zijn kleinzoons te praten. Ze belden regelmatig naar elkaar. “Hoi Jasper, hoe is het met mijn grote vriend?” Frank hoorde aan de zucht die volgde dat zijn kleinzoon niet erg

blij was. “Opa, ik ben verdrietig. Bas en ik waren in het dorp aan het winkelen met pappa en mamma. We hebben toen bij de cafetaria frietjes gegeten. Toen we vertrokken merkten we dat Teddy en Bruine Beer niet meer op de stoel lagen. Opa, we hebben overal gezocht, in de cafetaria, in alle winkels waar we geweest zijn, in de auto, op de parkeerplaats. Nergens, opa. Nergens waren ze te vinden.” Frank luisterde aandachtig. Hij vermoedde dat ze niet meer wisten wat ze met hun knuffels hadden gedaan. Hij wist dat kinderen een levendige fantasie kunnen hebben.

“We zijn met pappa naar het politiebureau gegaan en naar het wijkcentrum, maar ze waren niet gevonden. Opa, ik ben zo verdrietig. En Bas ook.” Frank kon veel hebben: moorden, verkrachtingen, ontvoeringen. Alles had hij al meegemaakt. Maar twee kinderen, die huilden om het kwijtraken van hun lievelingsknuffels, liet hem niet koud. “Jasper, ik ga de beren voor jullie vinden. Dat beloof ik jullie. Vertel me maar eens precies waar jullie geweest zijn.” Jasper vertelde alles en later deed zijn vader dat nog een keer. “Pa, al die moordenaars pakken is iets goeds, maar als je Jasper en Bas helpt ben je pas een echte held voor ze.”

Even later hing Frank op. “Zie je wel. Ik denk dat dit echt een zaak is. Niet voor Frank de rechercheur, maar voor Frank als opa,” zei Anki. Frank pakte zijn notitieblokje en noteerde alle feiten die hij had gehoord. Diezelfde middag bezocht hij de locaties die Jasper had genoemd.

Lichtwaardes

	<i>Lichtwaarde</i>	<i>Lichtwaarde bij ISO 100</i>				
<i>Kaarslicht</i>	-2	7	8	9	10	1/15
<i>Binnen</i>	5-8	8	9	10	11	1/30
<i>Dichtbewolkt</i>	8-12	9	10	11	12	1/60
<i>Lichtbewolkt</i>	12-13	10	11	12	13	1/125
<i>Zon</i>	14-15	F2.8	F5.6	F8	F11	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat lichtwaarde 10 (bij dichtbewolkt weer) ingesteld kan worden door o.a. de combinatie F2.8 met 1/125e sec, F5.6 met 1/60e sec, F8 met 1/30e sec etc.

Hoofdstuk 7

Donderdag 7 oktober 2010

De sfeer was anders dan hij zich vooraf had voorgesteld. Een vrijgezellenavond moest toch een feestavond zijn met al zijn vrienden, waarbij hij enigszins voor gek zou worden gezet. Dat hoorde erbij. Maar er was iets wat hem niet beviel, maar hij wist niet precies wat. Op de een of andere manier vond hij het helemaal niet zo gezellig, sterker nog, hij voelde zich er helemaal niet prettig bij.

De avond begon bij een karaoke bar. En als hij ergens een hekel aan had... Rik wist dit toch. Urenlang luisteren naar mensen die niet kunnen zingen en dan ook nog bij muziek waar hij een hekel aan had: al die Nederlandstalige smartlappen, slagermuziek en wat het meer kon zijn. De stemming van Robert was er niet beter op geworden. Zijn vrienden waren na deze eerste bar al helemaal dronken. Ze zaten op te scheppen over vrouwen. Hij had er dit keer geen zin in. Het voelde niet goed. De jongens, en vooral Rik, zaten hem de gehele avond op te dringen om dingen te doen waar hij absoluut geen zin in had.

Hij dacht aan Chantal. Hoe zou haar vrijgezellenavond zijn? Vast veel leuker. Dat kon hij wel aan Mandy overlaten. De tweede bar was ook al niet veel leuker. De meeste vrienden van hem waren dronken. Sommige moesten al overgeven. Anderen begonnen te vechten met andere mensen. Robert trok zich wat terug. Dit was niet de avond die hij zich had voorgesteld. Hij was teleurgesteld in Rik. Hij had de avond georganiseerd en tot nu toe waren dat alleen dingen die hij niet leuk vond. Of lag het aan zichzelf? Hij wist het niet.

Een van zijn vrienden ging eerder naar huis, omdat hij zich niet goed voelde. Althans, dat beweerde hij. Hij ging naar het huis van Robert om een stripper binnen te laten. Toen de vriendengroep om twee uur 's nachts bij Robert thuis aankwamen, was Robert niet blij. "Verdomme, Rik, je wist dat ik dit niet wilde." Maar de jongens begonnen hem al op te stoken. "Robert, wacht maar tot je haar beha ziet. Dan piep je wel anders." En een ander riep: "Je mag bij haar op schoot. Man, een ander zou daar een moord voor doen." De groep begon "uitkleden, uitkleden" te schreeuwen.

Robert schaamde zich en wilde zich verontschuldigen aan de dame. Maar voordat hij daar de kans voor kreeg, had Rik muziek opgezet en begon zij met haar show. Robert werd vastgehouden door twee vrienden, maar hij wist zich los te maken. Hij liep boos naar buiten. Hij wilde hier niets mee te maken hebben. Hij had niet in de gaten dat hij door iemand in de gaten werd gehouden vanuit de struiken aan de overkant. Een uur later was het feest over en ging Robert alleen naar binnen. Hij zou een heel indringend gesprek met Rik aangaan.

De volgende ochtend begon hij met het schoonmaken van de woning. De jongens hadden er een bende van gemaakt, maar de avond ervoor had hij niet meer de energie om nog iets te doen. Na een uur was de grootste rommel aan de kant. Hij startte zijn computer op en zag dat er nieuwe mail was met een onbekende afzender. In email stonden foto's van de stripper. Iemand had die stiekem gemaakt met zijn mobiele telefoon. Het was duidelijk dat de foto's bij hun in huis was gemaakt. Chantal zou de mail ook gelezen kunnen hebben met haar smartphone. Ze was bij Mandy blijven slapen. Hij wist dat Chantal regelmatig naar de mail keek op haar smartphone.

Robert werd er zenuwachtig van. Hoe zou ze reageren als ze de foto's zag? Ze zou ontploffen van woede. Hij had beloofd dat er geen stripper zou komen. In het slechtste geval was de relatie helemaal over. Maar dat wilde hij niet laten gebeuren. Ondanks dat hij trilde van de zenuwen, verzamelde hij alle moed en ging naar het huis van Mandy. Hij zou het zelf gaan vertellen.

Mandy deed open. Ze zag dat Robert heel zenuwachtig was. Als hij een staart had gehad, zat deze nu tussen zijn benen. Hij liep heel rustig naar binnen. Chantal sprong op van de bank en rende naar hem toe. Ze omhelsde hem. Na een dikke kus van haar vroeg hij "dus je hebt nog niet de mail gezien?" Chantal glimlachte heel lief naar hem. "Jawel, ik heb wel de mail gezien met alle foto's. Walgelijk. Ik vind het stijlloos van Rik. Ik weet dat je hem meerdere malen op het hart hebt gedrukt om geen stripper te regelen. Jij bent mijn held."

Robert snapte er niets meer van. Hij wist niet wat hij moest voelen of zeggen. Opluchting, achterdocht. Mandy bracht de verlossende woorden. "Robert, sorry, maar ik heb jullie huis gisterenavond in de gaten gehouden. Ik zag dat je kokend van woede naar buiten liep toen je vrienden die stripper hadden geregeld. Je hebt buiten gewacht tot ze allemaal weg waren. Je hebt je aan je woord gehouden. Ik ben trots op je. Chantal krijgt een man die ze verdient!"

Robert was opgelucht. Maar even later werd hij kwaad. "Het lijkt wel of iemand bewust een rotstreek heeft uitgehaald. Degene die de foto's maakte en verspreidde wist waarschijnlijk heel goed dat Chantal de mail ook zou lezen met alle foto's daarin. Waarom? Wie?" Hij pakte zijn mobiele telefoon en belde Rik. Dat werd geen vrolijk gesprek.

Die middag waren Robert en Chantal aan het genieten van een glas wijn. Ze zat tegen Robert aan op de bank. "Het was misschien niet netjes van Mandy om het huis in de gaten gehouden, maar ik ben toch blij dat ze het gedaan had. Volgens mij heeft ze een crisis voorkomen." Robert zei het met een grote glimlach. Chantal antwoordde met een kus. "Ik denk dat ik de foto's niet geloofd had. Je had het zo stellig beloofd. En bovendien stond je zelf nergens op de foto."

Robert dacht net "wat kan er nu nog mis gaan" toen de telefoon ging. Chantal stond met tegenzin op en keek op de nummERMelder. "Mijn zus Peggy. Die kunnen we wel laten lopen." Chantal had helemaal geen zin om haar zus te woord te staan. Ze was het zwarte schaap van haar familie. Ze was verslaafd aan drugs, rookte minimaal een pakje sigaretten per dag, sliep vaak in opvanghuizen of op straat. Ze had altijd foute vriendjes en altijd geldgebrek. Chantal en Robert wilden haar wel spullen geven, maar weigerden om haar geld te geven, omdat ze wisten dat het niet goed besteed zou worden. Ze wilde geld hebben om drugs te kopen. En daar wilden Chantal en Robert niet aan meewerken. Ook haar ouders deden dat niet, ook al had Chantals moeder daar wel moeite mee. "We kunnen haar toch niet in de steek laten. Het is wel onze dochter en jouw zus."

Chantal had haar moeder al vaker uitgelegd dat ze van mening was dat ze Peggy niet zou helpen door haar geld te geven. “Mam, je helpt een drugsverslaafde niet door hem geld te geven voor drugs. Als je Peggy wilt helpen, moet je haar helpen van deze verslaving af te komen en een toekomst op te bouwen. Geef haar eten, onderdak, biedt hulp aan, maar geen geld.” De discussie hadden ze al vaak gevoerd. “Dat is niet wat ze wilt. Waarom geven we haar niet wat ze wilt. Anders blijft ze zich tegen ons keren. Misschien als we haar het gevoel geven dat we haar echt helpen, dat ze zal minderen.” Haar moeder ging er van uit dat de drugs bij Peggy een vorm van aandacht vragen was.

Haar vader was het volledig met Chantal en Robert eens. De ouders van Chantal en Peggy hadden onlangs een klein huisje voor Peggy kunnen huren om ervoor te zorgen dat ze niet meer op straat hoefde te leven. Het had haar levensstijl nog niet veel veranderd. Ze kwam vaak niet thuis en bleef op straat. Het hoorde bij haar leven. De ouders van Chantal hadden verwacht dat Peggy dankbaar zou zijn voor het huisje, maar die dankbaarheid werd nauwelijks door Peggy getoond. Sindsdien waren Chantal en haar vader helemaal overtuigd om geen hulp meer te geven. Ze vonden het moeilijk om haar in de steek te laten, maar ze geloofden niet dat hun hulp goed terecht kwam.

Nancy, haar andere zus, gaf ook nooit geld. Sterker nog, ze hadden nauwelijks nog contact. Ze was naar Chili verhuisd met haar man en nam nog maar heel sporadisch contact op met haar familie. Ze was daarom ook niet uitgenodigd voor de bruiloft. Chantal had vroeger leuk met haar zussen kunnen spelen, maar de laatste jaren had ze er niet veel meer aan. Ze zocht vooral steun bij haar ouders, die het ook moeilijk hadden met de drugsverslaving van Peggy en het vertrek naar het buitenland van Nancy.

“Neem toch maar op, Chantal, want Peggy kennende blijft ze bellen als ze geld nodig heeft.” Met nog meer tegenzin pakte Chantal de telefoon op. “Met Chantal,” zei ze een beetje nors. Ze was niet blij dat haar gezellige onderonsje met Robert was verstoord door haar zus. Maar ze snapte ook wel dat Peggy dat niet kon weten. “Zus, ik heb dringend

geld nodig. Ik ben helemaal blut. Ik heb geen cent meer om brood te kopen.” Chantal hoorde dat ze weer stoned was. “Peggy, je weet ons standpunt. Als we het al hadden – de bruilof kost ook veel geld – hadden we het je niet gegeven. Ik vind dat je maar eens moet stoppen met de drugs en sigaretten. Dan houdt je heel veel geld over,” zei ze heel vastberaden.

“Daar heb je ons trutje weer. ‘Je weet ons standpunt.’ Gadverdamme, je lijkt ons pa wel. En wel geld over hebben voor een huwelijk, maar niet voor je bloed eigen zus. Egoïst!” Nu werd Chantal heel boos. “Als je zo begint, hang ik nu op!” Chantal wilde de telefoon al ophangen, toen Robert het overnam. Hij hoorde Peggy tieren aan de andere kant van de lijn. “Vuile trut. Dat huwelijk van jullie zal toch niet lang standhouden. Die tietenkijker zal weer vreemd gaan.” En er volgde nog veel meer. Robert gooide alsnog de telefoon neer. Ze keken elkaar even aan en moesten daarna samen hard lachen. “Je hebt er een in elke familie.” Chantal kon het goed relativeren. Robert bewonderde dat in haar. Hij had op dit punt veel van haar geleerd. Zijn vader stond ook bekend om zijn vervelende karakter om anderen te sarren en te kleineren. Zeker richting de ouders van Chantal. Robert vreesde dat zijn vader op hun huwelijk ook weer ophef of ruzie zou gaan maken. Hij had dit al goed met Chantal voorbereid. Hij wist dat hij het altijd voor haar zou opnemen. Altijd.

Hoofdstuk 8

Zaterdag 9 oktober 2010

De bruiloft in het gemeentehuis liep geheel volgens planning. Chantal zag er schitterend uit in haar bruidsjurk. De jurk was gebroken wit met een lange sleep en veel versiersels. Ze had wat glitter in haar haren. Het was even wennen voor haar om Robert te zien in een pak. Ze vond dat het hem goed stond. Hij had een bruin pak aan met een beige blouse en een stropdas. Hij was helemaal geen persoon om een pak te dragen, maar hij straalde als een trotse man.

Mandy had als ceremoniemeester alles goed geregeld. Rik en zij waren de getuigen. De enige spanning die voelbaar was, was tussen Rik en het bruidspaar. Rik had door de telefoon ontkend dat hij iets van de foto's van de stripper afwist. Hij wist wel dat er een stripper zou komen, ondanks dat Robert dat niet wilde. Maar hij vond dat het er gewoon bij hoorde. Maar hij zweerde dat hij niets wist dat er foto's gemaakt zouden worden. Robert geloofde hem niet. Chantal en hij hadden nog overwogen om een andere getuige te vragen, maar daarvoor was het eigenlijk al te laat. De namen waren al doorgegeven aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Ze straalden allebei en ze hadden geen zin om deze dag te laten verpesten door ruzie met Rik. Ze besloten om hem zoveel mogelijk links te laten liggen en het later uit te praten. De ambtenaar hield een mooi verhaal over hun relatie. Toen ze elkaar het jawoord gaven ging er een rilling door Chantal heen. Ze had zich nog nooit zo gelukkig gevoeld. Ze moest een traantje laten, toen Robert de ring om haar vinger schoof.

Ook de fotorapportage liep naar wens. Eerst werden er foto's gemaakt bij het gemeentehuis. Edgar maakte eerst enkele foto's van het bruidspaar. Daarna wilde hij de jurk goed op de foto krijgen en maakte enkele foto's van alleen Chantal en enkele detailfoto's van de jurk. Als laatste werden alle genodigden uitgenodigd voor een groepsfoto. Daarna ging het bruidspaar met Edgar mee voor de rest van de fotorapportage. De zon met lichte bewolking zorgde

voor een mooie belichting. Ze maakten foto's op vier verschillende locaties. Edgar keek tevreden en zei dat dit een hele mooie rapportage zou worden.

Om vier uur begon het feest dat tot ongeveer twaalf uur zou duren. Mandy had een diner geregeld voor alle gasten. Om kwart over vier, toen alle gasten al binnen waren, liepen Chantal en Robert arm in arm naar binnen. Op dat moment gingen werden de lichten gedimd en startte een orkest met "Romeo en Juliet" van Tchaikovsky. Dat had Robert stiekem geregeld. Chantal was sprakeloos. Ze liepen naar voren om goed te kunnen luisteren en kijken naar het orkest.

Robert had nog meer geregeld. Terwijl het orkest speelde, draaide er op de achtergrond op een groot scherm een diapresentatie met foto's van Robert en Chantal van de afgelopen jaren. Alle herinneringen kwamen voorbij: de eerste vakantie samen. Dat was naar een camping op Texel. Ze wist het allemaal nog zo goed. En de foto's van het eerste kerstdiner bij haar schoonouders. Dat was absoluut geen succes geworden, maar dat konden de gasten niet zien op de foto's. De ouders van Robert waren zo anders als die van haar. De relatie tussen de ouders van Robert en haar ouders is nooit goed geweest. Het kerstdiner bij haar ouders verliep niet veel beter. Toen haar moeder struikelde en de soep over haar jurk morste, was Chantal niet blij meer. Het kwam allemaal voorbij.

Toen na vijf minuten het romantische deel van het nummer begon, gaf Chantal opnieuw een traan van geluk. Robert hield haar hand stevig vast. Ze hadden niet door dat Edgar op het juiste moment een foto maakte van de traan. Toen het nummer na 19 minuten was afgelopen omhelsde Chantal haar kersverse man en gaf een lange kus. De aanwezigen gaven een groot applaus, behalve Rik, Peggy en de ouders van Robert. Het was Mandy opgevallen dat ze niet meededen. Chantal en Robert hadden daar geen oog voor. Het orkest begon na het laatste applaus met afbreken en ging daarna naar huis. Het podium kwam vrij voor degene die plaatjes ging draaien. Dit was een goede vriend van Mandy. Al snel werd er volop gedanst op het podium.

Om zes uur begon het diner. Mandy had een paar mensen die een kookclubje hadden gevormd gevraagd om iets klaar te maken. Tegen een geringe vergoeding wilden ze hier aan meedoen. Robert en Chantal hadden in overleg met Mandy de tafelschikking vlak voor de bruiloft gewijzigd. Het bruidspaar wilde niet in de buurt van Rik en Peggy zitten. Chantal wilde liever ook niet bij de ouders van Robert zitten, maar dan had ze ook haar ouders niet kunnen plaatsen aan haar tafel. Het compromis was dat ze wel aan tafel zaten bij het bruidspaar, maar zo ver mogelijk van Chantal vandaan. Chantal had er ook op gestaan dat Edgar bij hun aan tafel zou zitten. Maar hij had dit afgeslagen, omdat hij foto's wilde maken tijdens het diner. "Ik ben zeer vereerd dat je me gevraagd hebt, Chantal. Ik vind echter dat foto's van het diner bij de rapportage horen. Ik maak eerst foto's en dan eet ik achteraf wel ergens," had hij gezegd. Chantal had hem bijna smekend aangekeken. Ze wist dat ze met hem goede gesprekken kon voeren. Ze mocht hem graag. Ze was zo dankbaar voor wat hij deed. "Kom dan nadat je foto's hebt gemaakt bij ons zitten. We hebben je plek gereserveerd." Edgar kon het niet meer weigeren. "Afgesproken, nadat ik foto's heb gemaakt, kom ik bij je aan tafel zitten. Beloofd."

Hij liep naar de keuken en vroeg of hij foto's mocht maken van de gerechten. De kookclub voelde zich vereerd. Edgar gaf eerst wat aanwijzingen hoe hij het eten graag op het bord zag. Bea was degene die initiatief had genomen tot de kookclub. Ze werd door de anderen als de voorzitter van hun club gezien. Zelf hechtte ze daar geen waarde aan. Bea keek heel verbaasd toen Edgar aanwijzingen gaf hoe het eten op de borden moest liggen.

"Luister, Bea. Het laatste wat ik wil is om iets over jullie kookkunsten te zeggen. Ik ben er van overtuigd dat het heerlijk zal smaken. Bij voedsel fotografie komt er vaak een voedselstyliste bij. Een kok zorgt ervoor dat het eten voortreffelijk smaakt. Een voedselstyliste zorgt ervoor dat het eten zo wordt neergelegd dat het zo mooi en smakelijk mogelijk op de foto komt. Dat is een vak apart, hoor. Dus nogmaals: niets ten nadele van jullie capaciteiten. Zelfs de beste koks worden geholpen door zo'n styliste als hun voedsel op de foto komt." Bea glimlachte. Ze had er wel ooit van gehoord, maar zich er nooit in verdiept.

Ze pakte een bord en volgde de aanwijzingen van Edgar op. Hoewel hij zelf ook geen stylist was, had hij er wel wat over gelezen. Hij zette een bord op een bepaalde plaats neer op een apart tafeltje met een licht tafellaken. Hij zette de flitser met softbox achter de tafel, zodat hij het voedsel van achteren zou belichten. Dat gebeurt vaak bij voedsel fotografie. Zijn toestel had hij op een statief gezet die aan de voorkant van de tafel. Door het voedsel van achteren te belichten zou er een harde schaduw aan de voorkant verschijnen. Dat was niet de bedoeling. Edgar wist hoe hij die schaduw zachter kon maken. Dat had hij thuis goed voorbereid. Hij had van vier stukken wit karton twee reflectiescherm gemaakt. Per reflectiescherm had hij twee stukken wit karton met plakband aan elkaar gemaakt, zodat hij het reflectiescherm met een knik op tafel kon zetten. De reflectieschermen moesten aan de andere kant van het bord staan als de flitser, dus aan de voorkant. Maar ze mochten uiteraard niet voor de cameralens staan. Hij pakte het eerste reflectiescherm en plaatste deze voor het bord en links van zijn lens op de tafel, zodat het net niet op de foto zou komen. Hij deed dat ook aan de rechterzijde met het tweede reflectiescherm. De ruimte tussen de twee reflectieschermen was precies groot genoeg om de foto te kunnen maken. De beide schermen kaatsten het licht van de flitser terug, zodat de schaduwen niet meer hard waren.

Hij maakte een paar proeffoto's. Tussendoor veranderde hij nog wat zaken op het bord. Ten slotte zette hij twee houten blokjes tegen het bord aan en haalde het bord weg. "Dit was het bord om alles goed te zetten. Maar de damp van de hitte is ondertussen verdwenen. Ik heb nu een nieuw bord

nodig met warm eten. Door het plaatsen van deze blokjes kan ik het nieuwe bord met warm eten precies op de goede plaats neerzetten en gelijk de juiste foto maken,” lichtte hij toe aan Bea. Bea gaf een nieuw bord aan Edgar. Hij zette het op exact dezelfde plaats en haalde daarna de blokjes weg. Hij kon zo snel het bord met het warme eten fotograferen.

Edgar liet de foto aan Bea zien. De anderen van de kookclub kwamen ook kijken. Ze waren tevreden. “Leuk dat het nu ook op een mooie manier op de foto komt. Mogen we ook een afdruk?” vroeg een van de leden van de kookclub. Edgar beloofde het. Daarna werd het eten opgediend bij de gasten. Edgar maakte foto’s van alle tafels. Toen hij klaar was met fotograferen schoof hij aan bij de tafel van het bruidspaar. Ze hadden erg genoten van de maaltijd.

Robert hield na het hoofdgerecht een korte toespraak om de mensen van de kookclub te bedanken. Er volgde een groot applaus van de gasten. Als nagerecht was een grote ijstaart gemaakt. Uiteraard mochten Robert en Chantal deze aansnijden.

Na het diner werd er weer volop gedanst. Rond acht uur kwam Mandy met lichte paniek naar Chantal en Robert toe. “Peggy loopt tegen iedereen te roepen dat jullie gierig zijn en haar in de steek laten.” Robert gaf een diepe zucht. Ze hadden het verwacht. Ze hadden stiekem gehoopt dat Peggy zich rustig zou houden. Ze liepen met zijn drieën naar haar toe. Robert nam het woord. “Peggy, ik verneem dat jij tegen diverse mensen vertelt dat we gierig zijn en jou niet willen helpen.” Peggy knikte bevestigend, maar voordat ze de kans kreeg om iets te zeggen ging Robert verder: “Peggy, dit is iets tussen ons en jou. Daar hebben die andere mensen niets mee te maken. Helemaal niets. Die komen hier om feest te vieren. Ik wil je vragen om direct te stoppen met deze stemmingmakerij. We praten er later over.”

Maar Peggy was dat niet van plan. “Eens een Dagobert Duck, altijd een Dagobert Duck. Je denkt toch niet dat ik geloof dat jullie me ook maar iets tegemoet gaan komen.

Nee, iedereen mag weten hoe Chantal haar bloed eigen zus in de steek laat. Wat haar echte karakter is: alleen aan haar zelf denken.” Chantal werd boos en was geneigd om haar zus te slaan.

Beide ouders kwamen er bij staan, maar Edgar was degene die tussenbeide kwam. “Peggy, ik ken je niet, maar ik hoor dat je een probleem hebt met Robert en vooral met je zus, Chantal. Dat kan altijd gebeuren. Ik ben het met Robert eens, dat het niet netjes is om dat tijdens hun feest met iedereen te delen. Ik heb ook moeite dat je het gehele karakter van Chantal afkraakt om slechts één gebeurtenis waar je het niet mee eens bent. Dat vind ik niet terecht. Ieder mens heeft zijn goede en minder goede eigenschappen. Iedere eigenschap heeft zijn plus- en minpunten. Laten we dit gesprek even op de hal verder voeren, zodat de feestgangers verder kunnen gaan. Akkoord?”

Peggy liep inderdaad mee naar de hal, maar begon daar onophoudelijk te schelden tegen haar zus. Edgar wenkte tegen Robert dat hij Chantal moest meenemen naar binnen. Toen dat gebeurd was pakte Edgar haar bij de arm en sleepte haar naar buiten. Ze probeerde zich los te rukken, maar Edgar was veel sterker. Buiten zei hij tegen haar: “Je bent niet voor rede vatbaar op dit moment. Je gaat nu weg. Ik wil je vanavond niet meer zien op dit feest. Als je toch besluit om terug te komen, ga je daar heel veel spijt van krijgen. Dan garandeer ik je.” Hij liet haar los. “Ik heb geld nodig. Die (...)” Ze maakte wilde gebaren met haar handen. “wil me niets geven.” Ze schreeuwde het uit. Edgar gaf haar symbolisch een briefje van 10 euro. “En nu weggezen.”

Het duurde nog geen uur voordat het volgende conflict ontstond. De vader van Robert had weer veel te veel gedronken en liep naar zijn zoon toe. “Zoon, je had die kans moeten grijpen met die stripper. Lekker wijf. Chantal maakt een watje van je. Waar is de zoon gebleven die ik heb grootgebracht?” Robert vroeg zich af hoe zijn vader wist hoe de stripper eruit had gezien. Maar Robert kon daar niet te lang bij stil staan. Hij moest zijn vrouw verdedigen. “Pa, ik houd van Chantal en ik accepteer niet dat je zo over haar

praat. Is dat duidelijk?” Zijn vader lachte hem in zijn gezicht uit.

Chantal was ondertussen ook naar hen toe gelopen, evenals Mandy. “Niet weer,” dacht Mandy. “Robert, het begint nu al. Zie dat toch in. Het is een burgertrutje die van muziek houdt van eeuwen geleden. Je laat je helemaal inpalmen door haar. Recht je rug en wordt weer een vent.” Roberts moeder wilde wat zeggen, maar werd na twee woorden al door zijn vader naar achteren geduwd. “Je bent dronken. Ik wil dat je weggaat,” zei Robert met de nodige stemverheffing. Zijn vader reageerde door hem stevig vast te pakken bij zijn bovenarmen. “Niemand gaat hier weg en zeker ik niet. Ik ben je vader. Zonder mij was je niet eens geboren. Een beetje respect voor je oude vader.”

Ondertussen waren diverse vrienden van Robert naar hen toegekomen. Ze hadden verwacht dat deze ruzie wel eens tot een gevecht zou kunnen komen. “He, Robert was duidelijk of sprak hij Chinees,” riep een van hen. Daarop pakten vier vrienden de vader van Robert vast en duwde hem naar buiten. Hij begon te slaan, maar de anderen wisten zich goed te weren. Na enkele minuten waren ze bij de deur naar buiten. De vader van Robert schreeuwde: “Dit huwelijk zal niet lang duren. Dat beloof ik je. Dit huwelijk is snel ten einde.” Toen werd hij hardhandig naar buiten gegooid. Mandy was ondertussen haar vriendin aan het troosten. Als ceremoniemeester kan je alles goed regelen, maar sommige dingen zijn niet te voorkomen. Ze hoopte dat het nu voorbij was. Haar vriendin had een mooie bruiloft verdiend en geen bruiloft met ruzies.

Om elf uur ging Edgar naar huis. Robert bedankte hem heel hartelijk. Chantal zei dat ze even met hem mee naar buiten zou lopen. “Edgar, ik weet niet hoe ik je kan bedanken. Ondanks de twee voorvallen, heb ik een fantastische bruiloft gehad. En dankzij jou kan ik straks vaak terugkijken op deze dag.” Edgar zag dat haar dankbaarheid uit het diepste van haar hart kwam. “Graag gedaan. Je hebt het verdiend.” Chantal had er geen vrede mee, dat het hierbij zou blijven. “Hoe kan ik je bedanken? Ik heb zo de behoefte om iets voor je terug te doen.” Edgar dacht even na. “Chantal, dat hoeft echt niet.” Maar Chantal bleef

aanhouden. Uiteindelijk zei hij “Je kunt me helpen bij een experiment die ik volgende week wil doen. Daar heb ik nog een model voor nodig. Jij zou daar heel geschikt voor zijn.” Chantal werd heel nieuwsgierig. “Ik wil je dolgraag helpen. Wat ben je van plan?” Edgar begreep wel dat ze graag iets terug wilde doen. Hij twijfelde even om het te vertellen, maar Chantal hield aan. “Kom, Edgar, vertel het.” Ze keek hem bijna met verliefde ogen aan. Ze had het idee dat het iets spannends zou kunnen zijn.

“Chantal, ik ben bezig om een serie foto’s te maken waarin twee tegenstellingen te zien zijn. Ik wil een foto maken met zon en regen in een foto. Als het goed is, schijnt donderdag de zon. Ik heb zelf een soort mobiele douche gemaakt om de regen te simuleren. Ik wil twee foto’s maken: een in de zon en een met de kunstmatige regen, en deze in elkaar laten overvloeien. Wil je hier aan meewerken?” Chantal keek vol verlangen. “Oh, dan word ik dus nat?” zei ze een beetje ondeugend. “Ja, je zult wel droge kleding mee moeten nemen.” Voordat hij iets meer kon zeggen, zei ze heel vastberaden “Ja, ik doe het. Jij hebt mij enorm helpen. Dit is toch het minste wat ik kan doen voor je.” Edgar keek haar even aan. Zou ze het doen uit schuldgevoel? Hij vermoedde van niet. Haar enthousiasme had hem wel wat verbaasd. “Weet je het zeker? Ik bedoel, ik wil niet dat je je verplicht voelt...” Chantal bleef vastberaden. “Nee, nee, het lijkt me leuk. Zoiets heb ik nog nooit eerder gedaan. En ik kan Robert verrassen met een mooie foto. Ik mag er toch ook een hebben?” Edgar knikte. “Tot donderdag dan. Ik kom je ophalen om vier uur, goed?” Chantal glimlachte heel lief en gaf hem een kus op zijn wang. “Bedankt voor alles, Edgar. Tot donderdag.” Ze zwaaiden nog naar elkaar. Geen van beiden had gezien dat Rik op een afstand naar hen had staan kijken.

Hoofdstuk 9

Donderdag 14 oktober 2010

Chantal en Robert hadden de afgelopen dagen enorm van elkaar genoten. Ze waren uit eten geweest, naar de bioscoop gegaan, een dagje van de Efteling genoten en veel samen gewandeld in het park. Ze zaten uren na te praten over de bruiloft. Robert had al vaak gezegd dat hij het fantastisch vond dat Mandy en Chantal nog zo'n geweldige bruiloft hadden kunnen regelen. Hij wist dat Mandy schulden had gemaakt om dit mogelijk te maken. Hij waardeerde dat enorm. Hij vond dat Chantal bofte met zo'n goede vriendin.

Hij dacht na over Rik. Zijn voormalig beste vriend had hem in de steek gelaten. Daar voelde hij zich rot over. Hij snapte niet waar het vandaan kwam. Maar hij wilde zijn wittebroodsweken er niet door laten bederven. Niets kon hun geluk meer in de weg staan. Geen Peggy, geen ouders, geen Rik. Nee, ze waren nu samen en zouden samen oud worden. Dat vond hij een mooi vooruitzicht.

Chantal had wel verteld dat ze nog een fotosessie had bij Edgar, maar niet wat hij van plan was. Dat zou een verrassing worden. Ze zou om half vier worden opgehaald door Edgar, maar ze had besloten om met de fiets naar de heide te gaan. Ze zou daar Edgar treffen. Ze had wel een uur voor de spiegel gestaan om zich op te maken. Dat had Robert wel verbaasd. Normaal gesproken gebruikte ze nooit zoveel make-up en was ze hooguit een kwartiertje bezig. Maar hij kon zich wel voorstellen dat ze voor een fotosessie wel wat extra zou doen. Hij had er daarom ook niet van gezegd.

Ze fietste naar de parkeerplaats die Edgar had opgegeven. Althans, volgens de kaart van de omgeving was het een parkeerplaats. Ze keek rond. Er was een picknickplaats met een stuk of vijf bankjes met tafeltjes, een grote zandvlakte, waar kinderen aan het voetballen waren. "Een ideale plek voor een kindervakantieweek", dacht Chantal. Het pad langs deze picknickplaats was hier wat breder en er stonden inderdaad wat auto's. Chantal ging er van uit dat die auto's van mensen waren die hun hond gingen uitlaten. Ze zag

drie mensen met honden aankomen. Maar even later kwam ook een verliefd stelletje terug van de heide en stapte in hun auto.

Na vijf minuten wachten kwam Edgar met zijn blauwe Renault. Hij stapte uit en glimlachte naar Chantal. “Je ziet er fantastisch uit. Het lijkt wel of je vandaag gaat trouwen.” Chantal voelde zich gevlaid. Maar het klopte dat ze zich zo mooi mogelijk had gemaakt. Ze wist wat er ging komen. Ze wilde niet alleen mooi, maar ook sexy op de foto komen. Ze werd immers niet iedere dag gevraagd om foto’s te maken. En daarnaast wilde ze Robert verrassen met deze foto’s. Ze had haar kleding zorgvuldig uitgezocht. Ze wist precies met welke kleding ze de “zonnige” shot wilde maken en met welke de “regenshot,” zoals Edgar het genoemd had. Ze liep naar hem toe. Hij was begonnen met het pakken van zijn spullen. Hij had veel spullen in zijn achterbak liggen. Hij had daarom twee boodschappenkarretjes om alles in te vervoeren. Ze bood aan om hem te helpen, maar dat sloeg hij af. “Neem jij je kleding maar mee. Ik zou niet willen, dat je straks bezweet op de foto komt.” Chantal begreep dat wel.

Na een paar minuten liepen ze de heide op. Eerst moesten ze door een stukje bos van hooguit 200 meter. Daarna liepen ze anderhalve kilometer over een pad. Aan de zijkant zag Chantal vennen met enkele bomen. “In augustus staat de heide in de bloei. Dat is een mooie periode om de heide te bewonderen, vooral ’s avonds en ’s ochtends als de zon laag staat.” Het was nu oktober en van een bloeiende heide was al lang geen sprake meer van. Het was gelukkig wel redelijk weer voor dit jaargetijde. Er scheen een zonnetje, er waren enkele wolken en de temperatuur was met 16 graden niet slecht voor half oktober. Als het licht niet veel mooier was geweest, zou Edgar de foto’s liever in de zomer maken. Het harde licht in de zomer weerhield hem daarvan. En in de zomeravonden waren er teveel muggen. Zijn fotomodel zou opgevreten worden door de muggen.

Na anderhalve kilometer lopen gingen ze rechtsaf een klein pad in. Het pad viel nauwelijks op. Chantal had het idee dat hier niet zoveel mensen zouden komen. Het viel nauwelijks

op dat er een pad was. Het pad werd ook steeds vager en hobbeliger. Het kostte Edgar meer moeite om de spullen mee te nemen. Ze spraken onderweg over de bruiloft, over hun gezamenlijke muziekvoorkeur en over de fotosessie.

Na twintig minuten lopen over het pad kwamen ze bij de bestemming. Er was een klein ven met een weids uitzicht. "Hier komt bijna nooit iemand. En het is bijna onmogelijk om vanuit de grote paden ons te zien. Ik heb hier al dagenlang gefotografeerd zonder een mens te zien. Daarmee vind ik het een ideale plaats om ongestoord te gaan fotograferen." Hij begon met het installeren van al zijn apparatuur. Ondertussen genoot Chantal intens van het uitzicht. "Wat is het hier ontzettend mooi. Ik zou hier willen liggen in het zand en de zon zien ondergaan. Ik wist niet dat er nog plekjes waren in Nederland, waar je ongestoord kan genieten." Ze dacht aan het nummer "fantastic places" van Marillion, het nummer waarop Robert en zij al enige keren hadden geschuifeld, heel dicht tegen elkaar. Zou deze band door zo'n mooi uitzicht geïnspireerd zijn, vroeg ze zich af. Ze moeten toch een heel mooi uitzicht hebben gezien om tot zo'n mooi nummer te komen. Wat zou het geweest zijn? Zittend op een rots en kijken naar een mooie zonsopgang met uitzicht op de zee? Een nationaal park met watervallen of juist een schitterend berglandschap? Haar gedachten dwaalden wat af.

Edgar had even geen tijd om te reageren. Hij moest zijn fotocamera en flitsinstallatie gereed maken, maar ook de mobiele douche installeren. Hij had zelfs een schot meegenomen die als "kleedruimte" diende. Hij had ook een thermosfles met koffie meegenomen. Hij was van mening dat een model goed verzorgd moest worden. Dat kwam de foto ten goede. Na een kwartier was hij klaar en hij legde nog een keer uit wat de bedoeling was.

"Normaal doe ik met Photoshop alleen het hoognodige, zoals het aanpassen van de kleuren, heel soms een uitsnede aanpassen - maar meestal is die al goed - en een beetje verscherpen. Maar nu wil ik experimenteren om twee foto's in elkaar over te laten vloeien. Ik wil zon en regen in een foto laten overvloeien. We beginnen dus met de zonnige foto. Als die goed is, wil ik je vragen om daarna om te

kleden en ongeveer een meter naar rechts te staan. Ik zal dat markeren. Dan plaats ik daar de mobiele douche om de regen te simuleren. Die zie je uiteraard niet op de foto. Thuis ga ik deze twee foto's samenvoegen."

Chantal straalde. Ze had er zin in. Ze had een blouse meegenomen die wat doorschijnend was, zeker als het nat zou worden. Ze voelde zich helemaal opgewonden voor deze fotosessie. Ze was benieuwd hoe Robert zou reageren. Ze was er niet heel bang voor. Hij hield wel van sexy vrouwen. En als zijn kersverse vrouw sexy op een foto stond, zou hij dat helemaal geweldig vinden.

De fotosessie verliep vrij vlot. Edgar wilde de foto's snel maken, omdat Chantal het anders te koud zou krijgen. Maar Chantal kreeg het niet koud. Ondanks het koude water dat uit het ven werd gepompt, voelde ze zich helemaal warm. Ze voelde zich zo geweldig, zo vrouwelijk, zo trots op zichzelf. Het was voor haar een van de mooiste momenten uit haar leven. Ze had geen tijd om het koud te hebben. Haar gedachten hielden haar warm. Edgar kon geen mooiere emotie op haar gezicht wensen. Ze keek zo gelukkig. Toen hij gereed was, droogde ze zich af en kleedde ze zich om in haar "kleedruimte." Edgar ruimde zijn spullen op. Chantal keek nog even over de rand, maar Edgar keek niet naar haar. Hij liet haar rustig omkleden.

Toen ze gereed was, vroeg ze af ze kon helpen. Edgar antwoordde dat hij bijna gereed was. "Als je even wacht, loop ik zo met je mee. Ik heb nog ongeveer vijf minuten nodig." Chantal wilde echter zo snel mogelijk gaan. Ze voelde zich geweldig en wilde zo snel mogelijk naar Robert gaan. "Ik ga al vast, als je het niet erg vindt. Ik wil graag naar Robert toe." Edgar zag hoe ze nog steeds straalde. "Je hebt het geweldig gedaan. Ik weet zeker dat het een geslaagde foto gaat worden. Weet je zeker dat je alleen naar de parkeerplaats loopt?" Chantal knikte. Ze "huppelde" met haar kledingzak terug naar de parkeerplaats. Ze zwaaide naar Edgar. Ze kon niet weten dat ze nooit meer bij Robert zou aankomen.

Hoofdstuk 10

Zondag 17 oktober 2010

Muriëlle Doornackers zag er vermoeid uit. Ze had vrijdag en zaterdag lange dagen gemaakt. Ze had daar geen moeite mee, want ze wilde graag carrière maken. Ze dacht terug aan de afgelopen twee dagen. Vrijdag had Robert Smits om 10 uur 's ochtends op het politiebureau gemeld dat zijn vrouw Chantal niet thuis was gekomen, nadat ze op donderdag om half vier was vertrokken voor een fotosessie met fotograaf Edgar de Vries. Haar baas, Frank Verhaaghen, was in deze situaties heel voorspelbaar. Johan Verkerk en hij hadden hem verhoord. Was het gebruikelijk dat ze 's nachts niet thuiskwam? Is er ruzie geweest? Heb je haar vrienden, vriendinnen en familie gebeld? Ziekenhuis?

Robert had verteld dat hij inderdaad de gehele nacht had gebeld en gezocht. Frank had hem verteld dat ze pas na 24 uur vermissing in actie zouden komen. Ondanks dat Robert had aangedrongen om eerder te beginnen – Chantal was immers nog nooit 's nachts weggebleven – moest Frank hem wel vertellen dat hij zich moest houden aan de procedure. Frank was daar het type niet voor. Maar hij had in het verleden al genoeg problemen gehad met de korpschef als hij zich niet aan de procedures hield. Hij had zich er bij neergelegd dat procedures er niet voor niets waren. Maar wel met tegenzin. Maar dit keer zou hij anders doen als hij had gezegd. Robert had namelijk gezegd dat Edgar de Vries een van de laatste mensen was die Chantal had gezien. Hij kende Edgar goed en vond hem een sympathieke kerel. Hij heeft hen ooit geholpen met babysitten en zijn vrouw Anki kende hem van de fotocursus. Frank besloot om hem toch te bellen.

Edgar zat in de woonkamer achter zijn computer om de foto's van de bruiloft te bewerken. Hij was al een eind gevorderd, maar had nog wel tijd nodig om het af te krijgen. De telefoon ging. "Hallo, met Edgar de Vries," klonk het vriendelijk. "Edgar, met Frank Verhaaghen. Hoe gaat het met je?" Edgar gaf aan dat het goed ging. Hij hoorde aan de stem van Frank dat het waarschijnlijk niet ging om een nieuw verzoek tot babysitten. Hij vroeg waarmee hij kon helpen. "Edgar, donderdag heb je een fotorapportage gemaakt van Chantal Smits, klopt dat?" Edgar bevestigde

dit. “Hoe is dat verlopen?” Edgar was verbaasd. “Ik neem aan dat je niet wilt weten welke instellingen ik in mijn camera heb ingesteld. Wat bedoel je precies?” Frank baalde van dit antwoord. Hij wist dat Edgar gelijk had. Zijn vraag was onduidelijk geweest. Dat had hem niet mogen gebeuren.

“Edgar, hoe laat is de fotosessie geëindigd? Hoe is ze weggegaan? Heeft ze iets gezegd over wat ze daarna zou gaan doen?” Frank had al in de gaten dat hij drie vragen ineens had gesteld. Met een beetje pech zou Edgar daar iets over zeggen. Scherp blijven, Frank, scherp blijven. En ja, Edgar zei daar iets van. “Frank, dat zijn drie vragen. Maar volgens mij heb ik ze onthouden.” Hij zei het een beetje plagerig. Bij Frank was de hint overgekomen. Hij zat nog niet diep in een zaak. Hij moest altijd een beetje op gang komen. Na wekenlang bureauwerk werd zijn scherpte minder.

Edgar ging verder. “Het precieze tijdstip moet ik je schuldig blijven, maar ik vermoed dat het rond kwart over vijf is geweest toen ze wegging. Ik heb aangeboden om met haar mee te lopen naar de parkeerplaats van de heide, maar ze zei dat ze graag snel weg wilde, om naar haar man te gaan. Ze was pas getrouwd, weet je.” Frank noteerde alles. “Hoe was haar stemming toen ze wegging?” Edgar antwoordde dat ze in opperbeste stemming was. Hij was wel verbaasd dat ze snel weg wilde.

“Ze heeft verder niet gezegd waarom ze snel naar Robert wilde. Ze huppelde weg als een verliefde tiener. Ze zwaaide nog even en liep toen vlot verder. Ik heb haar fiets niet meer gezien toen ik bij de auto kwam. Maar hoezo, waarom vraag je dit allemaal.” Dit was belangrijke informatie voor Frank. Hoe snel vraagt iemand waarom ze ondervraagd worden. Dat kan soms informatie geven over de dader. Een dader vergeet het soms te vragen, omdat hij al weet wat er gebeurd is. “Ze is als vermist opgegeven. Ze is nooit bij Robert aangekomen.” Het was even stil aan de andere kant van de lijn. Na een tijdje zei Edgar “Verschrikkelijk. Weet je al wat meer?” Frank moest ontkennen. “Frank, als ik je ergens mee kan helpen... of ben ik verdachte?” Dat laatste klonk geschrokken. “Nee, Edgar. Niemand is nog verdachte.

We moeten eerst achterhalen wat er gebeurd is. Kun je meer vertellen? Ieder detail kan belangrijk zijn.” Edgar vertelde van A tot Z wat er afgelopen donderdag gebeurd was. Na afloop bedankte Frank voor de informatie en hing op.

Muriëlle wist dat ze officieel 24 uur moesten wachten, maar ze zag aan het gezicht van Frank dat hij al lang besloten had om een onderzoek te starten. “Muriëlle en Mohammed, willen jullie een routine ronde rijden, en als je toevallig Chantal of haar fiets ziet, meldt het dan. Ga eens langs bij de wegen in de buurt van de heide.” Hij gaf er een knipoog bij. Muriëlle en Mohammed wisten voldoende. Officieel zouden ze een routine ronde rijden, maar onofficieel zouden ze uitkijken naar Chantal en naar haar fiets. Robert Smits had een gedetailleerde beschrijving gegeven van de fiets en ook van de kleding die Chantal had aangetrokken. Ze hadden voor de zekerheid zaklampen meegenomen.

En inderdaad, om vijf uur kregen ze het signaal om officieel te gaan zoeken. Het weer werd steeds slechter. Frank en Johan gingen ook mee zoeken. Vanaf zeven uur werd het weer heel slecht. Harde wind en veel regen. “Het wordt nu echt herfst,” zei Mohammed. Hij hield helemaal niet van koud en guur weer. Ze zochten met de zaklampen verder. Ze waren allen kletsnat tot op het bot. Om tien uur ’s avond besloot Frank dat ze de volgende ochtend verder zouden gaan.

Muriëlle was op zaterdag als eerste van het team op de heide. Mohammed volgde al snel. Johan en Frank waren, zoals gebruikelijk, als laatste gearriveerd. Ze kregen hulp van een tiental politieagenten. Het was nog steeds stormachtig weer. Er lagen al grote plassen op de looppaden. Muriëlle had regenkleding en laarzen aangetrokken. Ze wilde voorkomen dat ze weer zo nat zou worden, omdat ze bang was om daar ziek van te worden. Ook de anderen hadden hun voorzorgsmaatregelen genomen.

Pas later in de middag begon het droog te worden. “Het schijnt wel weer beter te worden,” zei Muriëlle om de sfeer

er in te houden. “Ik hoorde dat we vannacht zelfs de sterren kunnen zien, zo helder wordt het.” Frank kon haar optimisme wel waarderen. Muriëlle wist dat Frank haar op veel punten kon waarderen. Ze was ambitieus, sportief, opgewekt en vooral ook heel mooi. Ze was 35 jaar oud. Ze had prachtig halflang donker haar met kastanje bruine ogen. Ze probeerde zeker drie dagen per week op de sportschool te zijn en in de zomer ging ze ook vaak zwemmen bij een groot ven. Ze vond het meestal niet erg als het water nog koud was. Door haar snelle slagen was ze snel weer warm. Het sporten hield haar slank en fit. Het maakte haar ook positief. Ze had geleerd dat ze tot meer in staat was dan ze dacht. En dat maakte haar een optimistisch persoon.

En dat is wat Frank op dit moment zo waardeerde aan haar. Hij werd snel humeurig van slecht weer. Hij kon op dat punt wel van Muriëlle leren. Maar hij zag in het slechte geen belemmering om door te werken. Hij zag vannacht liever een levende Chantal dan een paar sterren.

Opnieuw moesten ze de zoektocht om tien uur 's avonds afbreken. De lucht was ondertussen een stuk helderder geworden en de temperatuur was flink afgekoeld. “Het begint nu echt koud te worden,” klaagde Mohammed. “We gaan morgen verder,” zei Frank. Het team ging naar huis.

Muriëlle keek in de spiegel terwijl ze terugdacht aan deze twee lange dagen. Ze kon wel een vrije zondag gebruiken. Ondanks haar goede conditie waren deze twee lange dagen toch erg vermoeiend geweest. Ze kamde snel haar haren en maakte zich een beetje op. Ze zouden vandaag verder gaan zoeken. Frank had tegen het team gezegd dat ze een beetje mochten uitslapen. Ze hadden afgesproken om te starten om tien uur. Het uitslapen was echter niet gelukt. Ze had vanaf 4 uur al wakker gelegen en dacht aan het vermiste meisje.

Om kwart voor zeven werd ze gebeld door het bureau. Ze hadden een lijk gevonden, enkele kilometers verder dan de parkeerplaats bij de heide. Het lichaam was verbrand. Het moet Chantal zijn, dacht Muriëlle. Ze belde naar Johan

Verkerk. “Bel jij naar Frank of moet ik het doen? Volgens mij is het jouw beurt.” Johan wist dat hij aan de beurt was en hij had de twijfelachtige eer om Frank te informeren. Hij zou ook Mohammed bellen. Muriëlle had zich snel gewassen, opgemaakt en aangekleed. Ze pakte een paar krentenbollen uit de provisiekast en at deze in de auto op.

Een kwartier later was ze op de plaats delict. De rest zou pas drie kwartier later arriveren. Muriëlle had ondertussen al de exacte locatie kunnen vaststellen. Het was circa drie kilometer verwijderd van de locatie van de fotoreportage. En was nog vreemder was: het was niet op de route naar haar huis.

Ze had de verklaring opgenomen van de fotograaf die haar gevonden had. Ze was gereed toen Frank en Johan arriveerde. “Lengte en geslacht komen overeen. De lijkschouwing moet definitief uitsluitel, maar als je het mij vraagt is het voor 99% zeker dat hier Chantal Smits ligt,” zei Muriëlle, voordat Frank kon vragen wat ze al wist. Frank knikte. “We gaan uit van de feiten, maar ik vrees dat je gelijk hebt. Goed werk, Muriëlle.” Als de omstandigheden anders waren geweest, zou ze verheugd zijn. Een compliment van Frank was redelijk zeldzaam. Maar ze vond het nu niet het moment om trots op zichzelf te zijn. Het oplossen van deze moordzaak was het allerbelangrijkste op dit moment.

De technische recherche was na anderhalf uur klaar met haar werk. “Mohammed, wil jij met Muriëlle en enkele mensen van de technische dienst naar Edgar de Vries gaan. Ik wil dat zijn auto volledig wordt onderzocht op sporen. Ook zijn fotoapparatuur checken.” Mohammed keek hem verbaasd aan. “Verdenk je hem?” Johan gaf antwoord voordat Frank daar de kans toe kreeg. “Ja, hij is een verdachte. Hij heeft haar als laatste gezien, afgezien van de moordenaar. Ze is in de buurt gevonden van de plek waar hij haar heeft gefotografeerd. We moeten hem zo snel mogelijk verhoren.”

De stelligheid waarmee Johan dit zei, stond Frank niet aan. Hij wist dat Johan moeite zou hebben met het feit dat Frank

Edgar kende. “Johan, je hebt gelijk. We moeten hem ondervragen. Dat klinkt nog iets vriendelijker dan verhoren. Hij is vooralsnog getuige, geen verdachte. Ik wil kunnen uitsluiten dat hij het is geweest. Daarom eerst de check op zijn auto en apparatuur.” Johan liep al terug naar de auto. Frank zei tegen Mohammed en Muriëlle zachtjes: “ik geloof niet dat Edgar hier iets mee te maken heeft. Maar officieel moeten we het onderzoeken om hem als verdachte te kunnen uitsluiten. Nu ga ik datgene doen, waar ik het meeste van baal. Ik mag de echtgenoot en de ouders gaan informeren.” Muriëlle en Mohammed wensten hem succes.

Johan zat achter het stuur. “Je gelooft zeker niet dat Edgar het gedaan heeft?” Frank had op deze discussie gerekend. Hij geloofde er inderdaad niet in dat Edgar iets met de moord van doen had. Maar hij kon dit als de baas van Johan natuurlijk niet zeggen. “Iedereen is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is,” was zijn neutrale antwoord. Maar Johan nam daar geen genoegen mee. “Frank, je weet wat ik bedoel. We moeten objectief zijn en blijven. Je kent een van de mogelijke verdachte. Hij heeft op jullie kleinkinderen gepast. Ik weet dat je heel veel respect hebt voor hem. Ben je wel objectief genoeg om dit onderzoek te leiden?” Het beviel Frank geheel niet dat Johan de objectiviteit en bekwaamheid van hem in twijfel trok.

“Luister Verkerk, weet waar je plaats is in de organisatie!” Frank zei dit op een geërgerde en denigrerende manier. Binnen het team sprak hij de mensen nauwelijks aan met de achternamen. Alleen als hij boos was gebruikte hij de achternamen. “Edgar is een zeer gerespecteerde inwoner van onze gemeente. Hij heeft zich voor zeer veel goede doelen ingezet en onlangs heeft hij ons slachtoffer geheel belangeloos geholpen bij haar bruiloft.” Johan liet zich niet van de wijs brengen. “Het is nog maar te betwijfelen of het inderdaad geheel belangeloos was. Wie weet had hij al alles voorbereid.”

Frank werd nog bozer. “Denk nu eens een keer na, voordat je iets doms zegt. Hoe had Edgar dit in hemelsnaam kunnen voorbereiden. Hij kon toch niet vooraf weten dat mijn vrouw namens ons buurmeisje op zoek was naar een fotograaf. Als een van de cursisten ja had gezegd, was hij

überhaupt niet in beeld gekomen. Als hij het gesprek tussen mijn vrouw en de andere cursisten niet had opgevangen, zou hij eveneens niet de fotograaf van de bruiloft geworden zijn. Vertel me eens, Verkerk, hoe had hij dit kunnen plannen?" Johan wist dat zijn baas gelijk had op dit punt.

"Dat weet ik nu nog niet, maar ik vind het allemaal wel erg toevallig: fotograaf tijdens de bruiloft van het slachtoffer vraagt haar voor een extra fotosessie en kort na die sessie wordt ze teruggevonden in de buurt van de locatie waar de fotosessie heeft plaatsgevonden. Wie wisten die locatie allemaal? Zo voor de hand was die locatie niet." Frank keek zijn collega aan. "Laten we dat eerst eens gaan uitzoeken, voordat we ondoordachte conclusies trekken. Feiten, Verkerk. Feiten hebben we nodig. En ja, ondanks de terechte feiten die je noemt, denk ik dat Edgar de Vries niets met de moord van doen heeft. Maar als de feiten anders uitwijzen, ga ik zeker dat spoor ook serieus onderzoeken. Niemand is heilig voor mij. Ik vind dat ik de mening mag hebben dat Edgar onschuldig is, maar die mening mag en zal mijn onderzoek niet beïnvloeden. Dat is het verschil, Verkerk."

Johan gaf een zucht, waarmee hij duidelijk wilde maken dat hij opgelucht was dat zijn baas dit spoor ook serieus ging nemen. "Ik ben overtuigd. Sorry voor mijn iets te ongenueanceerde kritiek." Frank knikte als teken dat hij de excuses van zijn collega accepteerde.

Ze kwamen aan bij het huis van Robert. Hij zag de wagen van Frank aankomen en rende snel naar de voordeur. Frank hoefde niets te zeggen. Robert zag zijn gezicht en wist genoeg. Hij liep naar binnen en begon hard te huilen. "We hebben slecht nieuws," zei Frank toch maar toen ze in de woonkamer stonden. Na een minuut ging Frank verder. "Ze is vermoord. Haar verbrande lichaam is teruggevonden op de heide." Robert keek met zijn tranende ogen naar Frank. Het leek of hij Johan niet zag staan. "Verbrand?" vroeg hij. Frank knikte. Het bleef nog even stil.

"Op de heide? Heeft Edgar er dan iets mee te maken?" vroeg hij. Frank was op de bank gaan zitten. Robert volgde

zijn voorbeeld, maar Johan bleef staan. “Dat is nog allerm minst zeker. Ze is niet op de fotolocatie teruggevonden, maar enkele kilometers verderop. Het vreemde is dat ze niet gevonden is op de route naar jullie huis. Terwijl Edgar heeft verteld dat ze snel naar jou toe wilde gaan.” Robert stond weer op. “Momentje, alsjeblieft.” Hij haalde een glas water voor zichzelf. Hij moest even drinken voordat hij kon praten.

“Zijn wagen en apparatuur worden op dit moment onderzocht,” ging Frank verder. Robert nam de informatie nauwelijks op. Frank wist wat hij moest doen. Als mensen teveel in de emotie zitten, is het niet zinvol om verder te gaan met de inhoud. “Robert, ik denk dat je het even moet verwerken. Zullen we morgen verder praten op het bureau?” Robert knikte. Frank gaf zijn partner een seintje om te gaan. “We komen er wel uit. Tot morgen. Sterkte.”

Mohammed en Muriëlle waren ondertussen met twee mensen van de technische recherche bij Edgar de Vries gearriveerd. Hij deed de deur open. “Rechercheur Badhaari en Doornackers. We hebben slecht nieuws. Chantal Smits, voorheen Verbruggen, is vanochtend vermoord teruggevonden.” Muriëlle zag dat Edgar schrok. Ze kon zich herinneren dat Frank en Johan heel anders dachten over de vraag of Edgar verdacht is. Ze kon er nog niet zeker van zijn dat deze reactie van Edgar oprecht was. Misschien kon hij heel goed toneelspelen.

“We zouden graag nu uw wagen en uw fotoapparatuur willen controleren. Hopelijk mogen we dit vrijwillig. Als u weigert, gaan we ...” Muriëlle hoefde haar zin niet af te maken. “Ik begrijp dat u mijn wagen en apparatuur wilt onderzoeken. Ik heb niets te verbergen. Ga uw gang. Wilt u alstublieft uw collega’s wel vragen om voorzichtig met de fotoapparatuur om te gaan. Het is duur spul.” Ze knikte. Edgar wist dat het geen zin had om te weigeren. Gezien de situatie kon hij begrijpen dat ze zijn spullen en wagen moesten onderzoeken op sporen. Als hij zou weigeren, zouden ze zo toestemming krijgen van hoger hand. Daar twijfelde hij niet aan. Zijn fotomodel was vermoord, vlak nadat hij haar gefotografeerd had.

Edgar wilde weten wat er was gebeurd. Mohammed ging met de technische recherche aan de slag. Muriëlle ging met Edgar naar binnen om te vertellen wat er gebeurd was. “In het kader van het onderzoek kan ik uiteraard nog niet veel vertellen.” Edgar had niet veel anders verwacht, maar snapte dat ook wel. Ze vertelde hem dat Chantal vermoord was teruggevonden op de heide. Ze vertelde niet hoe ze haar hadden aangetroffen, wanneer en wat de exacte locatie was. Dat zou ze niet mogen. Edgar vertelde dat ze een blauwe tas bij zich had met kleding. Ze noteerde dat. Ze vroeg ook een omschrijving van de kleding. Edgar vertelde dat. Ze had zelf geen tas gevonden, maar wellicht dat iemand van de technische recherche het had meegenomen voor onderzoek.

Ze keek rond in de woonkamer. Het was bescheiden ingericht met een eettafel, vier eetstoelen, een stoffen bank met een klein bijzettafeltje en een kleine tv. In de hoek stond een audiotoren met een stapel Cd's ernaast. Aan de muur hingen diverse ingelijste foto's. “Eigen werk?” vroeg ze, maar wist in feite het antwoord al. Edgar knikte. Ze bekeek aandachtig alle foto's. Edgar keek hoe ze zijn foto's aan het bewonderen was. De eerste foto bestond uit een bloemenveld met allemaal gele bloemen en slechts één rode. “Photoshop?” vroeg ze, terwijl ze naar de rode bloem wees. “Nee, het had gemakkelijk gekund, want in photoshop kun je de kleur zo aanpassen. Maar dit is echt. Ik heb het vorig jaar gefotografeerd. Ik vond het wel mooi: een rode bloem tussen al die gele bloemen. En uiteraard de rode bloem op 1/3 van links en 1/3 van beneden. Dat is een sterk punt.”

Hij liep naar de foto toe. “Maak denkbeeldig horizontale en verticale lijnen op 1/3 en 2/3 van je foto.” Hij maakte met zijn wijsvinger bewegingen over de foto heen. “Je deelt de foto dus in 9 vlakken. De vier snijpunten zijn de sterke punten. Als je daar je onderwerp plaatst, wordt de foto veel krachtiger. Kijk ook maar eens naar veel schilderijen. Sorry, beroepsdeformatie. Ik begin gelijk uitleg te geven over fotografie aan anderen.” Muriëlle glimlachte. Edgar zag de mooie kastanjebruine ogen en de hagelwitte tanden van haar. Ze zou een mooi fotomodel zijn. “Geen probleem,” antwoordde ze. Edgar keek haar recht in haar ogen. Hij glimlachte terug.

Op de tweede foto stond een mooi herfstblad uitgelicht tegenover een donkere achtergrond. “Mooi belichte foto. Past goed bij dit jaargetijde,” zei Muriëlle. Edgar glimlachte opnieuw. Hij hield ervan als hij complimenten kreeg over zijn foto’s. “Dank voor je compliment. Ik heb de natuur wel een beetje geholpen om zo’n mooi contrast te krijgen tussen licht en donker. De zon scheen mooi op het blad, maar de achtergrond vond ik ook te licht. Ik heb de camera wat donkerder ingesteld om de achtergrond donkerder te maken.”

“Hoe doe je dat dan?” Muriëlle had niet zoveel verstand van fotograferen. Ze hoopte dat ze iets los kon maken wat ze kon gebruiken bij het onderzoek. Dat lukte nog niet. “Ik heb gekozen voor een handmatige instelling met een kortere sluitertijd en kleinere diafragma dan nodig was. Daardoor ging de camera onderbelichten.” Edgar liep naar de kast. “Hier ligt mijn reserve camera.” De technische recherche gaf toestemming om de camera te pakken. “Die hebben we al gecontroleerd.”

Edgar liet aan Muriëlle zien hoe hij de camera op de M-stand zette. “En hoe komt het dat het blad wel mooi is uitgelicht?” Edgar vond het prettig dat iemand zoveel interesse had in zijn foto’s. Hij nam graag de tijd om het uit te leggen. “Ik heb mijn flitser op een tafelstatief gezet en het op afstand laten flitsen. Dat noemen ze strobistfotografie. Het is momenteel heel populair. Het is afkomstig van David Hobby. Hij heeft er een mooie website over. Bij strobistfotografie gebruik je één of meerdere flitsers op afstand, dus niet op je camera. Je gaat bij deze vorm van fotografie bestaand licht combineren met kunstlicht. Door het knijpen van het diafragma en/of sluitertijd wordt de achtergrond wat donkerder gemaakt. Deze achtergrond wordt door het bestaande licht belicht. Door de invulflits, het kunstlicht, wordt het hoofdonderwerp, in dit geval het herfstblad, mooi uitgelicht. Ik vond deze foto krachtiger dan de foto die ik alleen met natuurlijk licht heb gemaakt. Maar het blijft natuurlijk een kwestie van smaak.” Muriëlle merkte hoe bevlogen deze man was van de fotografie.

Frank was samen met Johan naar de ouders van Chantal gegaan. Tranen, heel veel tranen. Maar de ouders van Chantal konden hen niet veel verder op weg helpen. Ze waren te emotioneel om zinvolle informatie te geven.

De volgende dag kwam Robert op het bureau. Johan schonk een beker koffie in voor hem. “Ga zitten, Robert. Mag ik Robert zeggen?” vroeg Frank. Hij knikte. Frank realiseerde zich dat hij gisteren hem ook met zijn voornaam had aangesproken, maar toen zonder het te vragen.

“Robert, je hebt onlangs je bruiloft gehad en kort daarop wordt je vrouw vermoord teruggevonden. Zijn er dingen gebeurd, hoe onbelangrijk het ook mag lijken, die je zijn opgevallen? Voor de bruiloft, tijdens de bruiloft of erna?” Frank hield de vraag heel open. Hij was benieuwd of Robert met namen zou komen of met concrete aanwijzingen.

“Er is eigenlijk heel veel gebeurd, ook hele rare zaken. Ik weet niet waar ik moet beginnen?” Robert kreeg allerlei gedachten en had moeite om ze te ordenen. “Laten we bij het begin starten. Wat is er in de aanloop naar de bruiloft allemaal gebeurd?” Frank wilde hem wat op weg helpen om wat structuur in het gesprek te krijgen.

“De bruiloft was door mijn toedoen bijna niet doorgedaan. Chantal had maar één grote droom: ons huwelijk. Ze had al jaren gespaard om die droom uit te laten komen. Ik was lui. Ik had veel baantjes gehad, maar ik vond het allemaal niets en werd vaak al na enige weken weer ontslagen. Het interesseerde me niet veel. Ik wist dat Chantal een goede baan had als verpleegster. Ik vond het eigenlijk wel prima dat zij het geld verdiende. Ik ging ook vaak naar het café in het weekend. Er ging veel bier doorheen, maar ik gokte ook. Ik verloor veel geld en ik kon mijn aandeel van de bruiloft niet betalen. Ik voel me daar zo intens vervelend over. Dat kan ik niet vaak genoeg zeggen tegen mezelf. Chantal was boos geworden, en terecht. Ze is toen naar haar beste vriendin gegaan, Mandy Sanders. Ze is toen pas heel laat thuis gekomen. Midden in de nacht. Eerlijk gezegd weet ik niet meer hoe laat het was. Maar voor haar doen was dat

ongewoon. Ik vond dat ik maar beter niet kon vragen wat ze gedaan had.”

Frank knikte dat hij het begreep. “Je had het over rare zaken. Wat bedoel je daar precies mee?” vroeg Johan. Hij was scherp op opvallende bijwoorden of bijvoeglijke naamwoorden van getuigen en verdachten. Robert vervolgde: “Niet lang daarna had mijn toenmalige beste vriend, Rik Grootveld, een gesprek geregeld met een coach. Ja, zo noemde hij haar, een coach. Ik had een gesprek met haar over de relatie met Chantal. Ik vond dat een heel merkwaardig gesprek.” Johan onderbrak hem. “Hoezo heel merkwaardig?”

Robert nam een slok van zijn koffie. Hij dacht terug aan die vrouw die hem de meest indringende vragen stelde. Niet alleen indringend, maar het leek wel of ze alleen maar wilde benadrukken hoe verschillend Chantal en hij waren. Het leek wel of ze hem duidelijk wilde maken dat hij niet geschikt was voor haar. Het zou allemaal aan hem liggen.

“Nadat ik haar wat over mezelf en over mijn relatie met Chantal had verteld, begon ze allemaal vragen te stellen. Vragen die voor mij maar één doel leken te hebben: mij duidelijk maken dat Chantal niet bij me past.” Frank fronste. Dit zou wel eens een aanknopingspunt kunnen worden, dacht hij. “Vertel eens verder.”

“Ze begon te vragen over onze eigenschappen. Daar ging ze heel diep op in. Chantal had werk en verdiende goed. Ze wilde weten waarom ik bij al die baantjes niet mijn best had gedaan; waarom ik het niet uitdagend vond. Waarom ik geen opleiding wilde volgen. Wat dacht ik te bereiken zonder goede diploma’s? Hoe dacht ik een gezin te kunnen onderhouden zonder baan? Hoe zou ik het vinden als zij kostwinner zou zijn en ik huisvader? Chantal wilde een groot gezin. Ze wilde weten of ik dat ook wilde. Uiteindelijk wel, maar nog niet gelijk. Ik vind dat ik daar nog niet aan toe ben. Waarom dan niet? Altijd maar die waarom vraag.”

“Op zich zijn dat toch geen verkeerde vragen?” vroeg Frank. “Klopt, maar de manier waarop ze het vroeg stond me niet aan. Het lag er te dik bovenop dat ze alleen maar wilde aantonen dat Chantal en ik niet bij elkaar paste. Andere muzieksmaak. Andere favoriete programma’s op televisie. Zij was actief in het huishouden, ik niet. Ga zo maar verder. Geen enkele keer kwam de vraag waarom ik van haar hield of wat de overeenkomsten waren tussen ons.”

“Dat is inderdaad niet logisch. Hoe voelde je erbij?” Johan keek verbaasd toen Frank deze vraag stelde. Frank vroeg niet zo vaak aan een getuige of verdachte hoe die zich voelde. Frank had de geïrriteerde stem van Robert gehoord. Hij wilde hier op doorpakken. “Ik voelde me er helemaal niet prettig bij. Ik voelde me aangevallen. Ik was ook verward. Ik had nog nooit een gesprek met een coach of psycholoog gehad. Ik wist dus niet wat ik ervan kon verwachten. Mijn hart vertelde wel dat dit niet in de haak was.”

“Heb je dit aan haar verteld?” vroeg Frank. Hij was verbaasd dat iemand een gesprek niet stopte als het niet goed voelde. Robert knikte ontkennend. “Waarom heb je het gesprek dan niet afgebroken?” Robert moest even nadenken. “Nadat Chantal boos was weggelopen, was Rik bij mij gekomen. Ik had het hele verhaal verteld. Ik heb hem gesmeekt om mij te helpen om het goed te maken met Chantal. Hij heeft toen deze dame geadviseerd. Ik vond dat ik het niet kon maken om het gesprek af te breken. Ik zou dat niet aan hem hebben kunnen uitleggen.”

Het was even stil. Frank liet dit antwoord even bezinken. Het klonk niet onlogisch, maar als een gesprek zo vreemd verloopt, had hij toch ook kunnen zeggen dat hij wilde stoppen. Hij had toch aan zijn vriend kunnen vertellen dat het gesprek hem niet had geholpen, ondanks al zijn goede bedoelingen? Kennelijk had Robert anders besloten. Johan verbrak de stilte. “Zijn er nog meer merkwaardige zaken besproken met deze coach?”

“Een ander onderwerp wat ze uitvoering met me besprak waren de twee keer dat ik vreemd ben gegaan. Dat is een

vloek wat me blijft achtervolgen.” Frank gaf een grijns. “En dat vind ik nu niet zo vreemd.” Robert baalde van deze opmerking. Aan zijn gezicht was duidelijk te zien dat hij het niet op prijs stelde. “Sorry, dat ik me zo uitliet. Wat ik bedoelde te zeggen, is dat ik het begrijpelijk vindt dat iemand met zo’n professionele achtergrond dieper ingaat op deze gebeurtenissen. Het zegt iets over jou als persoon en over je relatie met Chantal.” Robert reageerde niet gelijk. Na een tijdje zei hij: “Mag ik nu verder gaan?” Frank knikte.

“Ze wilde weten waarom ik vreemd was gegaan. Ik vertelde dat ik een gezonde jongen was en dat Chantal niet al mijn seksuele behoeften kon bevredigen. En ook toen begon ze door te vragen. Maar dat vond ik te ver gaan.” Johan begon te lachen. Frank gaf een stoot met zijn elleboog tegen hem aan, omdat hij het ongepast vond om nu te gaan lachen. De stoot kwam harder aan dan de bedoeling was. De lach was gelijk verdwenen van het gezicht van Johan. “Wat deed je toen?” vroeg Frank verder. Robert vertelde dat hij haar had duidelijk gemaakt dat dergelijke zaken privé zijn. Hij wilde haar niets vertellen over hun seksleven.

“Ze vroeg ook wat er zou gebeuren als ik weer een aantrekkelijke vrouw zou tegenkomen die er zin in heeft. Daarin ging ze wel ver. Ze vroeg letterlijk wat ik zou doen als zij zich zou gaan uitkleden. Ik geloofde er niets van dat ze dat ook daadwerkelijk zou gaan doen, maar alleen de vraag al, vond ik merkwaardig.”

“Misschien wilde ze je testen. Hoe zag ze er uit?” ging Frank verder. “Ze zag er voor haar leeftijd best aantrekkelijk uit. Ze had lange blonde haren. Ze had redelijk wat make-up opgedaan. Ze had enigszins uitdagende kleding aan, maar niet te overdreven. Het was een witte blouse met een zwarte beha daaronder. Ik moet toegeven dat haar vrouwelijke vormen mooi uitkwamen met deze kleding.” Hij maakte handbewegingen bij deze opmerkingen. “Maar nee, ik zou niets met haar willen. Na al die vragen was ik absoluut niet meer in de stemming. Geen denken aan.”

“Een coach die je probeert te verleiden?” vroeg Johan. Hij wilde nog zeggen dat hij dat een gekke situatie vond, maar Robert onderbrak hem. “Verleiden vind ik een groot woord. Ik denk dat uw collega gelijk heeft dat ze me wilde uitproberen.” Frank moest glimlachen bij het horen van dit compliment. Hij hield er wel van als hij complimenten kreeg, maar misschien hield hij nog meer van als een derde zijn partner verteld dat hij ongelijk heeft. Hoe dommer zijn partner overkomt, hoe intelligenter hij overkwam. En die gedachte deed Frank doen glimlachen.

“Hoe heette die dame eigenlijk?” vroeg Frank. Robert vertelde dat ze Cindy heette. De achternaam wist hij niet meer uit zijn hoofd. Hij wist wel een adres. Hij schreef het op een briefje. Johan gaf het briefje aan Mohammed. “Trek haar eens na?” vroeg hij aan zijn collega.

Muriëlle was ondertussen de lijst met genodigden van de bruiloft aan het doornemen. Frank was er van overtuigd dat de bruiloft iets met de moord van doen had. Zeker nadat Muriëlle de vorige dag rapport uitbracht van het bezoek aan Edgar. Hij had verteld dat er meerdere ruzies waren geweest tijdens de bruiloft. Hij had gezegd dat zowel de zus van Chantal, Peggy, als de ouders van Robert bewust er op uit waren om ruzie te maken tijdens het feest. Hij had ook de spanning gevoeld tussen Rik en het bruidspaar, maar wist niet waar deze spanning vandaan kwam. Het viel haar op dat de andere zus van Chantal, Nancy, niet was uitgenodigd.

Na wat onderzoekwerk kwam ze erachter dat ze getrouwd was met een Chileen en al enige jaren in Chili woont. Ze heet nu Nancy Allejandro. Ze vermoedde dat een vliegtuigticket te duur was voor haar. Ze had dit doorgeven aan Frank, zodat hij het aan Robert kon vragen. Verder kwam ze geen opvallende namen tegen.

“Robert, mijn collega heeft naar jullie gastenlijst gekeken van de bruiloft. Er valt een naam op die niet uitgenodigd was, je schoonzus Nancy Allejandro.” Frank overhandigde een foto aan hem. “Ik weet hoe ze eruit ziet,” zei Robert terug. Hij vond dat het niet van belang was wie Chantal en

hij voor de bruiloft hadden uitgenodigd en wie niet. Maar Frank dacht daar anders over. Het moment dat iemand die ondervraagd wordt geen antwoord wilde geven, was voor Frank een reden om extra alert te zijn. “Robert, luister, we zijn bezig met een moordzaak. Dan kan alle informatie van belang zijn. Dus nogmaals: waarom was Nancy niet uitgenodigd?” Frank begon zijn stem te verheffen. Het maakte weinig indruk op Robert. Hij bleef rustig zitten en zijn gezichtsuitdrukking maakte duidelijk dat Frank met zijn stemverheffing niets bereikt had.

“Nancy woont in Chili met haar man. Ze is daar gelukkig. Ze heeft kennelijk niet de behoefte om regelmatig contact op te nemen met ons of met haar ouders. Als ze twee keer per jaar belt of mailt is het veel. We hebben op zich geen ruzie met haar. Het is haar keuze. We hebben in het begin vaak contact met haar opgenomen, althans Chantal deed dat ongeveer vier tot vijf keer per maand. Maar het werd op den duur eenrichtingsverkeer. We hebben besloten om het initiatief bij Nancy te laten en eens een tijd niet gebeld. Er kwam maar heel sporadisch een bericht uit Chili. Chantal was hier heel teleurgesteld over. Ze kon altijd goed met haar opschieten. Chantal en ik hebben uitgebreid gesproken of we haar uit zouden nodigen. Op zich was ze welkom. Maar we vonden het raar om iemand uit te nodigen waar we nauwelijks nog contact mee hadden. En gezien onze financiële situatie konden we maar een beperkt aantal gasten uitnodigen. Onze voorkeur ging uit naar vrienden en vriendinnen die we regelmatig zagen. Meer is het niet. Geen haat of wat dan ook. Als ze in Nederland is, is ze van harte welkom bij mij thuis. Ik zou het zelfs op prijs stellen.”

“Het is zeker een mooie meid?” vroeg Johan. Frank vond het een ongepaste opmerking. Hij verexcuseerde zich richting Robert en nam zijn collega mee naar de gang voor kort overleg. Frank was boos. “Wat is er met je aan de hand? Eerst begin je te lachen en nu maak je zo’n stomme opmerking. Denk je dat hij straks nog alles zal vertellen als hij het gevoel krijgt dat we hem niet serieus nemen? En ik neem hem bloedserius.” Johan reageerde niet gelijk. Hij was geschrokken dat Frank zo boos op hem was. “Dus waarom lachte je hem uit?” Frank was rood aangelopen. Johan wist dat hij fout zat.

“Sorry baas,” begon hij. Als hij iets fout had gedaan, noemde hij Frank nooit met zijn voornaam, maar sprak hem aan met “baas.” Johan voelde zich nederig worden. Hij wist dat Frank hem niet volledig accepteerde, omdat Frank vond dat Johans voorganger beter was. Frank had nooit helemaal aan hem kunnen wennen. Maar Johan Verkerk was geen Bart Weenink. Dat had hij al vaker tegen Frank gezegd. Hij wist dat Frank die opmerking niet kon waarderen. Dus hij besloot dit argument niet meer te gebruiken.

“Toen hij het had over die coach die vraag naar zijn seksleven, had ik een binnenpretje. Ik was benieuwd wat hij geantwoord zou hebben.” Het was waar, maar het klonk niet overtuigend. “Wordt eens volwassen, man!” Frank liep terug naar de verhoorkamer. Hij wilde al niet meer horen waarom hij vroeg of Robert Nancy een mooie meid vond.

“Excuses, nogmaals. We gaan verder. We hebben het gehad over die coach Cindy, over Nancy. Zijn er nog meer rare zaken gebeurd, waar je het in het begin over had?” Robert pakte zijn lege beker op en maakte duidelijk dat hij nog een kopje koffie lustte. Frank gaf de beker aan Johan. Hij snapte de hint. Toen hij de kamer uit was gelopen ging Robert verder. “Ik stel de opmerkingen en suggestieve vragen niet op prijs. Ik heb genoeg geleden onder mijn fouten uit het verleden. Ik heb er genoeg van dat deze twee fouten altijd worden uitvergroot, rechercheur. Ik ben veranderd en ik rouw om het verlies van mijn pasgetrouwde vrouw. Een beetje respect voor mijn situatie zou ik op prijs stellen.” Frank zuchtte diep. Hij wist dat Robert Smits gelijk had. Hij had zijn collega er al op aangesproken. Hij besloot om dit ook aan Robert te melden, zonder opnieuw excuses te maken. Die had hij al gegeven.

Johan Verkerk kwam binnen met de koffie. Aan het gezicht van Frank kon hij aflezen dat hij de rest van het verhoor beter geen ondoordachte opmerkingen of vragen meer kon stellen. Hij hield zich op de achtergrond. Robert ging na een tijdje verder met zijn verhaal. “Er zijn diverse ruzies geweest. Mijn beste vriend Rik heeft tegen mijn nadrukkelijke wil in een stripper ingehuurd tijdens mijn vrijgezellenavond. Toen ik het zag, was ik weggelopen. Het ergste kwam de volgende dag pas. Iemand had foto’s

genomen en met een anoniem e-mailadres naar ons verzonden. Ik vond het een smakeloze grap en was serieus bang dat de relatie met Chantal over zou zijn, als ze de foto's had gezien op haar smartphone. Achteraf zei Rik dat hij niets van de foto's afwist. En wat had degene die de foto heeft verzonden in hemelsnaam gedacht? Dat Chantal niet met een computer overweg kon? Ze kon dat tien keer beter dan ik. De meeste dingen kon ze beter dan ik." Robert gaf een diepe zucht. Hij staarde voor zich uit. Hij werd weer boos als hij er aan terugdacht.

"En die foto's zal Chantal niet zo leuk hebben gevonden, neem ik aan. Ruzie?" Frank vroeg het heel voorzichtig. Robert kon het waarderen. "Nee, gelukkig niet. Zoals ik net zei, was ik bang dat dit de doodsteek voor onze relatie zou worden. Maar Mandy Sanders vertrouwde ons vrijgezellenfeestje niet en stond stiekem te kijken. Ze had gezien dat ik gelijk ben weggelopen en dat ik ruzie maakte met Rik. Dat was mijn redding. Chantal was trots op me. Ik had me aan mijn belofte gehouden en dat was voor haar veel waard."

Toen kwamen er weer tranen in zijn ogen. Frank stopte even en Johan haalde een glaasje water. Na twee minuten gaf Frank aan dat ze het verhoor zouden gaan onderbreken voor de lunch. Het leek hem een goed moment om de ochtend te evalueren en vooral om Robert even tot rust te laten komen.

Robert had niet veel honger. Hij was naar buiten gelopen en had een broodje gekocht bij een winkeltje waar ze lekkere sandwiches verkochten. Daar stond het winkeltje in de weide omgeving om bekend. Hij nam een witte sandwich met tonijn salade. Hij wandelde naar het park en ging op een bankje zitten. Hij nam enkele hapjes van zijn sandwich en stopte het daarna weer weg. Hij keek uit over de vijver. De vijver had een fontein in het midden. Robert had er geen oog voor. Hij staarde voor zich uit en dacht terug aan Chantal. Hij vroeg zich af hoe het gevoeld moet hebben om levend verbrand te worden. Het was nog niet zeker of ze levend verbrand was of dat ze in brand was gestoken nadat ze vermoord was. Maar hij moest met beide mogelijkheden rekening houden. Het zou voor hem extra pijnlijk zijn om te

weten dat ze levend verbrand was. Hij kon het niet opbrengen om er bij stil te staan hoe pijnlijk zoiets moest zijn. Hij probeerde zijn gedachte te verzetten. Hij probeerde terug te denken aan de fotorapportage die hier gemaakt was. Hier, in dit park, samen met zijn geliefde. Het lukte hem niet om het beeld lang vast te houden. Hij bleef denken aan vuur, aan hoe ze geschreeuwd zou hebben. Een ergere dood kon hij zich niet voorstellen. Hij vroeg zich af hoe Chantal terug zou kijken op haar korte leven en vooral op de relatie met hem. Hij hoopte dat ze zijn slechte eigenschappen snel zou vergeten. Dat mag allemaal verbrand zijn. Hij hoopte dat ze teruggacht aan alle mooie vakanties, aan hun eerste ontmoeting, de eerste kus, de bruiloft, het klassieke concert waar ze geweest waren, zijn gedicht waarin hij had aangegeven hoeveel hij van haar hield. Wat zou ze aan God vertellen? Is er een God? Ze zal het nu weten. Als hij er is, zal hij goed voor haar zorgen. Daar was Robert van overtuigd. Dat had ze verdiend. Ze had zoveel goeds gedaan voor anderen. Voor hem.....

“Meneer, gaat alles goed?” Een klein meisje was naar hem toegelopen. Robert had tranen in zijn ogen en hield zijn handen voor zijn gezicht. Toen hij het meisje hoorde, deed hij zijn handen weer omlaag. “Mamma, deze meneer is aan het huilen.” Er kwam een dame van circa 30 jaar aangelopen. “Chantal, laat deze meneer maar even met rust. Kom.” Robert keek het meisje na. “Dag, Chantal,” zei hij zacht. De moeder liep snel weg en riep geregeld tegen haar dochter dat ze door moest lopen. “Dag lieve Chantal,” dacht Robert. “Ik hoop dat het je beter vergaat dan je naamgenoot.”

Muriëlle zag Robert als eerste binnenlopen. “Meneer Smits, gaat het met u?” Hij zag er beroerd uit. Er waren wallen onder zijn vochtige ogen. “Ik heb net mijn vrouw verloren. Hoe denkt u dat het met me gaat?” klonk het verontwaardigde antwoord van Robert. Ze legde een hand op zijn schouder. “Ik zal kijken wat ik kan doen,” zei ze tegen hem. Ze liep naar Frank om te vragen of hij het verhoor wilde uitstellen tot de volgende dag. Maar daar had Frank geen trek in. “Als ik ieder verhoor moet stoppen als er tranen aan te pas komen, kan ik net zo goed een andere baan nemen. Haal hem hierheen. Ik wil over vijf minuten weer beginnen.” Frank maakte met zijn stemgebruik en

handgebaren duidelijk dat er geen discussie mogelijk was.
“En ik wil dat jij er bij gaat zitten in plaats van Verkerk.”

Muriëlle liep terug en haalde Robert op. Met een handgebaar maakte ze duidelijk dat haar poging om iets te doen voor hem op niets was uitgelopen. Hij liep met haar mee. In de verhoorkamer stak Frank een sigaret op. Muriëlle wist al dat het geen zin had om daar een opmerking over te maken. Maar Robert wist dat niet. “Rechercheur, ik wil dat u de sigaret uitmaakt.” Frank negeerde hem volledig. Robert pikte dat niet. “Volgens mij was ik duidelijk.” Frank blies vervolgens de rook richting zijn gezicht. “Wie denk je wel niet dat je bent om mij te vertellen wat ik wel en niet mag doen in de verhoorkamer! Luister eens, jongen. Tot de lunch heb je ons nuttige informatie verstrekt en dat ga je nu weer doen. Met of zonder sigaret.” Frank wist dat hij niet mocht roken. Hij hield er niet van als iemand hem daarop aansprak. Robert stond op. “Dan is het gesprek nu afgelopen. Ik weet de weg te vinden naar de korpschef om mijn klacht in te dienen.”

Frank had er niet op gerekend dat Robert een klacht zou willen indienen. Hij geloofde ook niet dat hij het echt zou doen. “Volgens mij heb je zelf jaren gerookt. Dat zie ik aan je. Dat ruik ik aan je. Maar je geeft me geen keuze. Houdt er wel rekening dat het mijn humeur niet te goede komt. En dat is wellicht niet gunstig voor je.” Frank was chagrijnig geworden van deze discussie. “Stoppen, Frank.” Muriëlle kwam tussen beide. “We gaan verder met het verhoor, zonder sigaret, zonder slecht humeur en zonder dreigementen aan het adres van de heer Smits. Hij is getuige, geen verdachte,” zei Muriëlle stellig. Frank bond in en ging rustig zitten. Muriëlle ging verder. “Meneer Smits, u hebt voor de lunch aan mijn collega’s verteld over diverse voorvallen. Kunt u iets vertellen over Peggy?”

“Peggy is het zwarte, pikzwarte, schaap van de familie. Ik had gewild dat ze haar hadden vermoord in plaats van mijn lieve Chantal.” Robert zei het met een vastberaden stem. “Dat is een stevige uitspraak, meneer Smits,” gaf Muriëlle als reactie. “Ze was drugsverslaafde en had altijd geldgebrek. Ze smeekte altijd bij ons om geld om weer nieuwe drugs te kunnen kopen. Dat weigerden we iedere

keer. Het zorgde voor een grote ruzie op onze bruiloft. Vlak voor de bruiloft had ze Chantal een vuile trut genoemd en mij een tietenkijker. Tijdens de bruiloft had ze tegen me geroepen dat ons huwelijk niet lang zou duren. Ze heeft verdomme nog gelijk gekregen ook.” Robert liep rood aan en sloeg met zijn gebalde vuist op tafel toen hij dat zei. “Rustig maar. Wat gebeurde er voor die opmerking van Peggy?” vroeg Muriëlle op een kalme toon.

Frank zat ondertussen wat achteroverhangend op zijn stoel. Hij was blij dat Muriëlle het verhoor even van hem overnam. Hij baalde dat hij niet mocht roken. Hij rookte niet vaak, maar hij had er nu wel behoefte aan. Maar hij baalde het meeste dat Robert van hem had gewonnen. Dat gebeurde niet vaak. De meeste getuigen of verdachten stonden het met tegenzin toe dat hij rookte. Het ging Frank meer om de macht die hij daarbij voelde dan om het roken zelf. Maar Robert klonk erg vastberaden dat hij een klacht wilde indienen. Hij had het risico niet willen lopen dat hij het echt zou doen.

“Op de bruiloft zat ze tegen iedereen te vertellen hoe gierig dat we zijn. Toen we er iets van zeiden, begon ze onophoudelijk te schelden tegen Chantal. Edgar de Vries, onze fotograaf, heeft ons geholpen. Ik baalde echt van dat voorval. Ik hoop dat ik haar nooit meer hoef te zien.”

“Dat is duidelijke taal,” zie Muriëlle. “Dit verhaal komt overeen met wat ik gisteren van jullie fotograaf heb vernomen. Zijn er nog meer problemen geweest?” Robert vertelde over zijn ouders. Hij vertelde over het karakter van zijn vader en over de ruzie die hij gemaakt heeft tijdens het feest. “Ik weet dat ik vroeger fouten heb gemaakt door vreemd te gaan. Maar ik heb geen beter voorbeeld gehad van mijn vader. Hij is zwaar alcoholist. Hij was vroeger nooit thuis in het weekend. Altijd naar de kroeg. En als hij laat thuiskwam werd mijn moeder vaak mishandeld. Ik ben niet trots op hen. Ik heb me de laatste tijd vaak afgevraagd waarom ik zo tegen Chantal heb gedaan, waarom ik nooit meehielp in het huishouden en waarom ik eigenlijk niet wilde werken. Volgens mij komt het volledig door mijn opvoeding. Of liever gezegd: het gebrek daaraan.”

Muriëlle vroeg of hij zijn ouders nog gezien heeft na de bruiloft. “Nee, ze riepen dat ons huwelijk niet lang zou duren. Dat klonk zeer dreigend.” Robert hield even zijn mond. Hij keek naar Muriëlle. “Ik ben veranderd. Ik ben niet meer de zoon die zuipt, neukt en vecht. Ik ben de afgelopen maanden veranderd en dat kunnen ze niet accepteren. Dan heb ik geen reden meer om hen te zien.”

Frank geloofde er niet in dat Robert zo veranderd was. Hij was van mening dat een mens niet in zo’n korte tijd zo drastisch kan veranderen. Hij ging voor het eerst sinds de lunch zich bemoeien met het verhoor. “Ik geloof je niet. Ik geloof niet in jouw plotselinge verandering. De jongen die lui, egoïstisch en werkloos was, vreemd ging en ook ieder weekend in de kroeg zat om te gokken en te zuipen is nu plotseling de ideale schoonzoon. Laat me niet lachen. Je hebt twee maanden toneel gespeeld om veilig te stellen dat jouw geldverdienende vrouwtje met jou zou trouwen, zodat je daarna weer lekker je oude leventje op zou kunnen pakken.”

Deze opmerking van Frank maakte Robert boos. En dat precies wat Frank wilde bereiken. Muriëlle vond het jammer dat Frank deze wending gaf aan het verhoor. Robert was tot nu toe vrij open en dat zou wel eens anders kunnen worden na deze wending. Aan de andere kant was ze niet verbaasd. Frank deed dit vaker. Hij had hier vaak een bedoeling mee. Ze had alleen nu geen flauw idee waarom Frank in dit stadium een dergelijke aanvallende opmerking maakte. Maar ze kon het ook niet vragen waar Robert bij was.

“Je hebt niet het recht om me te beoordelen. Je kent me helemaal niet. Je gelooft me niet, hè? Waarom vertel ik dit allemaal in godsnaam?” Robert liep rood aan. Frank begon te grijnzen en gebaarde naar Muriëlle om haar mond te houden. “Dat is mijn vak om niet alle verklaringen maar klakkeloos aan te nemen. Ik heb alle redenen om aan te nemen dat de verandering van jou niet van lange duur zal zijn. Daar zijn allerlei wetenschappelijke studies over. Zo wordt het karakter van iemand in de eerste levensjaren bepaald. Dat is later maar heel beperkt aan te passen. De talenten die je in de eerste jaren opbouwt, maar ook je

zwakke punten, blijven je hele leven bij je. Jammer, maar ik geloof je niet. Je zult je best hebben gedaan, maar het zou nooit lang hebben kunnen duren. Dat is mijn stellige overtuiging. Je zou ongelukkig geworden zijn van die nieuwe levensstijl. Je gedraagt je niet meer authentiek, en dat houdt niemand vol. Ik niet, mijn collega niet en jij ook niet. En daarmee zeg ik niet dat ik de rest van je verhaal niet geloof, maar dit onderdeel is voor mij ongeloofwaardig.”

“Ik vind het wel genoeg voor vandaag. Ik wil gaan,” zei Robert. Frank knikte. Toen Robert het bureau was uitgelopen zei Frank tegen Muriëlle: “dank dat je me op het laatst niet onderbroken hebt. Dat heb je goed aangevoeld. Daarom wilde ik jou erbij hebben en niet Verkerk. Die had me zeker onderbroken. Het heeft me nuttige informatie gegeven.”

Deze versie bevat de eerste tien hoofdstukken van het boek.